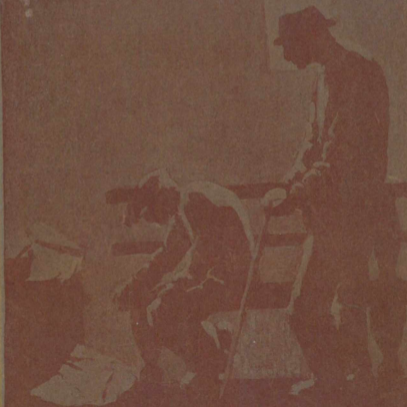

KALENTERI

1922

Tehkää rahalahetyksenne Suomeen kauttamme

— **TILATKAA** —

Raivaaja ja Nykyaika

Ainost suomalaiset sosialistiset lehdet Amerikkaan.

Seuratkaa koko maailman työväemikettä!

Sen voitte tehdä ainostaan niistä lehdistä.

Raivaajan tilauhinnat:	Nykyaajan tilauhinnat:
1 vk. \$6.00	1 vk. \$2.00
½ vk. \$3.25	½ vk. \$1.25

RAIVAAJA, Fitzburg, Mass.

Tehkää rahalahetyksenne Suomeen kauttamme

Työläisten Luottoyhdistys

46 Wallace Avenue, Fitzburg, Mass.

on vanhin seurustelunomainen rahantaloustalton
työväestön keskuudessa Amerikkaan.

Se on tunnustettu parhaimmista hoidetuksi ja menestyneim-
mäksi kaikista Massan valtion 3° luottoyhdistyksistä.
Voitot \$28,000 — vararahastoos.

Liittykää vakituisiksi tallettajaksemme!

A. F. MUELLER,

VALOKUVAAJA

2196 Third Ave., New York City.

14helliä 120 kaita.

Puhelin Harlem 1141

Risänkäyttävä seuraava ovi makeiskaupasta.

Kuvia otetaan piiviselläkin ilmalla.

Studio avoinna joka päivä 9 a.p.—7 illalla.

KALENTERI

AMERIKAN SUOMALAISELLE
TYÖVÄELLE

1922

SUOM. SOS. KUSTANNUSYHTIÖN KUSTANNUKSELLA
FITCHBURGISSA, MASS.

2

SUOMALAISEN SOS. KUSTANNUSYHTIÖN KIRJAPAINO
FITCHBURG, MASS.

Yleisemmät juhlapäivät Yhdysvalloissa ja Canadassa:

- Tammikuun 1 p. — Uudenvuodenpäivä kaikissa valtioissa.
- Helmikuun 12 p. — Lincolnin syntymäpäivä 26 valtioissa.
- Helmikuun 22 p. — Washingtonin syntymäpäivä kaikissa valtioissa.
- Huhtikuun 19 p. — Patrioottien päivä Massachusettsin ja Mainen valtioissa.
- Toukokuun 30 p. — Hautainkukituspäivä kaikissa pohjois-valtioissa.
- Toukokuun 24 p. — Victorian päivä Canadassa.
- Heinäkuun 4 p. — Yhdysvaltain itsenäisyyden julistuksen muistopäivä kaikissa valtioissa.
- Heinäkuun 1 p. — Dominion päivä Canadassa.
- Syyskuun 4 p. — Työnpäivä kaikissa valtioissa. Canadassa samoin.
- Lokakuun 12 p. — Columbuksen päivä useimmissa Yhdysvaltain valtioissa.
- Marraskuun viimeinen torstai, Kiitospäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.
- Joulukuun 25 p. — Joulupäivä kaikissa valtioissa ja Canadian maakunnissa.

- 1 S. Uudenp. p.
- 2 M. Aapeli
- 3 T. Eenok
- 4 K. Tiitus
- 5 T. Simo
- 6 P. Loppainen
- 7 L. Augusti

- 8 S. Gunnar
- 9 M. Velkko
- 10 T. Sigurd
- 11 K. Oswald
- 12 T. Toini
- 13 P. Nuutti
- 14 L. Feeliks

- 15 S. Siviä
- 16 M. Ilmari
- 17 T. Antti
- 18 K. Varma
- 19 T. Heikki
- 20 P. Faabian
- 21 L. Aune

- 22 S. Tiera
- 23 M. Emma
- 24 T. Erkki
- 25 K. Paavo
- 26 T. Viljo
- 27 P. Kultimo
- 28 L. Kaarlo

- 29 S. Valtteri
- 20 M. Gunilla
- 31 T. Aili

- 1 K. Pirkko
- 2 T. Aira
- 3 P. Huugo
- 4 L. Ansgarius

- 5 S. Agaata
- 6 M. Iaina
- 7 T. Rikard
- 8 K. Pöllervo
- 9 T. Nalma
- 10 P. Elias
- 11 L. Eufrosyne

- 12 S. Elma
- 13 M. Sulo
- 14 T. Valentin
- 15 K. Sipi
- 16 T. Juliana
- 17 P. Väino
- 18 L. Rusko

- 19 S. Kauppo
- 20 M. Iharnell
- 21 T. Hillervo
- 22 K. Pietari
- 23 T. Terttu
- 24 P. Matti
- 25 L. Viktoria

- 26 S. Nestor
  - 27 M. Tuulikki
  - 28 T. Onni
- .....
-

- 1 M. Vappu
- 2 T. Vuokko
- 3 K. Ristinpäivä
- 4 T. Hoosa
- 5 P. Jenny
- 6 L. Aleksandria

- 7 S. Helmi
- 8 M. Agda
- 9 T. Timo
- 10 K. Aino
- 11 T. Osmo
- 12 P. Lotta
- 13 L. Floora

- 14 S. Edit
- 15 M. Sohvi
- 16 T. Ester
- 17 K. Rebekka
- 18 T. Eero
- 19 P. Emilia
- 20 L. Liina

- 21 S. Kosti
- 22 M. Hemminki
- 23 T. Lyyli
- 24 K. Alarik
- 25 T. Urpo
- 26 P. Vilhelmilina
- 27 L. Beeta

- 28 S. Alma
- 29 M. Ofva
- 30 T. Taimi
- 31 K. Elli

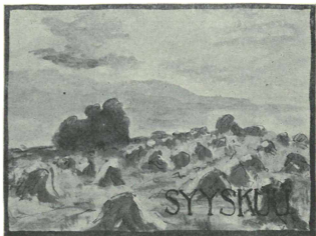

- 1 L. Aaro
- 2 S. Linnea
- 3 M. Arvo
- 4 T. Ulla
- 5 K. Unto
- 6 T. Easias
- 7 P. Klaus
- 8 L. Källan
- 9 S. Ilta
- 10 M. Salma
- 11 T. Eleonoora
- 12 K. Herman
- 13 T. Joel
- 14 P. Allisa
- 15 L. Kotko
- 16 S. Reino
- 17 M. Aleks
- 18 T. Fredrick
- 19 K. Saara
- 20 T. Margareeta
- 21 P. Johanna
- 22 L. Matleena
- 23 S. Olga
- 24 M. Kirsti
- 25 T. Jaakko
- 26 K. Maria
- 27 T. ? Unikekon
- 28 P. Auvosa
- 29 L. Olavi
- 31 M. Helena
- 30 S. Eriikka

1	P. Salli	.....
2	L. Justus	.....
3	S. Serafiina	.....
4	M. Mooses	.....
5	T. Malmio	.....
6	K. Sakari	.....
7	T. Regiina	.....
8	P. Marja	.....
9	L. Eevert	.....
10	S. Valma	.....
11	M. Iisaakki	.....
12	T. Aleksanteri	.....
13	K. Hyvälempi	.....
14	T. Iida	.....
15	P. Laimi	.....
16	L. Mielikki	.....
17	S. Elisabet	.....
18	M. Tyyni	.....
19	T. Fredriikka	.....
20	K. Augusta	.....
21	T. Matteus	.....
22	P. Mauri	.....
23	L. Tekla	.....
24	S. Cyprianus	.....
25	M. Kullervo	.....
26	T. Nyyrikki	.....
27	K. Kaino	.....
28	T. Leonard	.....
29	P. Mikko	.....
30	L. Hieronymus	.....

- 1 K. Kekri
- 2 T. Topias
- 3 P. Erland
- 4 L. Hertta

- 5 S. Malakias
- 6 M. Kustaa
- 7 T. Engelbert
- 8 K. Vesivalo
- 9 T. Teodor
- 10 P. Luther
- 11 L. Martti

- 12 S. Konrad
- 13 M. Kristian
- 14 T. Hilppa
- 15 K. Leopold
- 16 T. Aarne
- 17 P. Eino
- 18 L. Maksimus

- 19 S. Olli
- 20 M. Jalmari
- 21 T. Hilma
- 22 K. Ceellia
- 23 T. Klemens
- 24 P. Lempi
- 25 L. Kaarina

- 26 S. Dagmar
- 27 M. Vitalis
- 28 T. Steen
- 29 K. Almo
- 30 T. Antero

Köyhälistön diktatuuri

Kysymys diktatuurista ja kansanvallasta on kuluneen vuosi rauuden ajalla tyyten vallannut Amerikan suomalaisen luokkatietoisien työläisaineksen nimellä kulkevan väestön mielen. Mutta kysymyksen selvittämiseksi ei valitettavasti ole tehty sanottavasti mitään niiden taholta, jotka siitä suurinta ääntä pitävät.

Mitä on köyhälistön diktatuuri, siitä kykenevät ainoastaan aniharvat heistä antamaan minkäänlaista selitystä. Vasemmiston nimellä kulkevat kiihkouskavaiset kansallismielisemme eivät uskalla ollenkaan ottaa käsiteltäväkseen kysymystä köyhälistön diktatuurin mahdollisesta ilmenemismuodosta, sen todellisesta olemuksesta, vaan aito hihhulin tavoin huutavat että jokainen joka ei ole heidän kanssaan samaa mieltä, on köyhälistön diktatuurin kieltäjä ja siis työväenluokan vihollinen.

Ikäänkuin voisi olla olemassa luokkayhteiskunnassa mitään muuta hallitusta kuin luokkadiktatuuri. Tämän itsessään niin selvän kysymyksen kanssa on ajauduttu tuhoisaan ajatukselliseen haaksirikkoon ja tultu siihen sietämättömään tilanteeseen, että muka vasemmistolaiset sanomalehtimiehet, joiden pitäisi olla valmiit milloin tahansa asiallisesti selittämään tätä kysymystä ja väittelemään siitä, kauhistuvat väitteitä työväenliikkeen menettelytavoista ja ulvahtavat vastaväitteen kuullessaan kuten sonni punaisen vaatteen nähdessään. Surkuteltavampaan henkiseen haaksirikkoon ei voi kuvitella joutuvansa kuin on se missä n. s. kommunismilla keinottelevat suomalaiset työväenliikkeen johtajat täällä nykyisin.

ovat. Väitteiden sijasta esittävät he solvauksia ja kiihotvat mieliä.

Mielikuvien luonti on paljoo helpompaa kuin asioiden kiihkoton käsittely. Siksi onkin täällä niin ajattelemta antauduttu Venäjän vallankumouksen arvostelua kestämättömään ihailuun. Kun siellä selitetään vallitsevan köyhälistön diktatuuri, niin vedetään siitä se johtopäätös, että niin täytyy vallita täälläkin. Ja kun sitte joku sanoo, että mahdollisesti sen ilmenemismuodot voivat olla ja ovat pakotettuja olemaan hieman toisenlaiset, muissa maissa, niin kuuluu huutoja: "petturi", "kavalta-ja", jne., ikäänkuin niillä ollenkaan selitettäisiin asiaa.

Ei köyhälistön diktatuurikäsitetyksen kieltäminen, vaan sen olemusmuotojen mahdollinen erilaisuus eri maissa, muodostaa pohjan sille katkeralle mielipiteiden erilaisuudelle, joka nykyisin repii maailman työväenliikettä; jokainen joka ollenkaan käsittää luokkayhteiskunnan luonnetta, käsittää myöskin sen, että luokkayhteiskuntaa voidaan hallita ainoastaan vallassaolevan luokan diktatuurin avulla; että vallassapysyminen luokkana on mahdollinen ainoastaan diktatuurin avulla.

Tämän väitteen sosialistien puolelta kieltävät summasa kiihkouskoiset kommunistimme, joiden mielestä köyhälistön diktatuuri voi ilmetä ainoastaan kansalaissonana, aseellisena taisteluna ja porvariston valtiollisten oikeuksien asevoimin kieltämisellä, toisin sanoen — aseellisena toimintana. Käsittämättä lännen ja idän, jos niin sanoisimme, Venäjän ja länsimaisten valtojen erilaista historiallista ja taloudellista kehitystä. Ja tälle erilaiselle historialliselle ja valtiolliselle kehitykselle rakentunutta valtiollista ja yhteiskunnallista elämää, väittävät he, että ellei seurata venäläistä esimerkkiä ihan prikulleen. ajaudutaan karille ja työväestön vallankumous jää tapahtumatta.

Marxilaisen historiänkäsityksen ymmärtäminen ainoastaan voisi luoda selväperusteisen yhteistoiminnan kaikkien työväenliikkeen eri ryhmien välillä, sillä kaikkihan

ne selittävät pyrkivänsä köyhälistön valtaan — mutta tämän käsityksen selveneminen ei ole saavutettavissa muuten kuin ahkeran ja vaivaloisen historiaan tutustumisen ja omien mielipiteiden perinpohjaisen ja alituisen arvostelun kautta.

Asevoiminko diktatuuriin vai asevoiminko diktatuuria puoltamaan?

Ylläoleva kysymys aukasee harkittavaksi tämän kysymyksen syvällisemmin kuin mitä sitä on yleensä tähän saakka käsitelty niiden keskuudessa, jotka kiistävät olevansa köyhälistön diktatuurin itse vihittyjä apostoleja.

Onko totta, että köyhälistö voi päästä ja että sen tulee pyrkiä diktatuuriinsa ainoastaan aseiden avulla? Niin selitetään kommunistisissa oikeaoppisissa periaatejulkistuksissa. Ja tämän kirjottaja ottaa vastuulleen sanoa sen jälleen tässä silläkin uhalla, että joku kaikkittäväksi itseänsä kuvitteleva työväestön ajatusten jarru taas saisi tilaisuuden oksentaa "ohrana"-nimityksiään. Tämä kommunistinen väite on hieman ristiriidassa sen marxilaisen väitteen kanssa, että **köyhälistön valtaannousu saattaa tapahtua rauhallista tietä joissakin maissa**, kuten Marx aikoinaan lausui, ajatellen sellaiset mahdollisuudet löytyvän ehkä Englannissa ja Yhdysvalloissa.

Käsittämättä ollenkaan tätä Marxin ajatuksen johdonmukaista juoksua, tekasevat kommunistimme sosialistien suuhun sen väitteen, että nämä pyrkivät köyhälistön valtaan porvariston avulla, **porvarillisen** kansanvallan puitteissa. Sanomattakin on selvä, että kommunistien ensimmäiseksi pitäisi asettua Marxia vastaan täten väittäessään, mutta kun Marx on liian suuri vaikenemaan vaadittavaksi ja kun hän onneksi jo on itse poissa vaatimasta selityksiä ajatuksistaan nykyisin annettaviin monikirjavaisiin tulkintoihin, niin jätetään Marxin tämä kohta sievästi selittämättä ja hyökätään kahta kiihkeämmän sosialistien kimppuun — ei väitteillä ja selityksillä, vaan parjauksilla ja väärennyksillä.

Kun Marx lausui, että köyhälistön valtaanpääsy saattaa olla mahdollinen jossakin maassa ilman aseellista taistelua, niin olisi hän empimättä nykyisissä oloissa ja tämän lausuntonsa johdosta nyt syntyneitä väitteitä kuullessaan sanonut, että vaikkapa valtaanpääsy saattaakin tapahtua ehkä rauhallista tietä, niin kokonaan toinen asia on, miten siten saavutettu valta voidaan säilyttää.

Ja tässä tullaan askel eteenpäin tämän kysymyksen ymmärtämisessä. Vaikkapa saattaisi tapahtua sitenkin, että köyhälistö saavuttaa luokkavallan käsiinsä, kohoaa vallitsevaksi puolueeksi, ilman aseellista taistelua, niin se ei suinkaan estä porvaristoa provosoimasta aseellista taistelua sen jälkeen. Se tahtoo sanoa: porvaristo saattaa kyllä menettää luokkadiktatuurinsa ennen aseellista taistelua, mutta luopuuko se siitä ilman, nähdään vasta kun siihen asioiden käänteeseen tullaan.

Mutta kysymys on silloin jo muuttanut luonnettaan melkolailla siitä minkälaisena sen kommunistit nyt esittävät. Silloin ehkä joutuu köyhälistö ase kädessä puolustamaan luokkadiktatuuriaan; tätä mahdollisuutta ei suinkaan voi kukaan vakavasti harkitseva -sosialisti jättää pois laskuistaan tulevaisuuskuvia luodessaan.

Mutta turhaa on ennustella mitä mahdollisesti tulee tapahtumaan. Kun köyhälistö on kyllin voimakas ottamaan valta-aseman käsiinsä, on se myöskin arvattavasti kylliksi voimakas pitämään sen, jos se nimittäin oman luokkansa voimalla pelkästään valtaan kohoaa. Ja jos se näennäisesti siihen kohoaa kompromisseilla muiden luokkien kanssa, kuten esim. alituisesti riutuvan ja rappeutuvan keskiluokan jonkun erinäisen kerroksen avulla, niin silloin ei voi olla kysymystä työväenluokan valasta, eikä sellaisen vallan pysyvyydestäkään ole taiketa.

Väite, että köyhälistö ei voisi kohota valtaan muuten kuin ase kädessä, on vielä todistamattomampi kuin se, että se ilman aseita vallan saavuttaa. Jälkimäinen väite

nojautuu niin paljon enemmän historiallisille faktoille ja on sopusoinnussa tilanteen todellisuuden kanssa, että sille kannattaa antaa suurempi huomio kuin edelliselle. Aivan samalla tavalla kuin työväestö saattaa lakkoutumatta järjestyä ja vasta järjestyminen aiheuttaa lakon, kun työväestö järjestönsä kautta esittää vaatimuksiaan, voi työväestö myöskin rauhassa kehittyä voimakkaammaksi kuin mitkään porvarilliset puolueet kokoomuksiineenkaan, niin että vallan otto sen käsiin tapahtuu kuten Ranskan vallakumouksessa vuona 1789, jolloin kansalliskokous julistautui hallitukseksi ilman että ketään olisi edes naarmuttukaan.

Tätä saatetaan väittää pelkäsi muodollisuudeksi, mutta itse asiassa se on sängen merkityksellinen muodollisuus. Samoin kuin järjestyneen työväestön vaatimuksia olojen muuttamiseksi — palkkojen kohottaminen, työpäivän lyhentäminen, työsuhteiden parantaminen, jne. — saattaa seurata lakko, kaikkine hirvittävine teurastuksineen ja verinäytelmineen, saattaa köyhälistönkin valtapuolueeksi kohoaminen ja köyhälistön etujen mukaisten vaatimusten toteuttaminen ajaa porvariston hädissään sellaisiin menettelyihin, jolssa aseitakin koetellaan.

Porvariston diktatuurin oleellinen muoto.

Jos uskonkiihkoa muistuttavalla raivolla toimivat kommunistimme suostuisivat katsahtamaan porvarilliseen yhteiskuntaan vilahdukseltaan, niin huomaisivat he, että porvariston diktatuuri on täysin mahdollinen ilman mitään aseellista taistelua. Porvariston luokkavalta on pystyssä aseisiin turvautumatta, miksikä ei siis työväestönkin voisi olla?

Porvariston diktatuurin oleellinen muoto ei ole asevoimainen pakkovalta, vaan aseisiin valmis muodollinen kansanvalta, jonka kautta porvaristo hallitsee muista luokista huolimatta. Tämä asevalmius on tietysti siltä varalta, että alistettu luokka mahdollisesti pyrkii luo-

maan harteiltaan porvariston ikeen ja asettamaan oman luokkavaltansa sen luokkavallan tilalle.

Epäilemättä turvautuu porvaristo aseisiin työväestöä vastaan ilman vitkasteluja, milloin katsoo valtansa uhatuksi. Mutta enemmistöpuolueeksi kohonnut työväestö onkin silloin jo toinen tekijä kuin aikana jolloin se vähemmistönä pyrkii asevoimin diktatuuriin.

Mutta porvariston hyväkseen käyttämä kansanvaltakäsité on yhtä oivallinen työväestön käsissä aikoinaan kuin se on nyt porvariston käsissä. Ja todennäköisintä on, että länsimaissa, varsinkin anglo-saksisissa maissa, kuletaan työväestön diktatuuriin tätä nimellisesti kansanvaltaista tietä; s. o. tämä näyttää ainoalta mahdolliselta tieltä. Jos porvaristo kerran voi edukseen menettellä tällä tavalla ja määrätä työväestön elinsuhteet itsensä työväestön kautta, niin miksikä ei siis myöskin työväestö valtaan päästyään voisi sallia nimellistä kansanvaltaa, s. o. antaa porvaristolle äänioikeuden, y. m. valtiollisia oikeuksia samassa suhteessa kuin porvaristo on sallinut niitä työväestölle?

Työväestö voi tehdä sen sitäkin vaarattomammin, koska se tietää, että porvaristo ei enää koskaan voi kohota yhteiskunnallisesti tarpeelliseksi luokaksi, eikä sillä siis ole enää yhteiskunnallista tulevaisuutta. Sellainen menettely tasottaisi tietä sosialistiseen yhteiskuntaan, riistämällä porvaristolta väiteltä, joilla se kiihottaa työväestöä vastaan sellaista kansanainesta, joka porvarillisen kasvatuksen vaikutuksesta edelleen pitää kiinni abstraktisesta kansanvalta-käsitteestä?

Näin voi työväestö aivan vaaratta menetellä. Mutta tekipi se siten taikka ei, nämä olettamukset ovat tarpeellisia ainoastaan sikäli kuin tahdotaan luoda valmis teoria yhteiskuntakäsitteistä. Kun ratkaisukohtaan saavutaan, menetellään asianhaarojen eikä ennakolta laadittujen teorioiden mukaan, siitä on koko luokkataistelujen historia todistuksena.

Mitä monipuolisemmin harkitaan asioita jo etukäteen,

sitä monipuolisempi asioiden käsittämismahdollisuus on työväestön käytettävänä vallankumouksen tapahduttua.

Samalla tavalla kuin hallitsevan luokan diktatuuri esiintyi eri muodoissa Venäjällä ja länsimaissa, saattaa sitä esiintyä työväenluokan diktatuurikin. Ja juuri tällä historiallisen totuuden käsittämiselle epäilemättä perustuukin yllämainittu Marxin tärkeä lausunto.

Valtiolliset ja yhteiskunnalliset olot Venäjällä ja länsimaissa ovat tykkänään erilaiset. Tästä johtuu että työväenliikkeen menettelytapojen tulee olla myöskin toisenlaiset, eikä ainoastaan se että ne mahdollisesti voivat olla erilaiset. Yhtävähän kuin bolshevikit olisivat voineet säilyttää valtaansa Venäjällä — jossa ei ole työväenluokan vallan ja sosialismin toteuttamisen edellytyksiä — niillä keinoilla, joita länsimaiden työväenliike on aina pitänyt valtaankohoamiskeinoinaan, yhtävähän voisi länsimainen työväestö päästä valtaan bolshevikien Venäjällä käyttämillä keinoilla. Siihen on yhtä vähän mahdollisuuksia kuin samanlaisten pukimien käyttämiselle pohjoisnavalla ja päiväntasaajalla.

Työväenluokan diktatuurin mahdollisuudet

Kun puhutaan työväenluokan diktatuurista todellisessa marxilaisessa käsityksessä, täytyy jo etukäteen käsittää, että työväen luokkaan kuuluvat kaikki työläiset, eikä ainoastaan joku määrätty työläisten muodostama puolue. Toisin sanoen, kun puhumme työväenluokan diktatuurista, tarkotamme todella luokka- eikä puoluediktatuuria.

Tämän käsitteen selville saaminen on länsimaiden ja Yhdysvaltain oloissa sitäkin tärkeämpi kuin Venäjällä, koska näissä maissa ei voi päästä valtaan puoluediktatuuri luokkadiktatuurina, kuten Venäjällä on laita — ja kuten siellä oli ainoa mahdollisuus.

Työväenluokan diktatuurin täytyy ilmetä järjestyneenä, kuriin tottuneena muodostumana, muuten sen valta

ei voi olla pysyväinen porvariston valtaa vastaan. Ja tässäkin suhteessa tarjoaa olevien yhteiskunnallisten olojen tarkkailu avaimen kysymyksen ratkaisuun: Miten menettelee porvaristo omien luokkapolueittensa suhteen? Niiden kesken jaetaan saalis sovinnossa, mikäli työväestö on kysymyksessä. Porvarillisten puolueiden keskuudessa vallitsee sisäinen kansanvalta todellisuudessa, ollen määräävä voima sillä puolueella jonka taakse kansan enemmistö kulloinkin voidaan ryhmityttää. Siitä huolimatta että luonnollisesti porvaristonkin keskuudessa ilmenee etujen erilaisuutta, esiintyy se yksimielisenä aina työväestöä vastaan. Jos porvaristo kiehtäisi oman luokkansa joltakin osalta tykkänään sananvallan valtiollisessa ja vaikutusmahdollisuuden yhteiskunnallisissa asioissa, kuten se tekee työväenluokalta, niin asettaisi se koko luokkansa edut vaaraan.

Helppoa pitäisi olla kuvitella mielessään mitä seuraisi esim. Yhdysvalloissa, jos hallitseva republikaanipuolue täällä kokonaan syrjäyttäisi demokraation edustusoikeuden — ja siis yhteiskunnallisiin kysymyksiin vaikuttamismahdollisuuden — kongressissa. Sitä seuraisi tilanne, jossa niin republikaanien kuin demokraattienkin hallitus olisi mahdoton. Ne voivat hallita ja alistaa työväestön ainoastaan yhteisesti.

Ja samanlainen on tilanne kaikissa länsimaissa. Porvaristo ei voi niissä kieltää oman luokkansa minkään puolueen edustusoikeutta.

Mutta vaikka se sen salliikin, ei sen luokkadiktatuuri siitä kärsi, pikemmin päinvastoin; vasta sen sallimalla tekee se luokkadiktatuurinsa mahdolliseksi.

Aivan niin on meneteltävä työväestönkin. Samoin kuin porvarillisen luokkadiktatuurin täytyy ilmetä järjestettynä hallituksena, täytyy sitä ilmetä työväen diktatuurinkin, ilman sellaista muotoa on se mahdottomuus. Jos siis työväestön luokkadiktatuuriin pyritään jonkun puolueen nimessä, kieltämällä kaikkien toisten työväenluokan puolueiden osanotto hallitukseen, niin käy samalla

tavalla kuin kävisi republikaaneille täällä jos ne yrittäisivät syrjäyttää demokraatit.

Työväenluokan diktatuurin olemassaolo on siis mahdollinen ainoastaan luokkakansanvallan nimessä, kuten porvaristonkin. Se kansanvalta, joka nykyisin vallitsee kaikissa ns. kansanvaltaisissa maissa, on porvariston luokkakansanvaltaa, mutta samalla on se myöskin porvariston luokkadiktatuuria.

Ja tästä kysymyksestä on päästävä yksimielisyyteen työväestön keskuudessa, huolimatta siitä, miten paljon väitellään siitä, mitä tehdään porvariston kanssa.

Olettakaamme että seurataan esim. tässä maassa — ja sama on suhde kaikissa länsimaissa — kommunistien esittämää menettelytapaa, jonka mukaan kaikki valta pitäisi kuuluman kommunisteille. Siitä seuraisi taistelu elämästä ja kuolemasta työväenluokan omassa keskuudessa. Näissä maissa on jokaisessa kansa joukkona valtiolliseen elämään tottunutta, vaikkapa se ei luokkaetiaan vielä käsitäkään. Minkä hyvänsä osan valtiolliset oikeudet riistetäänkään, asettuu se sotajalalle riistää vastaan. Jos kommunistit pyrkivät johtaja-asemaan työväenluokan hallitessa, on se mahdollista heille ainoastaan enemmistön äänillä. Jos taas syndikalistit pyrkivät siihen, voi se tapahtua samaa tietä, eikä sosialistilakaan ole muuta mahdollisuutta.

Kieltäkää Yhdysvalloissa esim. maanviljelijöiltä äänioikeus, tai asettakaa se vaikka yhtä epäsuhteettomaksi kuin äänioikeus on Venäjällä maanviljelijäin ja kaupunkilaisväestön välillä, niin valtaanpäässyt työväestö ei säilyisi vallassaan kahta päivää; tätä maanviljelijäistön asemaa käyttäisi porvaristo hyväkseen ja kohoaisi maanviljelijäin taistelun kautta itse uudelleen valtaan.

Tämä saattaa näyttää äänestykseen turvautumiselta ja sellaisenaan katkeralta syndikalisteille ja kommunisteille, mutta siitä huolimatta on vallitseva asiantila tällainen, eikä muutu muuksi kätyri- ja petturi-nimityksiä väitteinä esittämällä.

Venäläinen ja länsimainen diktatuuri

Diktatuurin muodot Venäjällä ja länsimaissa ovat erilaiset syistä jotka edellä jo ovat kaksikin kertaa esitetyt: valtiolliset ja historialliset olot ovat toisenlaiset. Eikä tästä palkkahästä päästä sillä näköjään selvällä järkeilyllä, että sosialismi voidaan nyt jo toteuttaa vaikka missä maassa, koska tunnetaan nykyaikaisen kapitalistisen kehityksen teoria, kuten joku matemaattinen problemi voidaan ratkaista yhtähyvin Saharan erämaassa, Aasian aroilla taikka Kiinassa, kunhan ratkaisija vaan tuntee riittävästi matematiikkaa.

Siten ei ole asianlaita. Sosialistinen yhteiskuntaohjelma on kunkin maan oman kansan toteutettava, eikä sitä voida siellä suorittaa ulkomailta opittujen teoriain summittaisella käytäntöönsovelluttamisella. Sosialismi edellyttää määrättyä historiallista ja taloudellista olotilaa, jolle vasta voidaan rakentaa sosialistinen yhteiskunta pohjalle ja sitä vastaava valtiollinen ja sivistyksellinen päällysrakenne.

Venäjän esimerkki on juuri tässä suhteessa täysin vakuuttava. Vaikka myönnetäänkin, että köyhälistö siellä laillaan kohosi valtaan, niin kaikista sosialismin toteuttamishaaveista on siellä ollut jo pakko luopua. Ja vaikkapa myönnetään sekin, että nämä luopumiset ovat osittain olleet seurauksena ulkomaisten kapitalististen valtain menettelystä, niin kieltää ei voida, etteikö Venäjän takapajuinen valtiollinen asema ja taloudellinen kehitys sentään olisi ollut päätekijänä. Jos olettamus, että Venäjällä olisivat vallinneet amerikalaiset taloudelliset olot, niin voimme olettaa, että siellä ei olisi oltu siinä määrässä riippuvaisia muista maista kuin nyt oltiin.

Venäjän "työväestön diktatuuri" on todellista työväestön luokkadiktatuuria aivan samassa suhteessa kuin sikäläiset sosialismin toteuttamisyrietyksetkin — joiden rehellistä tarkotusta ei ollenkaan tarvitse epäillä — ovat sosialismia. Valtiollisesti valvutun köyhälistö ei

ollut sen mahdollisempi panemaan luokkana diktatuuriin voimaan kuin maan olot olivat mahdolliset sosialistiselle yhteiskunnalle. Samalla tavalla kuin sosialismin toteuttamismahdollisuudet jäivät asiallisesti samalle tasolle jolla olivat viime vuosisadan alkupuoliskon kommunistiset siirtolayritykset, samalla tavalla jäi köyhälistön diktatuurikin pelkäksi puoluediktatuuriksi, jossa määräysvalta on melko pienellä työväenosalla, verrattuna Venäjän köyhälistön kymmeniin miljooniin jäseniin.

Mutta Venäjällä saattaa säilyä toistaiseksi tämä puoluediktatuurikin köyhälistön diktatuurin nimessä, koska köyhälistö ei kokonaisuudessaan ole oppinut ottamaan osaa valtiolliseen elämään, eikä porvaristo siis niinollen saanut sitä ratkasevana hetkenä taistelemaan puolestaan. Bolshevikien puoluediktatuurin menestyksen ehtona oli Venäjän köyhälistön alaikäisyys, sen passiivinen alistuminen valtion mahdin alle, eikä siinä että sen takana oli Venäjän kansan syvien rivien enemmistön kannatus. Jos niin olisi ollut laita, ei bolshevikien olisi ollut pakko valtansa säilyttämiseksi hajottaa kansalliskokousta, joka oli kutsuttu koolle perustuslakia laatimaan. Jos heillä siellä olisi ollut enemmistö, niin järjetöntä on ajatella, että he olisivat pelänneet perustuslain laatimista, koska he olisivat voineet tehdä siitä sellaisen kuin itse halusivat ja saaneet siitä tukea seuraaville toimilleen, jotavastoin perustuslakikokouksen hajottaminen synnytti paljon vihamielisyyttä bolshevikeja kohtaan. Ei se näet ole valtion muoto, vaan sen oleellinen luonne, joka viimekädessä määrää sen minkä luokan edksi se toimii. Englannin, Saksan ja Yhdysvaltain hallitukset — valtiomuodot — olivat ennen sotaa paikoin toisilleen täysin vastakkaiset, mutta jokainen niistä sopi porvaristoa tarkotuksiin mitä parhaiten.

Ja yhtävähän kuin porvaristolle on välttämätöntä muuttaa monarkistinen valtiomuoto jokaisessa tapauksessa ns. kansanvaltaiseksi, yhtävähän on työväestölle luokkadiktatuurinsa toteuttaakseen välttämätöntä pois-

taa muodollista kansanvaltaa ja järjestää soviettien perusteelle. Se on tykkänään muutoseikka, josta ei kannata väitellä. Järjestyneellä hallituksella täytyy olla koneisto, jonka kautta se toimii, samantekevä miksi tätä koneistoa nimitetään. Käyttökelpoisin on kussakin maassa se koneisto, jonka käyttämiseen laajimmat joukot ovat tottuneet.

Mutta jos diktatuuri Venäjällä oli mahdollinen ainoastaan puolueen kautta, eikä koko luokan, niin on se länsimaissa mahdollinen ainoastaan luokan kansanvaltaisuuden perusteella, syistä jotka edellä jo ovat esitettyt. Maan asioiden hoitoon vaatii oikeuden länsimaissa yhdellä tavalla vanhoillinen ammattiunionisti kuin tulipunainen kommunistikin, ja kieltoa puolelta tai toiselta seuraa sisäinen taistelu työväenluokan keskuudessa, joka ehdottomasti kukistaa työväestön vallan. Tuntuu vaarattoman lapselliselta ajatella, että esim. Englannin kommunistit pyrkivät kourallisena selittämään, että sikäläiselle Työväenpuolueelle ei olisi annettava sananvaltaa hallituksessa. Se on sama kuin selittää, että Englannissa on sallittava ottaa osaa valtiollisten asioiden hoitoon vain muutaman miehen, mutta työväestön laajat joukot ovat sulettavat siitä, elleivät liity kommunistiseen puolueeseen. Ja samoin olisi laita sikäläiseen miljoonia käsittävään osuustoimintaväestöön. Kyllä niille on annettava sananvalta puolueena ja niine valtiollisine ajatuksineen joita ne kulloinkin edustavat, muuten ei työväenluokan diktatuuri ole ensinkään mahdollinen.

Puoluemuodostumat Englannissa, samoin kuin Amerikassakin, tekevät jo sinänsä puoluediktatuurin mahdolliseksi. Mutta luokkadiktatuuri on mahdollinen puolueista erillään; — ainoastaan siten se voi olla mahdollinen koko työväestön voiman kokoojana.

Köyhälistön diktatuuriin saavutaan parlamentarista tietä, selittääkööt kommunistit tätä kysymystä miten tahansa ja ivailtakoon parlamentarista toimintaa miten paljon tahansa. Muuten siihen pääsy on mahdottomuus,

sillä jos siihen aseellista tietä pyritään, täytyy tätä aseellista taistelua johtamassa olla joku määrätty puolue — ellei kerran hyväksytä työväenluokan sisäistä kansanvaltaa, joka koko luokan käsittäen taistelua johtaisi. Jos se taas hyväksytään, niin silloin ollaan siinä missä sosialistipuolue on nykyisin: kaikkien työväenluokan ryhmien kokoamisessa yhteiseen taisteluun. Työväenluokan voitto olisi kaukaisen tulevaisuuden asia länsimaisessa, ellei se voisi toteuttaa luokkadiktaturiaan muuten kuin kommunistien esittämillä keinoilla, koska niillä keinoilla ei sitä voida saavuttaa ennenkuin työväestö on sisäisissä aseellisissa taisteluissa vuodattanut verensä melkein kuiviin. Onneksi ei sentään ole mitään historiallista edeltäjää, joka viittaisi siihen, että näin täytyy tapahtua. Mitä sitte tapahtuu kun työväestö on kasvanut valtiollisesti suurimmaksi puolueeksi ja asettaa ohjelmansa käytäntöön, ei ole nykyisin nähtävissä.

W. N. Reivo.

Kansainvälinen työväenliike

Kulunut vuosi on ollut jatkuvaa selvittelyä kansainvälisen sosialistisen työväenliikkeen alalla. Moskovan Kommunistisen kansainvälisen 21 liittymisehtoa vielä v. 1920 lopussa ylläpitivät kiivasta taistelua useissa Länsi-Euroopan suurissa sosialistisissa työväenpuolueissa. Vuoden 1920 lopussahan vasta tapahtui Moskovan toivoma ja kiihoittama hajaannus Ranskan ja Italian sosialistipuolueissa, ensiksi mainitussa maassa huomattavan enemmistön ja viimeksi mainitussa pienen vähemmistön mennessä kommunistisen kansainvälisen puolelle.

Tähän asti, useimmassa tapauksessa Moskovasta käsin rahastetun, kommunistisen agitatsionin vaikutus Länsi-Euroopan työväenliikkeen sisällä oli ollut kieltämättä suuri. Vanhojen menettelytapojen ja erikoisesti vanhojen johtajain pettureiksi syyttämällä ja valheellisella parhaamisella oli ollut suuri vaikutus niihin kouluuntumattomiin ja sosialismin periaatteista kokonaan tietämättömiin suuriin työläisjoukkoihin, jotka sodan jälkeinen kurjuus oli temmannut työväenliikkeen mukaan. Se synnytti katkeran riidan jokaisessa järjestössä, mikä ei vastaanpanematta alistunut noudattamaan kommunistisen kansainvälisen asiamiehen röyhkeitä ja nöyryyttäviä määräyksiä. Näissä merkeissä alkaneet taktiikkariidat johtivat viime vuoden ajalla, kuten alussa jo huomautettiin, hajaannuksiin kaikissa maissa, missä kommunistiset ainekset eivät jo sitä ennen olleet eristäytyneet muun työväenliikkeen riveistä.

Mutta niin pian kun kommunistit olivat eronneet muun työväenliikkeen yhteydestä, hajoitustyön ja kommunistisen agitatsionin vastavaikutus alkoi tuntua itsensä puhtaasti

kommunistisen liikkeen sisällä. Maailman vallankumous, jota luvattiin valtiollisesti kouluuntumattomille työläisjoukoille niin pian kun he ovat vapauttaneet itsensä "keltaisista johtajista" ja puhdistaneet rivinsä "sosialipettureista", ei tullutkaan. Tapahtuman kulku osoitti ajatteleville työläisille, joskaan ei vielä kommunismin uskoville, että sosialistinen yhteiskunnallinen vallankumous on jotakin kokonaan toista kuin pienten "rohkeitten ja tarmokkaitten vähemmistöjen" työtä. Kun näin kävi, täytyi salaisten ja julkisten kommunististen järjestöjen käydä työhön, valmistukseen työväenluokan vallankumoukseen. Ja tämän työn alalla on kommunistinen liike länsimaissa kohdannut Waterloonsa. Ensinnäkin kommunistien omassa leirissä syntyi heti kiivas kiista ja riita niistä menettelytavoista, joita kysymyksenalaisessa työssä tulisi noudattamaan. Nämä kiistat, kuten esim. Ruotsissa ja erikoisesti Saksassa maallskuun v. 1921 kapinan jälkeen ovat johtaneet hajaantumisiin kommunistipuolueissa. Toiseksi agitatsioonissaan ja käytännöllisessä toiminnassaan kommunistijohtajat eivät ole myöskään kyenneet kehittämään mitään sellaista, joka olisi onnistunut vetämään työläisjoukkoja heldän lippunsa juurelle. Katumielenosotukset, yleislakot ja aseelliset nousut, joihin kommunistiset agitaattorit ovat työläisiä kiihoittaneet milloin minkin syyn perusteella, toivossa, että niistä paisuisi se joukkoliike, joka suistaisi kapitalismin vallasta, ovat menettäneet viehätysvoimansa ja sen sijasta, että niistä olisi ollut hyötyä työväenluokalle, ne ovat vahingoittaneet työväenluokan asiaa ja loppujen lopuksi koltuneet vahingoksi myös kommunistien omalle asialle. Suurlakko-, mielenosoltus- ja kapinayritykset, jotka jo alussa ovat olleet tuomitut häviämään, ovat johtaneet työläisten joukottaisiin kommunistijärjestöistä luopumisiin. Täten kommunistien joukkojärjestöt kaikissa länsieuroopalaisissa maissa, ehkä Ranskaa lukuunottamatta, ovat kutistuneet ko'ossaan.

Samaa kiistaa, mikä on hajottanut maailman sosialistiset työväenpuolueet keskenään taisteleviksi ryhmiiksi, on erikoisesti v. 1921 ajalla Moskovasta käsin yritetty ulottaa myös ammatillisen liikkeen alalle n. k. "punaisen ammatillisen

sen kansainvälisen" kautta. Samat miehet, jotka johtavat poliittilista kommunistista kansainvälistä, ovat punaisen ammattillisen kansainvälisen nimessä julkaiseet vetoomuksia, joissa järjestyneiltä työläisistä kehoitetaan hylkäämään "oportunistiset johtajansa", eroamaan Amsterdamin "keltahesta" internationaalesta ja liittymään Moskovan punaiseen kansainväliseen. Näitä julistuksia on julaisu kommunistisissa sanomalehdissä kautta maailman ja Moskovan punaisen ammattillisen kansainvälisen lähettiläiltä on käynyt melkein jokaisen huomattavimman europalaisen ammattijärjestön kongressissa viime vuoden ajalla. Vaikka tällä hajottamisagitatsioonilla onkin ollut vaikutusta nykyisessä tilanteessa kun yleismaailmallinen taloudellinen pula on heikentanut ammattijärjestöjen asemaa eivätkä ne ole kyenneet riittävässä määrässä valvomaan työläisluokan etuja, niin sittenkin on ilolla merkittävä se seikka, ettei se ainakaan vielä ole kyennyt aikaansaamaan sellaista hajaannusta ammattijärjestöissä kuin mitä on tapahtunut valtiollisen työväenliikkeen alalla. Vain yhdessä Euroopan maassa, nimittäin Tšhekkoslovakiassa, on tätä kirjoittaessa tapahtunut repeämiä ammattijärjestöissä ja Ranskassa on repeämisen vaara suuri. Mutta kinastelut ja katkerat riidat uselden maiden ammattijärjestöissä ovat jäytäneet niiden voimia ja heikentäneet niitä jokapäiväisessä luokkataistelussa.

Viime aikoina on kuitenkin ollut havaittavissa järkkäilymerkkeitä melkein kaikissa maissa. Yksinpä Norjankin ammattijärjestö, joka on uselden vuosien ajan voimakkaasti "kallistunut Moskovaan päin", viimeisessä kongressissaan huomattavan suurella enemmistöllä hylkäsi Moskovan punaiseen ammattilliseen kansainväliseen liittymisesityksen ja päätti pysyä edelleenkin Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainvälisessä liitossa.

Moskovan punainen ammattillinen kansainvälinen ei ole vielä tähän mennessä onnistunut saamaan puolelleen. Venäjää lukuunottamatta, yhdenkään maan ammattijärjestöä kokonalsena, eikä edes ammattijärjestön enemmistöäkään. Moskovassa kesällä v. 1921 pidetyssä punaisen ammattillisen kansainvälisen kongressissa oli edustettuna vain pieniä kom-

nististen ja syndikalististen uniojärjestöjen edustajia eri maista kuin myöskin Amsterdamin kansainväliseen järjestöön kuuluvien ammattijärjestöjen yksityisiä kommunistisia jäseniä. Viimeaikaiset tapahtumat kuitenkin osoittavat, että syndikalistiset järjestöt toimivat kommunistien kanssa yhdessä vain sikäli, mikäli se rajoittui vanhojen sosialidemokraattisten järjestöjen hajoittamisyrityksiin, mutta jatkuvan yhteistyön esille tullessa pesäero tapahtuu niidenkin välillä. Saksalaiset syndikalistiset järjestöt suunnittelevat jo syndikalistisen kansainvälisen muodostamista yhdessä Amerikan I. W. W. liiton kanssa. Täten kommunistisen liikkeen kiertokulussa on havaittavissa sama prosessi taloudellisen ja valtiollisen liikkeen alalla. Ensinnä on kaikkien jo ennen Venäjän vallankumousta olemassa olleiden työväenliikettä vastaan ilmiäpölyssä olleiden ryhmien yhteistyö sosialistipuolueiden ja ammattijärjestöjen hajoittamiseksi. Niin pian kuin hajoittamistyö on suoritettu, tai sen kautta jouduttu muusta työväenliikkeestä eroon ja pitäisi alkaa järjestämistyö omaan laskuun, ilmenevät erimielisyydet omassa leirissä ja hajaantumis- ja rappeutumiskausi alkaa ensin kansallisessa ja sittemmin kansainvälisessä mittakaavassa.

Mutta vaikka Kommunistisen Kansainvälisen 21 liittymis-ehdot ovatkin kuluneen vuoden ajalla menettäneet hajoittavien taikavoimansa ja vaikka kommunistinen liike on epäonnistunut työväestön joukkopuolueiden ja joukkojärjestöjen järjestämisessä kansallisesti ja kansainvälisesti, niin sittenkään se kaaostila, mihin maailmansota työväenliikkeen saattoi, ei ole vielä poistunut. Toinen Kansainvälinen on vielä numerollisesti voimakas, mutta se on reformistinen ja toime- toin. Wienin sosialistinen työskentelyliitto, joka perustettiin v. 1921 helmikuulla ja joka teoreettisissa lausunnoissaan edustaa selvintä marxilaista suuntaa, ei myöskään ole saanut laajempaa kannatusta osakseen, vaikkakin sen asema on päivä päivältä voimistunut Euroopassa. Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainvälinen liitto, johon kuuluu kolmatkymmentä miljoonaa järjestynyttä työläistä, on vielä tälläkin hetkellä kaikista toimivin ja merkityksellis'n kansainvälinen työväenjärjestö maailmassa.

Kulunut vuosi ei siis vielä nähnyt maailman todella sosialististen ja vallankumouksellisten voimien yhteenliittymistä. Mutta yhä laajemmissa työläispiireissä alkaa selvitä kommunistisen oportunistin ja todella vallankumouksellisen sosialismin välinen eroavaisuus. Ne kaksi ja puoli vuotta, jotka ovat kuluneet kommunistisen kansainvälisen perustamisesta, ovat riittäneet osoittamaan, ettei kommunismi ole mitään muuta kuin jälkipainos edellisen vuosisadan bakunilaisuudesta, mikä luottaa siihen, että keskitetyt salaliittolaisjärjestöt, työväenluokan tietoinen vähemmistö, kommunistinen etuvartijajoukko, oikein valitulla hetkellä alkamansa taistelun avulla voi kukistaa kapitalismin, pystyttää köyhälistön diktatuurin sen sijalle ja tämän vallan avulla luoda sosialistisen yhteiskunnan minkälaisissa yhteiskunta taloudellisissa olosuhteissa tahansa. Kommunistit siis laskevat yhteiskunnallisen vallankumouksen menestyksen poliittisista tilanteista riippuvaiseksi. Marxilaiset sosialistit toiselta puolen näkevät yhteiskunnallisen vallankumouksen juuret kapitalistisen tuotannon ja yhteiskunnallisten suhteiden kehityksessä, kansan enemmistön proletarisoitumisessa, työväenluokan valistumisessa ymmärtämään tuotantotekniikkaa ja yhteiskunnallisia asioita, joka numerollinen lisääntyminen ja valistuneisuus saattaa sen hallitsevaksi ja vallitsevaksi luokaksi, mikä toteuttaa sosialismin. Tätä ei voida suorittaa vallankaappauksella eikä diktatuurilla. Vasta sitten kun tämä tietoisuus sosialistisen yhteiskunnallisen vallankumouksen todellisesta luonteesta tulee laajempien työläisjoukkojen omaisuudeksi ja syvenyy työläisten mielissä, ne haavat, mitä Venäjän vallankumouksen säilyttämisen nimessä synnytetty sairalainen kommunistinen kiihotus maailman työväenliikkeeseen iskivät, paranevat kokonaan umpeen.

KANSAINVÄLISTEN JÄRJESTÖJEN VOIMASUHTEET.

Seuraavassa yr'tämme antaa mahdollisimman tarkat tiedot eri maiden sosialististen ja kommunististen puolueiden ja ammattijärjestöjen kansainvälisistä suhteista. Tarkkoja numerotietoja tällaisen hajaannuksen aikana on mahdoton

antaa. Nämäkin tiedot ovat liitetty niistä maista, mistä sel-
laisia on ollut saatavissa.

Venäjä: — Venäjän kommunistipuolueessa kommunisti-
sen kansainvälisen perustajassa, jonka jäsenmäärä v. 1920
loppupuolella sanottiin nousevan 600,000, oli lokakuulla v.
1920 enää vain 200,000. Puolueen nopean jäsenmäärän
alentuminen johtui työläisten lisääntyvästä välipitämättö-
myydestä puoluetta kohtaan ja eroittamisista. Venäjän
ammattiunionit, joiden jäsenluku on kohonnut viiteen miljoo-
naan bolshevistisen vallankumouksen jälkeen sen kautta,
että hallitus velvoittaa jokaisen työläisen kuulumaan tuo-
tantalansa järjestöön, kuuluvat, kuten odottaa sopiikin
Moskovan punaiseen ammattiunionien kansainväliseen. Ve-
näjänsosiaalidemokraattit (menshevikit) kuuluvat Wienin
työskentelyliittoon.

„**Saksa:** — Saksan vanha sosiaalidemokratinen puolue
(enemmistösocialistit), jonka jäsenmäärä lokakuun alussa
pidetyn Görlitzin puoluekokouksen aikana nousi 1,700,000,
kuuluu toiseen kansainväliseen ja on, Englannin työväenpuo-
lueen jälkeen, sen suurin yksityinen kansallinen järjestö.
Saksan itsenäinen socialistipuolue, jonka jäsenmäärä Hallen
puoluekokouksen jälkeen aleni 200,000, kuuluu Wienin
kansainväliseen työyhteyteen. Saksan kommunistipuolue,
johon itsenäisessä socialistipuolueessa tapahtuneen hajaan-
nuksen jälkeen kuului lähes puoli miljoonaa jäsentä, mutta
jonka jäsenmäärä maaliskuun, v. 1921, onnettoman kapinan
jälkeen aleni 161,146, kuuluu kommunistiseen kansainväli-
seen. Tämän lisäksi Saksassa on vielä pieni kommunistinen
työväenpuolue, jota ei ole huolitettu kommunistiseen kan-
sainväliseen ja joka puolestaan pitää kommunistista kansain-
välistä liian opportunistisena. Saksan ammattijärjestö, jon-
ka jäsenmäärä v. 1920 lopussa oli 8,025,000 kuuluu Amster-
damin ammattijärjestöjen kansainväliseen liittoon.

Englanti: — Englannin suuri työväenpuolue, johon kuu-
luu 4,339,000 jäsentä, kuuluu toiseen kansainväliseen, muo-
dostaa sen sielun. Englannin itsenäinen työväenpuolue,
jonka jäsenmäärä viime vuonna tapahtuneen hajaannuksen
jälkeen aleni 50,000, vaikka kuuluukin työväenpuoluee-

seen, siitä huolimatta kuuluu Wienin työyhteyteen. Englannin yhdistynyt kommunistipuolue, joka muodostettiin yhdistämällä erinäisiä pienempiä puolueyhtymiä, ja johon tätä nykyä kuuluu kuusi tai seitsemän tuhatta jäsentä, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Englannin ammattiuionien kongressi, käsittäen noin kuusi miljoonaa jäsentä, kuuluu Amsterdamin ammatilliseen kansainväliseen liittoon.

Ranska: — Ranskan sosialistipuolue, käsittäen noin 50,000 jäsentä, kuuluu Wienin kansainväliseen työyhteyteen. Kommunistipuolue, jonka jäsenmäärä on 60 ja 70 tuhannen välillä, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Ranskan ammattijärjestö Confederation Generale du Travail, jonka jäsenmäärä aleni vuoden ajalla noin kahdesta miljoonasta kuuteen sataan tuhanteen, kuuluu Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainväliseen liittoon.

Italia: — Italian sosialistipuolue, jonka jäsenmäärä on noin 200,000, ei tällä hetkellä kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Italian kommunistipuolue, joka muodostettiin vuoden 1920 lopussa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen ja jossa syyskuulla v. 1921 oli vähän yli yhdeksän tuhatta jäsentä, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Italian ammattijärjestö, jonka jäsenmäärä on kahden miljoonan seutuvilla, kuuluu Amsterdamin kansainväliseen. Se on lähettänyt edustajiaan myös Moskovassa pidettävien kansainvälisiin kongresseihin. Tämän lisäksi Italiassa on vielä joitakin pienempiä syndikalistisia järjestöjä, jotka ovat liittyneet punaiseen ammatilliseen kansainväliseen järjestöön.

Belgia: — Belgian sosialistinen työväenpuolue, 620,000 jäsentä, kuuluu toiseen kansainväliseen. Viime toukokuulla erosi työväenpuolueesta pieni ryhmä, erään Jacquemotten johdolla ja lienee yhtynyt kommunistiseen kansainväliseen. Belgian ammattijärjestö, noin 700,000 jäsentä, kuuluu Amsterdamin liittoon.

Itävalta: — Itävallan sosialidemokraattinen puolue, jonka jäsenmäärä lisääntyi kesäkuun 30 p:stä v. 1920 335,863:sta kesäkuun 30 päivään v. 1921 mennessä 491,950, kuuluu Wienin kansainväliseen työyhteyteen. Pieni kommunistiryhmä, joka erosi sosialidemokraattisesta puolueesta, kuu-

luen kommunistiseen kansainväliseen. Ammattijärjestö kuuluu Amsterdamin liittoon.

Sveitsi: — Sveitsin sosialidemokraattinen puolue, jolla on 685 paikallisjärjestöä ja 53,910 jäsentä, kuuluu Wienin kansainväliseen työskentelyliittoon. V. 1920 ajalla muodostettu pieni kommunistiryhmä kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Ammattijärjestö kuuluu Amsterdamin liittoon.

Rumania: — Rumanian sosialistipuolue, jonka jäsenmäärästä meillä ei ole tietoa, äskeisessä kokouksessaan päätti liittyä Wienin kansainväliseen työyhteyteen.

Hollanti: — Hollannin sosialidemokraattinen työväenpuolue kuuluu toiseen kansainväliseen. Kommunistipuolue, jossa on vähän toista tuhatta jäsentä, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Ammattiunionit, lukuunottamatta kristillisiä yhdistyksiä, kuuluvat Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainväliseen liittoon.

Tanska: — Tanskan suuri sosialidemokraattinen puolue kuuluu toiseen kansainväliseen ja ammattijärjestöt kuuluvat Amsterdamin liittoon. Tanskassakin on hyvin pieni kommunistinen ryhmä, joka muodollisesti edustaa kommunistista kansainvälistä maassa.

Norja: — Norjan sosialistinen työväenpuolue, joka muodostuu pääasiallisesti ammattijärjestöistä, oli Italian sosialistipuolueen ohella ainoa, joka alussa ryhtyi kokonaisuudessaan kannattamaan Moskovassa keväällä v. 1919 perustettua kommunistista kansainvälistä. Kommunistisen kansainvälisen 2:ssa kongressissa hyväksytyt 21 liittymisehtoa aiheuttivat hajaannuksen Norjankin puolueessa. Enemmistö jäsenistä kannatti ehtojen hyväksymistä, kun taas niitä vastustava vähemmistö, heidän mukanaan kaikki parlamenttiedustajat, muodostivat oman puolueensa. Norjan ammattijärjestö, jonka jäsenmäärä on 200,000 vaiheilla kesällä v. 1921 päätti huomattavan suurella enemmistöllä pysyä edelleen Amsterdamin kansainvälisessä.

Ruotsi: — Ruotsin vanha sosialidemokraattinen puolue, joka näyttää viime aikoina huomattavasti voimistuneen, saaden m. m. syyskuulla v. 1921 pidetyissä parlamenttivaaleis-

sa huomattavia voittoja, kuuluu edelleen toiseen kansainväliseen. Ruotsin vasemmistososialistinen puolue maaliskuulla v. 1921 pitämässään kokouksessa päätti 173 äänellä 34 ääntä vastaan hyväksyä kommunistisen kansainvälisen 21 liittymisehtoa ja yhtyä kommunistiseen kansainväliseen. Vastaa äänestäjät, n. s. Lindhagenin ryhmä, muodostivat tällöin kolmannen puolueen. Ruotsin ammattijärjestöt kuuluvat Amsterdamin kansainväliseen.

Suomi: — Suomen sosialidemokraattinen puolue, vaikka onkin selittänyt olevansa myötätuntoinen niille periaatteille, joita Wienin kansainvälinen yhteistyöliitto edustaa, ei muodollisesti kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Suomen sosialistinen työväenpuolue, joka perustettiin keväällä v. 1920, ei myöskään muodollisesti kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Tosiasiallisesti sosialistinen työväenpuolue kuitenkin on Moskovassa perustetun ja Suomessa maanalaisena järjestönä toimivan kommunistipuolueen johdettavissa. Sosialistinen työväenpuolue on huonosti peitetty kommunistipuolueen julkinen järjestö. Suomen ammattijärjestö, jonka johdossa kommunistit ovat enemmistönä, on tätä kirjoittaessa itsenäinen. Ammattijärjestön jäsenmäärä on viime aikoina huomattavasti alentunut.

Latvia: — Latvian sosialidemokraattinen puolue tukee Wienin kansainvälistä yhteistyöliittoa. Maanalaisena toimiva kommunistipuolue toimii Moskovan määräyksien mukaisesti.

Liettua: — Liettuan sosialidemokraattinen puolue kuuluu Wienin kansainväliseen järjestöön.

Puola: — Puolan sosialistipuolue ei tätä kirjoittaessa kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Puolue, johon kuuluu m. m. tasavallan presidentti Joseph Pilsudsky, on kehittynyt niin natsionalistiseksi, että se on menettänyt paljon jäseniään ja useita vanhoja kokeneita ja luotettavia toimitsijoitaan kommunistipuolueeseen, joka kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Enemmistö Puolan ammattijärjestöistä kannattaa Amsterdamin kansainvälistä, mutta huo-

mattavan voimakas vähemmistö on punaisen ammatillisen kansainvälisen kannalla.

Eteli-Slaavia: — Eteli-Slaaviassa oli kevääseen v. 1921 saakka voimakas kommunistipuolue, joka sai parlamenttivaaleissa huomattavan korkean äänimäärän. Eteli-Slaavian puolue, samoin kuin Saksan kommunistipuoluekin, ryhtyi kommunistisen kansainvälisen toimeenpanevan komitean vaatimuksesta ja rahastamana **tekemään vallankumousta**. Hajalliset kapinayritykset siellä ja täällä, agrarilevottomuuksiin kihoittamiset Kroatiassa, pommiräjähdyksien toimeenpanot y. m. sellaiset toimenpiteet johtivat äärimmäiseen taantumukseen, joka julisti kaikki työväenjärjestöt laittomiksi. Eteli-Slaavian kommunistipuolue maanalaisena järjestönä on heikontunut ja menettänyt sen vaikutusvaltansa, mikä sillä vielä vuosi takaperin oli maan vähäväkiseen väestöön. Tämän lisäksi maltillisemmat sosialistiset ainekset ovat perustaneet uuden sosialistipuolueen, joka hylkää kommunistien salaliittotaktiikan.

Espanja: — Espanjan sosialistipuolue kongressissaan hujutuksella, v. 1921, päätti 8,808 äänellä 6,025 ääntä vastaan hyljätä kommunistisen kansainvälisen 21 liittymisehtoa. Puolue ei ole tämän jälkeen kuulunut mihinkään kansainväliseen järjestöön. Osa kommunistista kansainvälistä kannattaneista jäsenistä on yhtynyt akaisemmin perustettuun kommunistipuolueeseen. Espanjan yleinen työväenliitto kuuluu Amsterdamin kansainväliseen järjestöön. Metallityöläisten järjestö on päättänyt liittyä Moskovan ammatilliseen kansainväliseen. Toiset jälellä olevat työväenjärjestöt ovat enemmän tai vähemmän anarkistisia luonteeltaan.

Tšekko-Slovakia: — Uuden Tšekko-Slovakian tasavallan tshekkiläisen sosialidemokratisen puolueen enemmistö on liittynyt kommunistiseen kansainväliseen. Vähemmistöksi jäänyt ryhmä, johon m. m. kuuluu tasavallan presidentti Masaryk, kuuluneen toiseen kansainväliseen. Tšekko-Slovakian saksalainen sosialidemokraattinen puolue kuuluu Wienin kansainväliseen yhteistyöjärjestöön. Ammattijärjestöt ovat hajaantuneet Moskovan ja Amsterdamin liittojen kannattajiin.

Bulgaria: — Bulgarian sosialistinen työväenliike oli jo ennen maailman sotaa hajaantunut kahtia n. s. "ahdasmielisiin" ja "avaramielisiin" sosialisteihin. Sodan loppupuolelle saakka "avaramieliset" muodostivat enemmistön, ollen heillä useita edustajia maan parlamentissakin. Sodan päätyttyä muuttuivat suhteet aivan päinvastaisiksi. "Ahdasmielisten" puolue, joka lopulta hyväksyi kommunistisen kansainvälisen periaatteet, kasvoi jättiläisaskelin. Yleislakko-yritys keväällä v. 1920, jota puolue suunnitteli vastustaakseen valkovenäläisten avustamista Bulgariasta käsin ja jonka maan agraarihallitus liittolaisten avustamana kukisti, tuli taka-askeleeksi puolueelle. Kummankaan puolueen enempää kuin ammattijärjestöjenkään jäsenmäärästä ei ole tällä hetkellä tietoa.

Unkari: — Neuvostotasavallan kukistumisen jälkeinen hirvittävä valkoinen terrori hävitti melkein tykkänään kaiken työväenliikkeen Unkarista. Hävitystyö oli niin perinpohjaista, ettei valtiollista työväenliikettä ole vieläkään huomattavammassa määrässä ilmennyt. Ammattijärjestöt sitävastoin ovat, työläisten jokapäiväisen tarpeen pakoittamina, vuoden 1921 ajalla huomattavasti kasvaneet. Syyskuulla v. 1921 niiden jäsenmäärä oli 250,000. Niiden kansainvälisistä suhteista ei ole tietoa.

Kreikka: — Kreikan työväenliike on tällä hetkellä hajanaisempi kuin ehkä minkään muun maan. Se johtuu ensinnäkin maan taloudellisesta kehittymättömyydestä ja toiseksi kommunistien hajoituksesta. Maassa, jonka väkiluku on viiden ja kuuden miljoonan välillä ja palkkatyöläisten luku nousee tuskin neljännesmiljoonaan, ei vielä voi puhua suuresta luokkatietoisesta työväenliikkeestä. Tästä kehittymättömyydestä huolimatta kuului joku aika sitten ammattijärjestöihin noin 60 tuhatta työläistä ja sosialistisen työväenpuolueen kasvu oli myös lupaava. Mutta Kreikassakin tuli esille kommunistinen hajotustyö. Sen seurauksena ammattiliittojen keskusjärjestö on hajonnut ja valtiollinen puolue on mennyt kahtia — muodostaen nyt kommunistisen ja sosialistisen puolueen. Kumpikin on tällä hetkellä hyvin pieni, vain muutamia satoja jäseniä käsittävä. Kom-

munistipuolue selittää kuuluvansa kommunistiseen kansainväliseen ja sosialistipuolue kallistuu Wienin kansainväliseen yhteistyöliittoon.

Yhdysvallat: — Yhdysvaltain sosialistipuolue, jonka jäsenmäärä kesäkuulla v. 1921 oli 17,000, ei kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Kommunistinen liike on keskinäisten riitojen kautta hajaantunut melkein olemattomiin. Yksi kommunistiryhmä "Yhdistyneet" kommunistipuolue, jonka jäsenmäärästä ei ole mitään tietoa, on virallisesti tunnustettu kommunistisen kansainvälisen amerikalaiseksi jaostoksi. Sosialistinen työväenpuolue, muutaman tuhannen jäsentä käsittävä ryhmä, on myös erossa kansainvälisistä järjestöistä. American Federation of Labor, johon enemmistö amerikalaisista ammattiuonioista kuuluu ja jonka jäsenmäärä on pyöreissä luvuissa neljän miljoonan korvilla, erosi keväällä v. 1921 Amsterdamin ammatillisesta kansainvälisestä "sen vallankumouksellisuuuden ja sosialistisuuden tähden". Yhdysvalloissa on American Federation of Laborin ohella suuret rautatöläisten veljeskunnat, joissa on yhteensä puoli miljoonaa jäsentä, jotka eivät myöskään kuulu mihinkään kansainväliseen. Pieni syndikalistinen I. W. W. liitto on myöskin itsenäinen.

Meksiko: — Vaikka maassa onkin huomattavaa radikaalista työväen agitatsionia ja vaikka useat kongressin jäsenet kutsuvat itseään "sosialisteiksi", niin työväenliike tästä huolimatta on suuressa hajaannuksen tilassa, kuten on aivan luonnollista niin kehittymättömässä maassa. Meksikon työväenliitto kuuluu yleisamerikalaiseen työväenliittoon A. F. of L:n kanssa, kun taas pieni radikaaliryhmä kuuluu I. W. W. liittoon. Maassa on työväenpuolue, joka yleispolitiikassa kannattaa presidentti Obregonia. Työväenpuolueen ohella Meksikossa on sosialistipuolue, jota johtaa Yucatanin valtion entinen kuvernööri Alvarado ja kommunistipuolue. Yksikään näistä puolueista ei ole tarkemmin määritellyt kansainvälistä kantaansa, paitsi kommunistit, jotka selittävät kannattavansa Moskovan kansainvälistä.

Argentina: — Argentinan sosialistipuolue on eronnut toisesta kansainvälisestä, mutta samalla on kieltäytynyt yhty-

mästä kolmanteenkaan. Pieni kommunistipuolue on hyväksynyt kommunistisen kansainvälisen ohjelman. Ammatillinen liike on hajaantunut kahteen osaan. Suurin niistä kuuluu Amsterdamin kansainväliseen järjestöön ja pienempi muodostuu anarko-syndikalistisista aineksista.

Chile: — Chilen sosialistipuolue, joka maaliskuulla, v. 1921, toimitetuissa vaaleissa valitsi ensimmäisen edustajansa edustajakamariin, on päättänyt liittyä kommunistiseen kansainväliseen.

Uruguay: — Uruguayn sosialistipuolue on liittynyt kommunistiseen kansainväliseen.

Canada: Canadan ammattijärjestö, joka on viime vuosina suuresti kasvanut, kuuluu Amsterdamin kansainväliseen. Politilliset ryhmät, jotka kaikki ovat pieniä ja vähämerkityksellisiä, ovat itsenäisiä.

Australia: — Australiaassakin on hyvin pieni ryhmä, joka kutsuu itseään kommunistipuolueeksi. Työläisten joukkojärjestöinä edelleenkäin ovat säännölliset ammattiuomat ja työväenpuolue, josta sodan ajalla natsionalistiset ainekset erosivat.

Etelä-Afrika: — Etelä-Afrikan Unionin valtiollisen työväenliikkeen äärimäiset ainekset ovat yhdistyneet kommunistipuolueeseen, joka on hyväksynyt Moskovan 21 liittymisehtoa. Maltilliset ainekset muodostavat työväenpuolueen.

* * *

Jäsenmääränsä perusteella toinen kansainvälinen on suurin. Siihen kuuluvien puolueiden jäsenmäärä nousee hyvän joukon yli seitsemän miljoonan. Seuraavalla tilalla jäsenmääränsä suuruudessa on Wienin yhteistyöliitto ja vasta kolmannella sijalla on kommunistinen kansainvälinen. Näiden lisäksi on vielä useita huomattavia sosialistipuolueita aivan itsenäisinä.

Toisen kansainvälisen merkitys on kuitenkin hyvin vähäinen; tosiasiallisesti se on hajoamistilassa. Englannin työväenpuolue, toisen kansainvälisen suurin kansallinen puolue, kesäkuulla v. 1921 pitämässään kongressissa huomasi tä-

män ja velvoitti toimeenpanevan komiteansa ryhtymään toimenpiteisiin toisen kansainvälisen vahvistamiseksi, m. m. kutsumalla Wienin yhteistyöliiton neuvotteluihin. Viimeksimainittu on hyljännyt neuvottelut pikaisen yhtymisen ymmärryksessä, mutta on lupautunut neuvottelemaan tarkotuksella edistää yhteisymmärrystä maailman työväenliikkeen keskuuteen.

Kolmannen kansainvälisen merkitys on myös kadonnut niistä syistä kuin kirjotuksen alkuosassa huomautettiin. Wienin kansainvälisen yhteistyöliiton vaikutus sitävastoin on lisääntynyt. Se, vaatiessaan periaatteellista yhtenäisyyttä ja myöntäessään täydellisen toimintavapauden tunnustettujen sosiaalististen periaatteiden sisällä, edustaa sitä pohjaa, jolle tuleva sosiaalisinen kansainvälinen on muodostuva.

Y. M—lä.

Viimeinen hajaannus

S. S. Järjestössä

S. S. Järjestö on ollut erikoisemmin arka sisäisten riitaisuuksien tartunnalle, johtuen siitä seikasta, että sen asema Amerikan työväenliikkeessä ei ole antanut sille jokapäiväisiä tehtäviä, joista koitua aineellinen hyöty olisi ollut aina järjestön jäsenille kouraantuntuva.

Tämmöinen järjestö on todellakin arka sisäisille rettelöille. S. S. Järjestön historia on tästä elävä todistus.

Kaikkissa niissäkin työväenliikkeen järjestöissä, joissa aatteelliset harrastukset ovat pääasiallisempina järjestymisen pohjana, on vaarat sisäisille repeämisille suuremmat kuin järjestöissä, joihin työläiset liittyvät jokapäiväisen leipätaisteiun tähden ja tuntevat, että he saattavat saada taistelulla, vaikka reformistisellakin, aineellisia etuja.

Pantakoon merkille, että reformistinen ammattikuntajärjestö pysyy koossa kiihkonkin aikana paremmin kuin pelkääntään periaatteitten selvittämistä varten toimiva työväenyhdistys, jopa sittenkin, vaikka työväen yhteiskunnallisen ja valtiollisen taistelun periaatteitten selvittämiseksi toimivien yhdistysten ylimmäksi moraaliseksi käsitykseksi tunnustetaan tietoisuuden ja yhteistunnon terottaminen.

Tämä lausuttakoon asian selittämiseksi, eikä suinkaan hämmästyttävänä seikkana. Niille, jotka ymmärtävät ja mielessään aina pitävät, että aineelliset vaikuttimet ovat vahvimmat vaikuttimet, on yllämainitun asian tilan tunteminen vain materialistista historian käsitystä vahvistava.

S. S. Järjestö on ollut puolittain aatteellinen puolittain seuraelämäyhdistys. Suoranaisesti se ei ole toiminut tä-

mänpaivaisen leivän vahvistamista varten, vaikka se kieltämättä välillisellä vaikutuksellaan on paljon kohottanut Amerikan suomalaisten työläisten elintaso.

Tämmöisenä ollen siinä on saattanut saada melkein kuka tahansa aikaan hajaannusta synnyttäviä riitoja sopivan hetken ja olosuhteen tullen.

Kaikille S. S. Järjestön olemusta oikein ymmärtäville ja sosialismin aatteellista yhteenliittymisen historiaa tunteville oli selvää jo kolmisen vuotta sitten, että toinen suuri hajaannus tulisi tapahtumaan. Ensimmäinen oli ollut muutamia vuosia aikaisemmin.

Viimeiseen hajaantumiseen johtanut riita alkoi pahoissa merkeissä. Siinä oli kaikki vaikean kriisin merkit: uskonnollista mielenkiihkoa muistuttava mieliala, joka imi elinvoimansa Venäjän vallankumouksen synnyttämistä tunneaalloista ja Suomen onnetoman sisällissodan jälkinäytöksestä, ihmisjärkeä sokaisevasta kauhun tunteesta, minkä julmuudessa vertaistaan löytämätön valkoinen terrori herätti. Tähän yhdistyi määrätyllä tavalla järjestön jäsenmäärän suuruuteen nähden pieni tietoisuus. Kilpailu persoonallisesta kunniaastakin oli yhtenä huomattavana aineksena. Ja vihdoin, mutta ei pienempänä eräitten palkattujen toimitsijain halu voittaa aineellisia etuja järjestöliidan kustannuksella.

Jokainen sisäinen riita aatteita harrastavassa yhdistyksessä ja järjestössä alkaa tietysti siitä mitenkä joku aate olisi ymmärrettävä tai sovellettava ajan esille tuomaan tapahtumaan.

Vaikka arkaillen ja vastenmielisesti eräät S. S. Järjestön sanomalehtien toimittajat huomauttivat hetimiten Venäjän vallankumouksen tapahduttua siitä seikasta mitä oli pidetty noin viisikymmentä vuotta yleisesti ja yksimielisesti marxilaisen sosialismin tärkeimpänä jalustana, että sosialismi toteutuakseen vaatii rappeutumisasteelleen kehittyneen kapitalistisen järjestelmän. Tästä vedettiin arkaileva johtopäätelmä, että koska Venäjä vallankumoukseen joutuessaan ei ollut vielä kunnolleen kapitalistisen kehityksen alkuasteellaan, vaan talonpoikaiskansan maa, on kysymyksenalaista yrittää sosialistisen järjestelmän toteuttamista, ja niin siis

voisi hyvinkin ajatella oikeaksi, että Venäjän marxilaiset sosialistit ottaisivat politiikakseen sen mikä sosialistien suhde muissa yhtäläisissä tapauksissa oli ollut, nimittäin tukea niitä venäläisestä yhteiskunnasta nousevia voimia, joita luonnolliset edut ajavat vastarintaan "vonhojen kaartien" takasin palaamiseen estämiseksi.

Mutta Venäjän vallankumous kun oli valon ja toivon salama vuosikausia kestäneessä hirvittävässä pimeydessä, ottivat jotkut S. S. Järjestön aatemestarit tuon tunteen ratsukseen ja kävivät ankaraan turnaukseen "kerettiläisyyttä" vastaan. Ja kuten uskonnollisissa tunneasioissa aina, niin tässäkin kärki kääntyi "kerettiläisen" mielipiteen lausuneita henkilöltä kohtaan. Miltä pitemmälle asian käsittely meni, sitä valtaisammaksi muodostui visseihin henkilöihin suunnattu solvaus. Ja täytyy myöntää, että kenen mieli oli altis ottamaan vastaan nolta toinen toistaan rivompla solvauksia ja nimittelyjä "kerettiläisistä", hän taipul piankin ihmetelemään kuinka maan päällä voi olla niinkin alhaisia ja ilkeitä ihmisiä. Ei kulunut kauan kun jo levitettiin "maanalaisia" lentokirjastakin, jossa kunnan vallankumouksellisen oikeudeksi myönnettiin pariin nimeltäänkin mainittuun kerettiläiseen kuolemantuomlon täytäntöönpano! Tämän ohella sepusteltiin ahkerasti julkisia viittailuja ja yksityisteitä levitettiin suorasukaisia juoruja, että nuo kerettiläishenkilöt olisivat hallituksen urkkijalaitosten palkkalaisia.

Riidan alkaminen näissä merkeissä, ennusti selvää hajaantumista. Vaikkapa olisi niinkin käynyt, että alkuperäiset kerettiläishenkilöt olisivat siivosti väistyneet, tästä ei olisi ollut muuta apua kuin että tätä olisi käytetty lisä-todistuksena heidän syyllisyytensä osottamiseksi ja kerettiläisiä olisi tehty loppumattomiin toisista, sillä kaikkina historian aikoina on nähty, että uskonnollinen vimma hankkii itselleen kerettiläisensä. Ilman niltä se ei tule toimeen, sillä Jumalakaan ei tule toimeen ilman perkelettä.

Riidan tässä alkuaasteessa tehtiin yritys sovotella. Pidettiin järjestön toimitsijain edustajakokous. Mieliala oli jo kumminkin pahasti myrkyttynyt, jonka myrkytyksen voimaa lisäsi se seikka, että hallituksen taholta oli pantu Raivaajan

johdon vastattavaksi kysymys: mukautuvatko S. S. Järjestön sanomalehdet sota-ajan oloihin sillä tavalla, että niiden ilmestymisoikeus laillisina lehtinä voidaan tunnustaa. Raivaajan edustajat vastasivat tähän omasta puolestaan:

"Että Raivaaja on sosialidemokraattinen lehti, joka tahtoo sosialismin toteuttamista parlamenttarisin keinoin;

"että Raivaaja pitää saksalaista militarismia ja imperialismia semmoisena vaarana maailmalle, että taistelu sen tuhoamiseksi on katsottava oikeutetuksi; ja

"että suhteessaan Venäjään Raivaaja uskoo, että Venäjän vallankumouksen on sallittava mennä menojaan siten kuin se tuon kansakunnan yhteiskuntaluokkien välisessä taistelussa menee, sillä ulkopuolinen sekaantuminen vain pahentaisi asemaa."

Raivaajan edustajain taholta oli selitetty, että muut järjestömme lehdet noudattavat samaa suuntaa ja annettiin ikäänkuin vakuutuksiakin tästä.

Mutta S. S. Järjestössä riehumaan päässeet noitien polttajat näkivät tässä sovittelutoiminnassa semmoisten suhteitten muodostumisen "Raivaajan ja salapoliisin välillä", etteivät kunnolliset järjestötoimitsijat enää voi olla lainkaan turvassa.

Oli kerrassaan naurettavaa kun yllämainittuun toimitsijakokoukseen kokoonnuttiin, tarkastelivat jotkut hermostuneet, aatteellisesti pillastuneet, kokoushuoneen nurkkia, koska huoneessa mahdollisesti voisi olla diktafoni! Ihmeenä pidettiin sitä, että hallituksen vakoojatoimisto tiesi kokouksen pitämisestä — jonka pitämisestä sivumennen sanoen lehdissemme oli paljon puhuttu — ja kerrassaan kauhistuttavana pidettiin sitä seikkaa, että joku epälyttävä henkilö oli käynyt järjestön virastossa kyselemässä F. J. Syrjälää. Tämä asia oli kyllä hyvin yksinkertaisesti selitettävä. Se henkilö kyllä oli hallituksen asiamies, joka olisi mielellään tahtonut ottaa vastaan toimitsijoitten kokoukselta lausunnon miltä Suomen sosialistien suhde näyttää saksalaiseen ylivaltaan maassa, mikä siellä silloin vielä rehotti ja mitä toimenpiteitä Suomen sosialistit voisivat pitää sopivana Suomen kohtalon

määräämisessä, johon liittolaishallitukset juuri silloin valmistautuivat.

Sivumennen sopii sanoa, että vähä myöhemmin olikin eräitten Suomen kommunistien ja sosialidemokraattisten sosialistien taholta kosketusta tässä samassa asiassa jonkun liittolaisvallan edustajan kanssa, eikä kukaan ole välittänyt, että tulokset tästä olisivat olleet huonot.

S. S. Järjestön sisäisen riidan sovittamista tarkoittava toimitsijain kokous kokoontui siis sairaan mielialan merkeissä. Se olisi kenties saanut aikaan yhteisymmärrystä elleivät muutamat toimitsijat olisi vajonneet jo niin pitkälle kerettäväiskauhussaan, että he eivät voineet aluksikaan jättää taistelua vääräoppisten tuhoamiseksi.

Kun sitten sodan päätyttyä alkoi palmerilaisuudella vahvasti muonitettu kommunistinen liike Sosialistipuolueen hajottamiseksi, jäi S. S. Järjestö tässä aluksi vähän syrjään. Mutta S. S. Järjestön toimeenpaneva komitea ja Työmiös ottivat kumminkin sen kannan, että tuo joka suhteessa kurja liike oli moraalisesti oikeutettu ja puolueen johto vaan teki sitä vastaan suuria rikoksia.

Ryhdyttiin valmistelemaan S. S. Järjestön varsinaista edustajakokousta Chicagoon. Toimeenpaneva komitea vakuutti virallisesti, ettei sen taholta, eikä muultakaan taholta nosteta kysymystä järjestön erottamiseksi Sosialistipuolueesta. Mutta kokousvalmisteluissaan toimeenpaneva komitea jo, tietäen, että kaikki edustajat itävaltioista tulevat olemaan puolueessa pysymisen kannattajia, antoi keski- ja länsivaltioille varustettuja edustajapaikkoja vähintään 6 saadakseen puoluetta vastustavain edustajamäärän suureksi.

Ja kun edustajakokous alkoi, teki toimeenpaneva komitea kannattajainsa kanssa eroamiskysymyksestä edustajakokouksen pääasian, vaikka asiasta ei ollutkaan yhtään virallista alustusta. Omituinen käsitteiden ja aseman sekavuus teki sen, että vaikka puolueen kannalla olevilla oli enemmistö edustajista, yhden äänen enemmistö saatiin esitykselle, että järjestö eroaa puolueesta. Järjestön yleisäänestys tämän esityksen kummin' n kumosi 2-3 äänen enemmistöllä.

Mutta toimeenpanevaan komiteaan oli kumminkin valittu puolittain julkisesti eroamiskannalla olevat henkilöt. Sen sijaan, että ne olisivat olleet uskollisia yleisäänestyspäätökselle ja toimineet sitä kunnioittaen, niiden tietien ja tahtoen perustettiin Superiorissa pidetyssä salaisessa kokouksessa salainen komitea, jonka erikoistehtäväksi tuli salaisen masinan muodostaminen eroamisasian ajamista varten. Tälle komitealle valittiin ainakin osittaista säännöllistä palkkaa ja palkkiota nauttavia asiamiehiä tärkeimpiin puolueosastoihin ja vapaaehtoisia innostuneita saatiin melkein kaikkiin osastoihin. Virallinen toimeenpaneva komitea valitsi järjestön puhujiksi tuon salaisen komitean ohjeita seuraavat puhujat ja salaisen komitean johtaja valittiin virallisen komitean agitatsiooniosaston hoitajaksi, vaikka tällaisen virka-palkan perustamiseen komitealla ei ollut edes oikeutta.

Kaikille, jotka iästakin osaavat haistaa mitä kulloinkin on menossa, oli selvillä, että järjestön hajottamiseksi toimi salainen masina. Niin julkinen kuin salainenkin masina oli petollisen kiero. Länsi- ja keskivaltioissa liikkuvat järjestön puhujat selvittivät kuullijoilleen, että he eivät kehoita ketään liittymään niin kurjaan puolueeseen kuin Sosialistipuolue on, mutta itävaltioissa liikkuvat puhujat, kun oli tiedetty, että Sosialistipuoluetta kannattavilla oli vankka enemmistö, neuvoivat puolueen vastustajia liittymään puolueosastoihin, jotta siten saataisiin osastoihin enemmistö puolueen vastustajia. Monet yksinkertaiset uskoivatkin, että järjestön toimeenpaneva komitea sentään katsoo itsensä pakotetuksi noudattamaan järjestön päätöstä! Tavalliset suoramielisyyteen tottuneet ihmiset, eivät voineet sulattaa, että heidän järjestönsä virallinen johto oli siveellisesti noin mädäntynyt. Raivaaja luonnollisesti sai moitelta ja uhkauksia yrittäessään paljastaa vehkeilyä ja kieroutta.

Vielä niinkuin myöhäseen kuin kolme kuukautta ennen Waukeganin haaksirikkokokousta, kielsi järjestön toimeenpaneva komitea aikeensa. Mutta sitten alkoi sataa eroamista vaativia virallisia alustuksia. Vaikka niitä tuli pian kymmeniä osastoilta, niin niiden konekirjotuksesta ja käsin tehdyistä korjauksista näki, että ne olivat lähteneet S. S. Jär-

jestön agitatslonitoimiston johtajalta ja hänen loidossaan olevan salaisen komitean myllystä.

Epävarmoissa alueissa oli asia järjestetty siten, että salaisen komitean salaiset agentit olivat puolueessa pysymisen kannattajia vaikka he esiintyivätkin "vasemmistolaisina". Siten saattoi helposti päästä edustajaksi Waukeganin, saaden niin "vasemmiston" kuin "oikeistonkin" äänet, kuten tapahtui New Yorkin alueella.

Sosialistipuolueen asian ja aseman vahingoittaminen oli S. S. Järjestön virallisen johtokunnan tärkein tehtävä parina viimeksi kuluneena vuotena ennen Waukeganin kokousta. Tavalliset työläiset eivät osanneet mielessään kuvitellakaan mitä sabotagea ja kieräilyä S. S. Järjestön virallinen ja salainen johto harjotti Sosialistipuolueen vahingoittamiseksi. Yksi asianhaara kannattaa tässä mielellin palauttaa, mikä kyllä on ruokottomin, mutta semmoisena hyvin kuvaava minkämoisiin keinolhin alentua voitiin.

Kun kalkanarvaiset sosialismin viholliset tunsivat paholinvointia E. V. Debsin ruvettua presidentinehdokkaaksi Sosialistipuolueen nimittämänä, salvat he S. S. Järjestön toimeenpanevasta komiteasta bulvaanin, joka saattoi olla kyllin häikäilemätön yrittämään kostoja Debsille.

S. S. Järjestön toimeenpaneva komitea lähetti sihteerinsä Atlantan vankilaan vaatimaan Debsiltä selltystä mikä hänen kantansa on Kommunistiseen Internationaleen.

Jokainen ajatteleva ihminen ymmärtää kuinka vaikeata Debsille täytyi olla tuon kysymyksen vastaaminen. Hän ei luonnollisesti tahtonut lausua mitään, mikä olisi voitu toivottaa maailmalle luottamattomuuden osotuksena venäläisiä taistelljoita kohtaan, mutta ristikkojen takana olevalle miehelle on avomiellinen puhelu Kommunistisesta Internationalesta arkaluontoinen asia.

S. S. Järjestön johtajisto ja ne, jotka olivat sen takana, laskivat siten, että jos Debs tuomitsee Kommunistista Internationalea, sopii hänestä levittää halpamielisiä juttuja. Suositteleva taas voi valkuttaa sen, että Debs saa maksaa ristikkojen takana istumisella täyden hinnan siitä, että antautui Sosialistipuolueen ehdokkaaksi.

S. S. Järjestön julkinen ja salainen johtajakopla osasi olla yhtä häikäilemätön esiintymisessään Sosialistipuoluetta ja sitä kannattavia ihmisiä ja laitoksia kohtaan kuin se oli raukkamaisen, arka ja pelkuri itsensä suojaamisessa.

* * *

Lopuksi saakoon tässä sijansa lyhyt katsaus hajaantumiseen johtaneen riidan "aatteelliseen" sisältöön, koska se sattuvasti valaisee sitä tietoisuustasoa millä nuo "sokeat johtajat" olivat.

Yhtä tietämätön kuin röyhkeäk'n oli Moskovasta humaltunut osa S. S. Järjestössä silloin kuin riitaisuudet alkoivat ja koko ajan kun ne kehittyivät. Alussa sen edustajat luulivat, että "uusi sosialismi" itse asiassa ei sisältäisi muuta kuin vissejä jyrkennyksiä tavallisissa laillisissa menettelytavoissa. Tämä nähtiin neurettavan selvänä syksyllä v. 1918 pidetyssä toimitsijakokouksessa Chicagossa. Moskovasta humaltuneet tekivät siellä järjestön periaateselityksen, jossa sanotaan, että järjestö on parlamenttaarisen, osuustoiminnallisen ja ammattikunnallisen toimintatavan kannalla, vaikka Raivaajan toimituksen edustajat siellä osottivat että moskovalaisuus vaatii näitten jättämistä historiaan ja ryhtymistä "sisällissodan taistelumenetelmiin". Kenenkään päähän ei pälkähtänyt esittää, että periaateselitykseen olisi pantu edesviitauksia parlamenttaarisen demokratiakäsittteen hylkäämisestä ja sen korvaamisesta köyhälistön diktatuurikäsitteellä tai että taistelussa kapitalismia vastaan tärkeimpänä olisi oleva sota-aseet. Kun m. m. allekirjottanut huomautti kokouksessa, että ken tahtoo moskovalaisuuden tunnusmerkkejä seurata ja tunnustaa, hänen täytyy hyljätä demokraattinen parlamenttarismi ja ajatella sen tilalle taistelua kiväärin kourassa, pitivät moskovalaisuuteen kovasti kiihtyneet tätä osotuksena halusta vääristellä bolshevismia yhtäläisesti kuin porvarit.

Niinpä siis toimitsijaip kokous saattoi aivan yksimielisesti hyväksyä järjestön periaatteita tulkitsevan lausunnon, sillä moskovalaisuuden ritarit eivät tietäneet mitkä Moskovan

aatteet olivat, eivätkä uskoneet, jos Joku heille yritti selittää niitä. Raivaaja oli yrittänyt selittää niitä, mutta meidän Moskova-sankarimme väittivät, että Raivaaja valehtelee!

Kun Kommunistisen Internationalen perustava kokous oli jo pidetty ja kun Raivaajassa oli oikein selitetty, että tuo internationale vaatii ohjelmassaan ja säännöissään kaikilta siihen liittyviltä puolueilta tunnustusta, että aika on kypsä valmistautua sisällissotaan ja että jokaisen Kommunistisen Internationalen puolueen on haettava ohjelmalleen vahvistus Moskovan toimeenpanevalta komitealta ja toteutava sen antamia ohjeita ja määräyksiä, niin taaskin meidän Moskova-sankarimme syyttivät Raivaajaa valheitten sepittämisestä ja selittivät, että Kommunistiseen Internationaleen liittyvät puolueet saavat oikeuden määrätä ohjelmansa ja menettelytapansa.

Kun Sosialistipuolueen konventionin vähemmistö oli esittänyt liittymistä Kommunistiseen Internationaleen huomautuksella, että liittyminen ei merkitseisi moskvalaisten ohjelmien ja menettelytapojen tunnustamista, niin meidän järjestömme moskvalaiset pitivät tätä mainiona asiana ja vaativat sen hyväksymistä. Huvittavana puolena tässä asiassa oli se, että Raivaaja myöskin saattoi hyvällä syyllä kehottaa äänestämään Juuri tuon esityksen puolesta! Raivaaja tosin huomautti, että Moskova kyllä hylkää tarjouksen, kuten kävikin ja lausui tuon esityksen tekijöistä purevan arvostelun ja syytöksen.

Vielä niinkin myöhään kuin S. S. Järjestön Chicagon kokouksessa v. 1919 panivat kommunistisen Internationalen kannalla olevat päätösesitykseensä seuraavan kohdan:

“Että tämä järjestö tunnustaa jo perustetun kolmannen kansainvälisen siksi johon kaikkien maitten sosialistipuolueitten on yhdyttävä...., käsittäen, että kunkin maan työväenliike itse määrää omat menettelytapansa vallitsevia oloja vastaaviksi”.

Tämä antoi mainion tilaisuuden niille joita oli moitittu ja tuomittu vihamielisyydestä Kommunistista Internationalea kohtaan, kirjottaa kantansa selityslausuntoon yhtäläisen pykälän!

Moitteet ja tuomiot tulivat siis vain siitä, että viimeksi-mainittujen taholta oli osotettu minkämoiset Kommunistiseen Internationaleen liittymisen ehdot olivat ja että Sosialistipuolueen sekä myös S. S. Järjestön, niin enemmistön kuin vähemmistönkin, kannattamislupaukset lepäivät anti-moskovalaisella pohjalla.

Vielä sittenkin kun Kommunistisen Internationalen toinen kongressi oli julaissut 21 liittymisehtoa, oli S. S. Järjestön Kommunistisen Internationalen miehille perin vaikeata sulatettava, että ehdot todella semmoiset olivat. Kun Raivaaja ne julkaisi, alkoi taas kuulua väitteitä, että Raivaajassa puhutaan perättömiä. Lopulta kumminkin täytyi noiden tietämättömyyden ritarienkin uskoa, että ehdot ovat semmoiset.

Tästä lähtien he selittivät, että Amerikassa ei voida hyväksyä noita ehtoja, mutta Kommunistista Internationalea kumminkin täytyy kannattaa Sosialistipuolueelta vaadittiin noiden ehtojen hyväksymistä, mutta sitten kun vaatijat erosivat Sosialistipuolueesta ja olisivat siis olleet tilaisuudessa hyväksymään ne ja liittymään ehtojen alaisena toimimaan kommunistipuolueeseen, kieltäytyivät he tästä, julistautuen itsenäiseksi kansalliseksi seuraksi.

Tämmöiset ovat S. S. Järjestön viimeisen hajaantumisen yleispiirteet. Seikkailua oli Sosialistipuolueesta eronneen osan politiikka ja seikkailua on sen alati surkastuva elämä.

Kokemusten koulun oppikurssi

Viimeksi kulunut vuosi on melkein päättänyt Venäjän vallankumouksesta saatavat oppikurssit. Tärkein voisi olla opetus siihen nähden, että yhteiskunnallisen kehityksen suuntaa jossakin maassa ei voi nähdä suurtenkaan johtajien aatteista ja tahdosta. Sosialismia tahtovat johtajat, vaikka heidän käsissään on valtakin — jopa kaikki valta — kuten Venäjällä on ollut, eivät saa aikaan sosialismia, ellei muut, johtajain tahdosta riippumattomat tekijät vaikuta tahtoa edistävästi.

Yhteiskunnallisen kehityssuunnan tutkijan, tietääkseen mitä tulee, täytyy lainata koko huomionsa yhteiskuntaluokkiin ja missä suhteessa mihinkin yhteiskuntaluokka on kansakunnan olemassaololle välttämättömiin tuotanto-oloihin.

Saadaksemme ymmärrettävän kuvan Venäjän vallankumouksen yhteiskunnallisesta sisällöstä, täytyy tutustua maan eri luokkien asemaan vallankumouksen alkaessa ja niiden aseman muuttumiseen vallankumouksen jälkeen elettyinä vuosina.

Maaliskuun vallankumouksessa v. 1917 olivat Venäjän porvarit, työläiset ja talonpoikaiskansa tsaarijärjestelmän vastustajia. Jokaisella näistä luokista oli pakoittavat syyt kapinoida tsaarivallan yhteiskunnallisia ja valtiollisia oloja vastaan.

Tsaarivallan yhteiskunnallinen ja taloudellinen järjestelmä esti porvarillisten etujen kehitystä. Ottaen huomioon, että Venäjä on luontonsa puolesta maailman rikkaimpien maitten joukkoon kuuluva, se olisi voinut jo kauan sitten, kuten Amerikka, kehittyä valtavaksi kapitalistiseksi kansakunnaksi ellei olisi ollut niitä esteitä, jotka sisältyivät tsaarijärjestel-

män olemassaoloon. Porvarillinen luokkaetu pakotti siis kapinallisuuteen. Tästä saa selityksensä se, että useimmat Venäjän porvarillisen tahdon julkisista edustajista enemmän tai vähemmän lukeutuivat kapinallisiin.

Mitä taas Venäjän työläisiin tulee, oli luonnollista, että tsaarijärjestelmän olot herättivät heissä vallankumouksellisia tunteita. Työläisiltähän puuttui oikeus puhua julkisesti, pitää kokouksia, liittyä työväenyhdistyksiin tai levittää työläisluokan elinetuja käsittelevää kirjallisuutta ja sanomalehtiä. Ilman näitä oikeuksia teollisuuselämään vedetyt kansanjoukot olivat avuttomia. Niiden voittamiseksi taisteli jokainen työläinen, joka hiukankin oppii asemaansa tajuamaan. Taistelu näitten oikeuksien puolesta tsaarivallan Venäjällä oli mahdollinen suuremmalta osaltaan väkivaltaisen kapinan merkeissä.

Maanviljelijäluokka oli kapinallinen, koska se oli sidottu kartanotilallisten turpeeseen. Se sai joka päivä selässään tuntea ylimysluokan piiskan. Ja länsimaalaismallisen maanviljelijäluokan kehitys oli mahdoton tsaarivallan yhteiskuntajärjestelmän rajoissa.

Näin siis Venäjällä oli vallankumouksen puhjetessa kolme vallankumouksellista yhteiskuntaluokkaa. Ja vaikka jokaisen luokan päämäärä oli erillainen, se asema missä ne olivat, yhdisti niitä taistelussa tsaarijärjestelmän tuhoamiseksi. Oli siis olemassa kolmen luokan liitto vanhan ylimysluokan luokkavallan tuhoamiseksi.

Maaliskuun vallankumous v. 1917 muutti huomattavasti luokkien välisiä suhteita. Porvaristo tunsu tullessaan päämäärään. Se onnistui ensiksi ottamaan vallan ohjakset käsiinsä. Mutta samalla nousi kysymys myönnytyksistä maalaiskansalle ja työläisille. Niin pitkälle oli Venäjän kapitalistinen järjestelmä jo ehtinyt kehittyä, että sen hienoimmat hermot ja verisuonien latvat ulottuivat feudaaliseen maatalouteen. Mutta vaikka porvaristo olisikin voinut hiljalleen luovuttaa maat talonpojille ja hävittää siten ylimyssukuisen suurtilallisten luokan, se ei ollut valmis tähän ratkaisevaan tekoon heti.

Vallankumouksen laineet kävivät edelleen vaahtopäisinä. Tällöin astui näyttämölle Venäjän sosialidemokraattisen puolueen vasen siipi, jclistaen, että **maa kuulukoon niille, jotka maata viljelevät.**

Tämä teki tilanteen semmoiseksi, että muodostui työläisten ja talonpoikien liitto hallitukseen kohonnutta porvaristoa vastaan. Porvaristo kukistui Jo marraskuussa v. 1917 jolloin maan hallitus jäi työläisten ja talonpoikain käsiin, — enemmän kumminkin ensiksimmäinittujen.

Tässä sitten täytyi nousta kysymys: voiko työläisten ja talonpoikain hallitusliitto kestää? Sillä työläisillä ja talonpojilla on — niin Venäjällä kuin muuallakin — ehkäpä Venäjällä enemmän kuin muualla, erillainen päämäärä kuin työläisillä. Työläisten luokkaetu ohjaa pyrkimään maan ja tuotantovälikappaleitten yhteiskunnallistuttamiseen. Talonpoikaisluokan luokkaetu taas ei suoranaisesti vastusta teollisuusalojen ja suurten liikennevälineitten yhteiskunnallistuttamista, mutta kukin maalainen tahtoo ottaa maatilan omiin käsiinsä ja aidata sen eroon muitten mautiloista. Tämä tiedettiin, mutta tilannetta luultiin voitavan auttaa sillä, että opetettaisiin maalaisille, että olisi parempi viljellä maata omistamatta sitä, kuten työläinen tekee työtä omistamatta tehdasta.

Mutta muutamia kuukausia sitten, kun Lenin valmistautui esittämään Venäjän "uuden talouspolitiikan ohjelmaa", tunnusti hän, että luokkia ei voida poistaa opetustyöllä, eikä semmoista luokkaa voida hävittää väkivallallakaan, jonka juuret on lujassa kansakunnan olemassaolon ehdoissa. Tämöinen luokka Venäjällä on **maatilallisten luokka.**

Kun Lenin alkoi puheensa, kiinnitti hän kuulijainsa huomion seinälle asetettuun tunnuslauseeseen, jossa luettiin: **"Työläisten ja talonpoikain valta kestää ikuisesti"**. Tuo tunnuslause on tieteen ja historian kannalta katsoen väärä, julistoi hän armottomasti. Että tuonkin tunnuslauseen kirjottavat miehet, joiden käsissä on Venäjän valtiollinen ja yhteiskunnallinen elämä, osottaa vain kuinka paljon käsitetään väärin niitä kysymyksiä, joita täytyy käsitellä ja ratkaista. Tähän tapaan, ellei näillä sanoillakin, opetti Lenin seuraajiaan,

selittäen laajasti kuinka talonpoikaisluokka jatkuvasti **eristyy itsenäiseksi luokaksi** ja vaatii pikkuporvarillisten luokkapäämääriensä tunnustamista.

Tosiasiasta onkin, että vain se, että Venäjällä ei ole sitten marraskuun vallankumouksen tunnustettu muitten puolueitten julkista esiintymistä kuin hallituspuolueen, tekee aseman semmoiseksi, että varsinaista puoluetistelua ei paljon huomaa talonpoikaisluokan erikoisten luokkactujen edustajain puolelta.

Mutta asiallisesti aseman totuus on se, että työläisten ja talonpoikaisluokan luokkalitto on lakannut olemasta. Sosialismin tai kommunismin toteuttamisen elävä harrastus kuuluu nyt yksistään työläisluokalle. Kaikki muut luokat sitä enemmän tai vähemmän vastustavat.

Luokkien asema ja luokkien väliset suhteet Venäjällä, kuten jokaisen silmillään näkevän ja korvillaan kuulevan ihmisen täytyy tietää, ovat paljon muuttuneet viimeksi kuluneen neljän vuoden aikana.

Muutos voidaan lyhyesti esittää seuraavasti:

Neljä vuotta sitten oli kolmen luokan taistelulitto tsaarivallan tuhoamiseksi ja nykyään on kolmen luokan kokoomus vastustamassa kommunististen suunnitelmien toteuttamista.

Mitä tällainen olosuhde vaikuttaa, kun siihen vielä lisätään ne vaikeudet, joita maailman kapitalismi ja imperialismi tuottaa, nähdään siitä Venäjän hallituksen nykyisestä suunnasta, minkä nimenä yleisesti käytetään: "uusi talouspolitiikka".

Maatalouden alalla on kehitys Venäjällä mennyt seuraavasti:

Hallitus julisti ensin, että Venäjän maat yhteiskunnallistutetaan. Tällä julistuksella oli kumminkin enemmän periaatteellinen kuin käytännöllinen merkitys. Maalaiset ottivat haltuunsa maita ja ryhtyivät viljelemään niitä ominaan. Sitä voimaa ei löytynyt mikä olisi tehnyt yhteiskunnallistuttamisen tosiasialliseksi. Puuttui kaikki ne taloudelliset ehdot, mitkä yhteiskunnallistuttamisen todelliseksi tekevät. Sitä vastoin oli olemassa juuri ne taloudelliset ehdot, jotka johtavat **maan yksityisömistykseen.**

Hallituksen käsissä oli vain yksi keino, jota se yritti. Se otatti n. s. "luontaisveroa" niinkuin tuolla nimellä otetut maataloustuotteet olisivat olleet ottajan omaa. Mutta tällä ottamisella oli rankaiseva yhteiskuntataloudellinen vaikutus. Maanviljelijät kävivät passiivisiksi. Ne katsoivat maan viljelemistoimissaan vain sitä tulosta, minkä viljelijäperhe tarvitsi. Ylijäämät ja omaksikin tarpeeksi tarpeellisia tuotteita se piilotteli.

Tämä pakotti ensiksi siihen, että alkuperäinen maan yhteiskunnallistuttamissädös muutettiin tai selitettiin semmoiseksi, että maanviljelijät tulivat entistä enemmän vakuutetuiksi omistusoikeudesta maataloihinsa. Tätä seurasi pian n. s. "vapaaan kaupan" myönnytys, jonka Lenin hallituksen puolesta selitti merkitsevän palaamista porvarillisiin oloihin, mutta muutakaan tietä ei ole. Olisi hyvä, lausui hän, jos saataisiin syntymään edes valtiokapitalismia, tullaan **pohjaksi sosialismin toteuttamiselle tulevaisuudessa.**

Venäjän teollisuuden yhteiskunnallistuttaminen alkoi heti lokakuun vallankumouksessa siten, että työläiset kussakin tehtaassa muodostivat neuvoston ja valitsivat vissejä elimiä tai komiteoita, joiden tuli ottaa tehtaan hallinto- ja johtotoimet käsiinsä. Tässä tuli heti näkyviin, että Venäjän teollisuus- ja talous ei ollut kehittänyt työläisten keskuuteen läheskään riittävästi tuotannon johtoon pystyviä voimia. Puuttui siis sitä, mitä pitkälle kehittyneissä kapitalistisissa maissa on jos kuinka ja paljon joutilaanakin, nimittäin teknillistä tietoa ja taitoa.

Niinpä siis, kun entisten yksityisten omistajain palveluksessa olleet teollisuusjohdon mestarit ottivat kiusantekokannan, meni tuotanto kurjalle kannalle. Tästä päästiin parempiin oloihin kun tehtaitten yhteiskunnallistuttamisen alkuperäisestä muodosta luovuttiin, lakkautettiin tehdasneuvostojen asettamat johtakomiteat ja niiden tilalle asetettiin, mikäli mahdollista, hallitukselle vastuunalaisia asiantuntijoita.

Ja nyt sovelletaan "uuden talouspolitiikan" ohjelmaa siten, että ainakin kaikki pienemmät työpajat ja teollisuuslaitokset annetaan yksityisille, käyttääkseen niitä kuten lii-

keivoittoa tuottavia liikeyrityksiä käytetään, samalla kun kaupan alalla yksityinen yritteliäisyys "kukoistaa" jälleen niin paljon kuin se kukoistaa voi maassa, jonka teoilisuus, kauppa ja finanssiolot ovat ottaneet ankaran "nälkäkuurin".

Kaupunkitaloja niinkään palautetaan yksityisille omistajille, sillä sosialismia tahtovien innokkaista ponnisteluista huolimatta ne ovat kovasti rappeutuneet ollessaan talousneuvostojen hoidossa.

Ja yrityksiä palata tavalliseen rahajärjestelmään, tehdään. Aikoinaan lakkautetun pankkilaitoksen uudelleen käyntiinpanoa valmistellaan, kuten ilmoitetaan, Ranskan valtiopankin malliin, jossa hallitus ja yksityiset tasaväkisesti hallitsevat.

Ulkomaalaisen pääoman ja yritteliäisyyden vetämiseksi Venäjälle, tehtiin laki samalla kun Englannin hallituksen kanssa solmittiin paljon puhuttu kaupan käyntiä koskeva sopimus. Tuo laki ja kauppasopimus antaa ulkomaalaisille firmoille oikeuden sopia Venäjän hallituksen kanssa liikkeen- ja teko-oikeuksista Venäjällä tavallisilla liikevoittoperusteilla, samalla kun Venäjän hallitus ottaa velvollisuudekseen **suojella ulkomaalaisten omaisuuksia.**

Tässä ei ole tarpeellista kajota kommunismin kokeilun antamaan opetukseen siveellisessä suhteessa — tai oikeammin kokeilun siveellisiin seurauksiin, kuten siihen minkämoiseksi virkamieslaitos on muodostunut diktaturimoraalin ja -politiikan suojassa. Luonteeltaan siveellisten kysymysten käsittely on pintailmiöitten penkomista. Moraliasiat ylipäätään vastaavat ei ainoastaan sitä hyvää tai pahaa mitä yhteiskunnan aineelliset olot ja suhteet edellyttävät, mutta myöskin sitä mitä on ennen ollut. Venäjän tsaarijärjestelmän aikana vallinnut mädännäisyys ei ole voinut lähimainkaan hävitä, eikä sen tottumukset poistua. Joku uusi nimi ei hävitä vanhaa sisältöä.

Kukaan kumminkaan ei voi olla myöntämättä, että **mitä ikänä inhimillisillä voimilla tehdä voidaan, Venäjän neuvostohallituksen suuret aatteelliset ja valtiolliset johtajat ovat sen tehneet antaakseen maailmalle sosialistisen yhteiskunnan esimerkin ja esikuvan.** Vaikka tulokset eivät ole suuret,

vika ei ole miesten tahdossa, eikä arkailemisessa. Ei kukaan voisi tehdä enempää, eikä suuremmalla innostuksella ja kiihkolla.

Mutta juuripa **tämä seikka** pakottaa jokaista ajattelevaa sosialistia enemmän kuin ennen antamaan arvoa Marxin opetukselle, ettei sosialismin mennä hypäten luonnollisten kehitystasojen yli. Usko sosialismin ei anna meille sosialistista järjestelmää, vaan taloudellinen kehitys, joka tekee kapitalistisen järjestelmän semmoiseksi, etteivät sen elimet enää kykene toimimaan ja joka on kasvattanut työläisluokan yhteiskunnan suurimmaksi luokaksi sekä asettanut sen kansakunnan ja kansakuntain taloudelliselle olemassaololle tärkeimmäksi luokaksi.

Tämä olosuhde **tekee** sen, että sosialismi tulee vaikka usko sosialismin tulemisesta ei leimahtelisikaan niinkuin jättiläismäiset revontulet tai pamahtelisi niinkuin valtaisat linnotusten tykit.

Uskolla sosialismi ei tule minnekään, mutta usko sosialismin tulemiseen tulee pakosta siellä missä kapitalistinen aika-kausi on laskemassa iäisyyteen. — F. J. S—ä.

Pahennus

"Niin Mrs. Kultasen ukko tekee, mutta sinä et koskaan. Mrs. Kultasen ukko auttoi aina vaimonsa päälle ja riisui hänet kun tämä odotti pikkuista, mutta sinä et edes aukaissut minun kenkäni nauhoja. Mrs. Kultanen sanoo, että Mr. Kultanen ei koskaan puhu 'minun' rahoistani, vaan sanoo 'meidän rahat' ja 'meidän tavarat'. Mr. Kultanen, vaikkei ole saanut suurempaa sivistystä kuin sinäkään, tietää miten kohdellaan naista ja ennen kaikkea omaa vaimoa."

"Mr. Kultanen, Mr. Kultanen ja Mr. Kultanen", kivahiti vastaan Mr. Vanhala koettaen keskeyttää vaimonsa sanatulvaa. "Se teidän akkojen Mr. Kultanen mahtaa olla oikea akka itsekin. Mikä lienee löylynlyömä tohvelisankari."

"Kumpu te Harlemin ukot olisitte edes löylynlyömiä, niinkuin sanotte Mr. Kultasen olevan, niin olisivat akkanne yhtä onnellisia kuin on Kultasen akka. Kultaska sanoo, että hänen elämänsä on yhtä päivänpaistetta aamusta iltaan. Ja ihmekös tuo, kun on sellainen mies. Jos teitä pyytää iltasin olemaan lasten luona, niin tulee teille heti kiire kokoukseen. Mutta katsokaapas Kultasta. Tuolla hän 'Pusuparkissa' työntää lapsenvaunuja joka ilta ja eukko saa kotona levätä ja rauhassa tehdä kotitöitensä. Heitä tuo piippu pellolle! Tässä huoneessa ei enää jaksu hengittää kun mies ei tee muuta kuin tupruttaa savua. Koska te olette nähneet Kultasen tupakka hampaissa? Hänen eukkonsa sanoi, että Kultanen jätti tupakanpolton kun lapsi syntyi, ettei sen tar-

vitsisi hengittää myrkkykaasua ja saisi nikotiinia ve-reensä sekä tulisi samanlaiseksi tupakan orjaksi kuin te. ja Mr. Kultanen sanoo mieluummin panevansa rahansa lapsen leikkikaluihin kuin puhaltavansa ne ilmaan. Kuu-litko sinä, että lopeta tuo tupruutus tai minä heitän ko-kö tupakkavärkit ulos ikkunasta!"

"Nyt tuo saa loppua, tuo on jo liian paksua! Vai tässä minun loppuijälläni vielä pitäisi tupakoimasta heretä siksi vaan että tänne Harleemiin on tullut tohvelisanka-ri, joka akkamaisilla metkuillaan on tehnyt kaikki akat hulluiksi. Ei se ollut mies ennen vanhaan, joka ei hais-sut tupakalle ja viinalle". --- Mr. Vanhala sieppasi hat-tunsa ja läksi.

Ihan tietämättänsä johtivat häntä askeleensa kohti "Pusuparkkia", jonka oikea virallinen nimi kuitenkin on Mt. Morris Park, mutta jolle suomalaiset ovat antaneet enemmän tarkoitustaan vastaavan nimen. Synkeällä sy-dämmellä tuumaili Vanhala: "Tuollaiset miehet kuin Kultanen sietäisivät hyvän selkäsaunan ruvetessaan pi-laamaan toisten rauhallista avioelämää. Mikä juuttaan keppiherra lieneekään. Nyt ei enää saa omassa kodis-saan olla rauhassa mokomalta, kuulematta että Kultanen tekee niin, Kultanen tekee näin; Kultanen sanoi niin, Kultanen sanoi näin. Nyt tässä pitäisi rypeä polvillaan akkansa jaloissa ja — "ohoh" — äännähti Vanhala tör-mätessään vastaanulijaan.

"Mitäs hittoa sinä Vanhala kompuroit, kun et eteesi katso?"

"Nukutko sinä Poikala kävellessäsi, kun ihmisiin tör-määt niin että olet kylkiluut katkoa?"

"Nukun! Kyllä kai tässä pian katu tulee ainoaksi rau-han paikaksi. Minun akkani on saanut päänsä täyteen hulluja ajatuksia. Meillä ei enää voi istua tai kävellä, syödä tai juoda kuulematta miten Kultanen sen tekee. Kultanen ei pane kävellessään mattoja kasaan, Kultanen ei tiputtele tupakan poroja, Kultanen pussaa akkaansa joka kerran kun lähtee ulos. Mikä se on miehiään tuo

Kultanen, jonka mukaan meitä Harlemin ukkoja nyt on ruvettu muovailemaan?”

“Niin, vai on sinunkin akkasi saanut Kultas-vimman. Sitä minä juuri mietin miten löylyyttäisin tuon pahenuksen. Ulkonäöltä minä vaan miehen tunnen, mutta minun akkani mukaan hän on pyhimys ja kaikki muut miehet mustia piruja. Meidän kotielämä on muuttunut aivan pieneksi helvetiksi, sillä Kultanen meillä kummittelee joka sanassa ja askeleessa. Minun akkani puhuu vaan Kultasesta. Kah, tuollahan tulevat Pettersonni ja Myllynen. Mitäs miehet murjottavat?”

“Mikä riivatun profeetta se Kultanen on täällä Harlemissa?” laukesi molempien tulokkaiden suusta.

“Niin, sama juttu”, sanoi Vanhala. “Selityksiä ei kai vata. Mitä te olette aikoneet tehdä?”

“Annetaan selkään. Mennään miehissä ja löylyytetään niin, ettei tee mieli levittää pahennusta Harlemin akkain joukossa.”

Mentiin Pusuparkkiin niille paikkeille, jossa Kultaselä oli iltasin tapana työnnellä lapsenvaunuja. Ei tarvinnut kauan odottaa kun nähtiin Kultasen tulevan, tasaisessa tahdissa vaunuja työntäen. Hän näytti noin 26-vuotiaalta, puettuna tummansiniseen pukuun, pehmeä kaulus kaulassa ja olkihattu päässä. Kasvot tekivät siileäksi ajeltuina nulikkamaisen mutta miellyttävän vaikutuksen. Raskaan työn tekijäksi ei häntä ulkomuodosta päättäen olisi voittanut kukaan, Kirjaltajan ammattiin olisi hänen parhaiten voinut lukea. Miehet odottivat kunnes Kultanen oli istunut penkille, asettanut lapsenvaunut sen viereen ja ottanut sanomalehden käteensä. Mentiin samalle penkille. Mutta missä alottaa keskustelu? Eihän sitä aivan suoraan voinut kuitenkaan käsiksi tarttua.

“Kaunis ilma”, sanoi yksi miehistä.

“Siltä näyttää”, vastasi Kultanen yksikantaan sanomalehdestään.

“Kuuma päivä”, alotti toinen.

“Niin on”, myönsi Kultanen päätään kääntämättä.

"Taitaa ruveta huomenna satamaan", ehätti kolmas.

"Ehkä", kuului sanomalehden takaa.

Miehet katselivat toisiaan ja ajattelivat, että ompas tuo koko jurikka kun ei puheisin ryhdy. Myllynen oli ainoa, joka ei vielä ollut koettanut taitoaan saadakseen Kultasen puhumaan. Olisihan sitä aivan sivistymättömästi voinut mennä suoraan asiaan, mutta sitä eivät meidän miehemme tahtoneet tehdä. Myllynen raapi päätänsä hermostuneesti ja ehkäpä kuumuudenkin takia. Äkkiä sattuivat hänen silmänsä lapsen vaunuihin.

"Teilläpä on kaunis ja lihava lapsi."

Kultasen silmät säteilivät kun hän nosti ne sanomalehdestä ja sanoi: "Niinkö tekin ajattelette?" Eikös se ole herrtainen? Ja kaikki on minun vaimoni atsjokun hän on hoitanut Pekan niin hyvästi. Poika on juuri 9 kuukautta ja 10 päivää ja vasta eilen vaimoni lopetti imettämisen. Koko tuolla ajalla se ei ole saanut mitään muuta ruokaa paitsi appelsiinin mehua lisäksi ja kyllä kai sen huomaa, ettei se ole mikään "pullo-peipi". Koetelkaapas miten painava se on. Syntyissään oli tuskin viittä paunaa. Katsokaapas miten paksut jalat sillä on. Nostakaapas niin sitten te vasta tiedätte mikä kölli tämä meidän Pekka on!"

Kukin vuorostaan nosti ja kehui. Puhut sujuu kuin voideltu. Ja kun oli käyty kaikki Harlemin asiat läpi, tuntui kuin olisi Kultanen ikänsä kuulunut heidän joukkoonsa.

"Ihanpa kurkku kuivi jaaritellessa", sanoi viimein Kultanen. "Tulkaapas miehet meille, niin saatte lasin kotitekoista. Minun vaimoni on oiva mestari sen keitossa. Se on laitettu oikein saksalaisen aluonpanijain reseptin mukaan."

Ei tarvinnut miehiä kahdes. kussua ja niin lähdettiin. Joka-ikinen tarjoutui Kultaselle avuksi työntämään lapsenvaunuja. Hiukan oudolta tuntui miehistä kun Kultanen sisälle tullessa pussasi akkaansa kaikkien nähden.

Mutta sukkelaanhan tuo meni ja tottuneesti. Ja piti hän tuota pussatakin kun tuo noin sievältä ja nätiltä näytti.

"Nyt sinä Alma saat vapista kun minä tuon neljä kuisvasuista oluttasi arvostelevaan." Alma hymyili vaan vastaukseksi ja riensi kyökkiin niin että korkeat kenkänkannat kolahtelivat ovesta. Pari minuttia myöhemmin vaahtosi viisi suurta lasia pöydällä.

"Ompas tämä poikaa!" pääsi miehiltä.

"Kyllä se teidän emäntä on koko mestari!"

"Pätii sitä miehen elää kun saa tällaisella aineella leipäpalan syödessään alas huuhdella."

"Tuo meidän Alma", alkoi Kultanen, "on sellainen ihminen, että se osaa mitä hyvänsä. Ja se on niin tarkka töissäänsä niinkuin tässä oluenkin laitossa. Siinä ei saa kouramitalla aineita kattilaan heittää ja ajankin kanssa pitää olla ihan minutin tarkka."

Miehet loivat silmänsä ihaillen Mrs. Kultaseen ja sitten tuntui kaikkien sydämissä huokaus "kumpu minunkin akkani."

"Alma, annappa miehille toiset lasit", sanoi Kultanen kun näki näiden katselevan tyhjiä lasejansa.

"No eihän tuota olisi tarvinnut."

"Liikaa vaivaa vaan emännälle."

"Kyllä tämä ihmisen nuorentaisi kun tätä lasinkaan illallisensa kanssa joka päivä saisi, ei tekisi kotoakaan mieli pois."

Jo sujui miehiltä puhe. Tuskin akat heille siinä taidossa olisivat piisanneetkaan. Puhuttiin "suot ja maat", mutta aina Kultanen lopultakin johti puheen vaimoonsa. Eivät miehet ikinä olleet osanneet arvatakaan, että sellainen ihme naisen hahmossa eli ja vielä keskellä Harlemia. Niin, näkikihän tuon jo vento vieraskin, että emäntä oli ensiluokkainen. Siistiä ja sievää joka nurkassa. Ja ei sitä moni akka ukkoonsa meidän päivinäme kotioluessa pidä. Ihmekös oli, jos ukkokin oli hyvä ja kotona pysyi.

Kotia mennessään tuumailivat miehet, että kylläpä on reilu ja mukava mies tuo Kultanen ja hyvä sillä on akkakin.

Kun Vanhala saapui kotiansa, ihmetteli Mrs. Vanhala, että mikä sen tuon ukon suun on noin vehnäselleen pannut. Ja kun vielä pussata moksauttaa ovesa ihan niin kuin ennen vanhaan.

"Ompas täällä siivo", sanoi Vanhala hetken kuluttua. "Toisessa kunnossa se Kultasen akka kotinsa pitää. Ei siellä tarvitse ukon sanomalehteään kissain ja koirain kanssa hakea. Annappas vähän ruokaa. Tuli nälkä tuolla kävellessä. No eikös sitä jo ala kuulua. Toinen tahti on Kultasen akan hommissa. Ei siellä ukon tarvitse muuta kuin vähän vilasta, niin jo emäntä arvaa mistä on kysymys. Miksi et sinä ota esimerkkiä Kultasen akasta?"

Kaikki arvaavat minkä vastauksen Vanhala avosiipaltaan sai, joten ei ole tarpeellista sitä tähän kirjoittaa.

Kun Mrs. Kultanen seuraavana päivänä työnsi lapsen vaunuja Pusuparkissa, näki hän siellä Mrs. Vanhalan lastensa kanssa.

"Hyvää huomenta Mrs. Vanhala! Mr. Vanhala oli eilen meillä ja toivottavasti te molemmat joskus tulette yhdessä!"

Mutta mitä ihmettä! Mrs. Vanhala käänsi pois päänsä vastaamatta. Häveten kulki Mrs. Kultanen eteenpäin ja kenelle Harlemin emännistä hän sanoikaan hyvää huomenta ei hän saanut vastausta, jokainen käänsi päänsä pois. Ensin hän suuttui niin että oli itkeä. mutta sitten menivät ajatukset häneen, joka aina oli hellä ja hyvä eikä koskaan loukannut ja Mrs. Kultanen sanoi itsekseen: "Olkoot mokomat, en heistä välitäkään, onhan minulla hyvä ukko".

Kirjoitti Helme Loukee.

Sosialistipuolueen vaalitaistelu v. 1920

Yhdysvaltain Sosialistipuolueen vaalitaistelu v. 1920 oli yhdessä ellei kahdessakin suhteessa merkittisin puolueen historiassa. Puolueen presidenttiehdokas oli vankilassa ja vaalitaistelusta parhaiten saattoi nähdä ja päättää oliko mennä vuosina puolueen sisällä riehunut hajotustai-
lu iskenyt semmoisia vammoja, että ne ennustaisivat puolueen häviämistä. Amerikan puolue-elämässä tämä ei ole nähtävissä niinkään siitä vähentykö vai enentykö puolueen jäsenmäärä. Puolueen aseman ja olemassaolon tässä maassa määrää ensisijassa se minkämoista huomiota ja kannatusta se saa puoluejärjestön ulkopuolella olevilta kansajoukoilta. Puolue kesti kokeen. Vaalien edellä perustettu "Työläis-Farmari"-puolue sai tuskin 2 ääntä jokaista Sosialistipuolueelle annettua ääntä vastaan. Kommunistipuolueet eivät ottaneet osaa vaalitaisteluun, paitsi sitä, että ne yrittivät agitatorilla työläisiä pysymään ulkona vaaliluonnalta. Sosialistipuolue sai lähes miljoonan ääntä, vaikka puolueen varat olivat aivan riittämättömät agitatoritakseen asiansa puolesta.

Se selkka, että E. V. Debs oli Sosialistipuolueen presidenttiehdokkaana merkitsi paljon. Maailmassa on monta kertaa ennenkin nähty, että sosialistipuolueen ehdokas on ollut vaalitaistelun aikana vankilassa, mutta varmastiin Amerikan Sosialistipuolueen presidenttiehdokas näytti esimerkin, jommoista ei ole ennen nähty, kuinka vankilassa olevan sosialistin tulee käydä vaalitaistelua, jos häntä tästä ei voida väkivalloin estää.

Debs kantoi kunniakkaalla tavalla Amerikan Sosialistipuolueen lippua, osottaen uhrautuvaa uskollisuutta puolueen menneisyydelle ja ajatellen sen tulevaisuutta.

Debsin jyrisevät vaalipuheet vankilamuurien takaa kuuluvat Amerikan Sosialistipuolueen historian kunnia-palkolle. Niissä elää lahjomaton ja pelkämätön totuuden ja oikeuden vaatimus. Niissä on profetallista voimaa ja vakavuutta. Niissä on hehkuvaa innostusta ja luottamusta asiaan. Niitä kannattaa lukea usein. Että ne säilyisivät Amerikkaassa suomenkielitäkin puhuvan väestön kirjastolassa, helposti saatavilla o'evina, julaitaan niistä tärkeimmät osat seuraavassa:

Kun vaalitaistelun alussa ja kestäessä tietystikin oli valtiollisten vankien vapauttaminen ja preussilaismalliseksi muodostuneen palmerilaisen vainon vastustaminen tärkein hetken taisteluasia, käsitteii Debs sitä asiaa ensimmäisessä vankilasaarnossaan, niinkuin mies, joka ei pelkää mitään, vaan sanoo viholliselleen: tehkää mitä tahdotte, teidän asianne on häviävä asia, ja vaikka te voitte ihmisen ruumiiseen tuottaa tuskaa ja vaivaa kidutukseksellapne, henkeä te ette voi tappa.

Luokkavastakohtien kärjistymisen Yhdysvalloissa

”Teollisuusdemokratia” on sana mitä käyttävät vanhoillisemmatkin ammattiyhdistysjohtajat, sisällyttäen kumminkin tähän sanaan asioita, joita on mahdoton sovitaa yhteen — asioita, joita tulkitsee Amerikan ammattiyhdistyselämässä paljon käytetty puheenparsi ”työn ja pääoman sopusoinnusta”.

Tämä puheenparsi on peräsin niitä ajoilta, jolloin teollisuus oli vielä yksityisten keskenään kilpailevien omistajain käsissä. Ne olivat pakotettuja tuunustamaan ammattikuntiin liittyneitten työläisten vaatimuksia. Vaatimuksia käsiteltiin ”työn ja pääoman sopusointuun” perustuen.

Tästä haaraantuu edistysmielisempi ajatus tai suunta työväenliikkeeseen, se suunta, mikä opettaa, että demokratia, semmoisena kuin se ilmenee yleisessä äänioikeudessa ja työväen taloudellisten järjestöjen lailliseksi yhteiskunnan elimeksi tunnustamisessa, ”kasvattaa sosialismiin”. Tämän pitäisi käymän siten, että demokratia valtioissa ja yhteiskunnan taloudellisissa oloissa jatkuvasti laajentaa valtaansa, hävittäen vähitellen kapitalistista yksinvaltiutta ja pääoman omistajien riistoetuja. Ammattiyhdistykset tai ”taloudelliset järjestöt” muka voittavat voiton toisensa jälkeen siihen suuntaan, että niiden oikeus yhä enemmän tunnustetaan työolojen sekä palkan ja voiton keskinäisten suhteitten määräämisessä ensimainitun eduksi ja että muka porvarillisdemokraatti-

nen valtio, sikäli kuin työläiset lisäävät voimiansa parlamentissa, tulee avuksi taloudellisten olojen kansainvaltaistuttamisessa.

Kuinka paljon tässä on perää nähdään kehitystä edustavista tapahtumista ja yhteiskunnallisten voimasuhteitten toisiinsa vertaamisesta.

Amerikan ammattikuntaliitot ovat kasvaneet paljon menneitten vuosikymmenien aikana, mutta teollisuuskapitalismi on samaan aikaan voimistunut monin kerroin. A. F. of L:n edeltäjällä, Työnritari-järjestöllä, oli enemmän valtaa tehtaissa ja työpajoissa kuin nykyisillä ammattikuntaliitoilla suurten trustien teollisuuslaitoksissa. Menneinä aikoina oli niissä piireissä, jotka muodostavat yleistä mielipidettä paljon enemmän kuin nykyään suosiollisuutta niitä työläisluokan pyrintöjä kohtaan, jotka tähtäävät taloudellisen elämämme kansanvaltaistuttamiseen. Kirkot, koulut, suuret sanomalehdet ovat nyt ylipäätään yhden tai toisen suurliikehaaran suoranaisen määräysvallan alaisina.

Viimeksi kuluneet vuodet eritoten näyttävät kuinka asiat todellisuudessa ovat.

Viimeinen suuri lakkotaistelu teräs- ja rautateollisuudessa ei kelpaa kenellekään osotukseksi siitä, että menneinä vuosikymmeninä olisi menty rauhallisen kehityksen tietä työn ja pääoman sopusointua ja teollisuusdemokratiaa kohden.

Ihmiset, jotka ovat eläneet vaikkapa vaan pari vuosikymmentä Amerikan julkisessa elämässä, muistavat hyvin aikoja ja tapauksia, joissa, jos teollisuusherra kieltäytyi neuvotteluista ja sovitteluista työläisjärjestön edustajain kanssa, yleinen mielipide piti tätä perin moittavana ja amerikkalaista demokratiaa loukkaavana.

Mutta kun teräs- ja rautatehtaitten työläiset 300,000 suuruisena joukkona esittivät Yhdysvaltain teräskorporationille kaksi vuotta sitten neuvottelua ja sovittelua työ- ja palkkaoloja koskevissa asioissa, ei esitykseen edes virallisesti vastattu. Asianomaiset teräsruhtinaat

selittivät sanomalehdissä etteivät he koskaan suostu vastaanottamaan henkilöitä, jotka esiintyvät suuremman tai pienenemmän työläisjoukon valtuuttamana.

Tämmöisessäkin tapauksessa ei löytynyt montakaan suurta sanomalehteä, joilla olisi ollut muuta sanottavaa kuin tuomioita työläisille. Melkein kaikki suuret "yleisen mielipiteen" tulkit ylistelivät teräsruintaisten menettelyä "amerikkalaisen patriotismin hyväksi ja kunnioitettavaksi ilmaisuksi. Liittovaltain hallitus oli suoranaudessa yhteistyössä teräskorporationin kanssa lyödäkseen työläiset yrityksessään. Miehet, jotka juuri olivat päässeet sotapalveluksesta oikeudella kantaa sotilaspuhua, kiellettiin näyttäytymästä sotilasformussa työläisten kokouksissa. Oikeusdepartementilla ja teräskorporationilla oli yhteisesti palkatut ja johdetut "bolshevikit" kiihottamassa työläisjoukkoja väkivaltaisuuksiin, jossa ne kumminkin epäonnistuivat. Valtioitten hallitukset "kasakoineen" ja kaupunkien majurit poliiseineen estivät työläisten rauhalliset kokoukset, mikä tietysti tapahtui kokonaan maan peruslakia rikkoen. Porvarilliset sanomalehdet sepittivät rosvoromaaneja työläisten mustaamiseksi. Papit pauhasivat samaa valhetta ja petkutusta kuin sanomalehdet.

Työläisten päävaatimukset tässä taistelussa olivat ylötönnän pitkien työvuorojen — 10, 12, 16 jopa 24-tuntisten — lyhentäminen ja järjestymisoikeuden tunnustaminen, minkä laki kyllä sallii, mutta teräskorporationi kieltää! Vaatimukset eivät siis olleet suuret, eikä moitittavat.

Tämän esimerkin valossa on mahdoton puhua demokratian hiljaisesta tunkeutumisesta yhteiskuntamme taloudellisiin laitoksiin. Sillä se osoittaa kehitystä vastakkaiseen suuntaan.

Samaan aikaan kun rauta- ja terästyöläiset antoivat tärkeän havanto-opetuksen kapitalismin kehityssuunnan valaistamiseksi, joutui myös toinen suuri työläiskerros — hiilenkaivajat — taistelun pyörteeseen.

Amerikan hiilenkaivajat rakensivat suuren ja voimak-

kaan ammattijärjestön aikana, jolloin hiilikaivosten omistajina oli kilpailevat yhtiöt. Näissä oloissa saatiin aikaan joukkosopimuksia työpalkoista, työpäivän pituudesta, työpaikkojen turvallisuudesta ym. mikä todella puhuu sen puolesta, että työläisjärjestö saattaa saada sanansijaa niissä työläisten elämää koskevissa suhteissa, mitkä puhtaan kapitalismin tunnustuksen mukaan kuuluvat kaivosten omistajain vallan alueelle, sillä tuon tunnustuksen mukaan työläisten vallan alue on se, että kukin yksilönä päättää kenelle ja minkämoisilla ehdoilla hän työvoimansa myypi.

Hiilenkaivajat ja heidän johtajansa olivat olleet sodan aikana patriootteja. Vaikka hiilikapitalistit kiskoivat voittoja sadoissa, jopa tuhansissa prosenteissa, hiilenkaivajain palkat olivat alhaiset, sillä he eivät pitäneet sopivana taistella palkkojensa korottamiseksi sota-aikana, jolloin keskeytys tai häiriö hiilituotannossa olisi koskenut kipeästi.

Mutta hiilikaivosten sadat ja tuhannet voittoprosentit jouduttivat hiilikaivospääoman keskittymistä — trustiumista, mikä oli ollut hyvällä alulla jo viimeiset 10 vuotta.

Sodan päätyttyä tekivät hiilipääoman edustajat ymmärrettäväksi, että entisissä suhteissa tulee muutos — että teollisuusdemokratian tie hiiliteollisuudessa päättyy. Liittovaltain tuomari Anderson Indianopoliksessa antoi uhkatuomion, missä hiilenkaivajain ammattiliitto määrättiin heti määräämään, että hiilenkaivajain on viipymättä mentävä työhön!

Äskettäin antoi sama tuomari toisen uhkatuomion, mikä kieltää hiilenkaivajain ammattiliiton yrittämästä järjestää hiilikaivosten työläisiä — nimellisesti West Virginiassa — mutta asiallisesti koko maassa, sillä minä Liittovaltain tuomari julistaa "lakivastaiseksi" yhdes-
sä valtiossa, sen täytyy olla "lakivastaista" toisissakin.

Tämä tapahtui siitä huolimatta, että on olemassa Amerikan ammattiliittojen gompersilaisten johtajain ylistämä

”Clatonin laki”, missä säädetään, että ”ihmistyö ei ole kauppatavaraa” eikä työläisjärjestöjä vastaan voida antaa uhkatuomioita siten kuin n. s. anti-trustilait uhkatuomioitten antamisesta säätävät.

Koskaan ennen ei ole tässä maassa eikä missään muusakaan maassa häikäilemättömämmin käytetty oikeusvaltaa työläisjärjestöjen tuhoamiseksi.

Tämä on alkua hiilipääoman suurhyökkäykselle, minä tarkoituksena on tuhota työläisten järjestöt yhtä perinpohjin hiiliteollisuudessa kuin rauta- ja terästeollisuudessa.

Tämä nähdään siitä, että taistelurintaman tätäkin kohtaa käsittelee porvariston ”yleinen mielipide” yhtäläisesti kuin terästyöläisten taistelua. leimaten järjestyneet hiilenkaivajat vähintään roistoiksi, jotka aikovat paleluttaa kuoliaaksi avuttomat lapsetkin!

Ja rautatiepääoman ja rautatietyöläisten rintamalta kuulemme saman sadun. Pääoma, hallitus, tuomarit, suuret sanomalehdet, kirkot ja koulut ensimmäin puolella viimeksi mainittuja vastaan yhtäläisillä aseilla varustettuna — yhtä armottomasti ja ehdottomasti! Tähän ei tee lainkaan eroa sekään selkka, että rautatieläisten veljeskunnat ovat ”työläiskerman” kohtuullisuuteen ja sovitteluvaisuuteen eniten taipuvat. Pois se, että ”yleisen mielipiteen” piireissä ajateltaisiin rautatiedemokratiaa. Se sulatti vaivatta ja vastuksetta annoksen mikä hyvitti rautatiepääomaa noin biljoonalla dollarilla sota-aikaisen patriotismin palkitsemiseksi ja alensi rautatietyöläisten palkkoja noin 15 prosentilla. Tämän yhteyteen kuuluu sivumennen sanottavaksi, että rautatiepääoman patriotismin huomatuin muoto oli sabotage tarkoituksella saattaa liikennepalvelus mahdollisemman huonoksi siinä missä se koski suurilukuista pikkueläjäin joukkoa. Täten hankittiin ”eläviä” todistuskappaleita niitä vastaan, jotka vaativat suurten liikennevälineitten yksityisomistuksen lakkauttamista.

Ei ole epäilemistäkään ettei rautatiepääoma valmistui-

si kaikkine apureineen antamaan kuolettavaksi aiotun iskun rautatietyöläisten veljeskunnille.

Esimerkkien luettelemista ja kuvaamista voisi jatkaa loppumattomiin, joista kaikista selviää ettei teollisuusdemokratia, eikä edes gompersilainen "työn ja pääoman sopu" edisty kapitalistisessa suurliikkeessä, syrjäyttääkseen hiljaisella kehityksellään viimeksimainitun yhteiskuntaeduille vahingollisen vallan ja vaikutuksen.

Johtopäätelmä ei voi olla mikään muu kuin että suurliikkeen kehitys hävittää sitä demokratiaa mikä alkoi muodostua suurteollisuuden vapaan kilpailun asteella ja tätä astetta vastaavien ammattikuntajärjestöjen parhaina päivinä.

* * *

Tullaksemme yllä kuvatun asiantilan siihen puoleen mihin työväenliikkeessä elävän käytännöllinen mieli vie, näemme ensiksikin, että amerikkalaisen yhteiskunnan luokkavastakohtat ovat kärjistyneet kapitalismin uudella asteella korkeimmilleen, josta täytyy seurata käännekohta maan työväenliikkeessä.

Ystävällisen sovittelun päivät ovat päättyneet "työn ja pääoman välillä." Vaikka vanhat ammattikuntajohtajat luinka sovittelua haluaisivat ja vaikka he kuinka kunnosti pyytäisivät suosionosotuksia "järjestyneelle työlle", eivät he niitä enää saa, sillä suurliike ei tunnusta laisinkaan järjestynyttä työtä. Heidän ylistämänsä "työn vapauskirja" on säpäleinä. Se meni säpäleiksi tuottamatta kenellekään edes sitä hyötyä mikä olisi oikeassa suhteessa sen paperin hintaan, millä tuo asiakirja painettiin Yhdysvaltain kuolleitten lakien kokoelmiin pantavaksi.

Tulevat vuodet tulevat olemaan ankaran taistelun aikaa suurliikkeen alueilla vielä toimivien ammattiliittojen hävittämiseksi ja säilyttämiseksi. Vanhojen johtajien täytyy perääntyä perääntymästäkin päästyä, vaikka perääntymisalue jo nytkin on ahdas. Alituinen perääntyminen tekee järjestöjen sisäisen elämän riitaiseksi. Ja

vähän on toiveita siitä, että edesmenneen ajan perinnäistävät ja ammattikunta-aatteet omaksuvat johtajat luopuisivat niistä. Tästä seuraa taistelu uuden suunnan ja vanhan suunnan välillä sekä uusien johtajien ja vanhojen johtajien välillä. Kysymys itsenäisestä työväenpuolueesta muodostuu polttavaksi, samoin ammattiliittojen yhdistäminen, sekä aatteet, joille uusi suunta asetuu.

Se pitkäaikainen ja pettävä politiikka, jonka varassa vanhat johtajat ovat toimineet, tekee vaaran suureksi, että työväenliikkeen uudistumisaika alkaa raivosairaudella. Nukuttava ja luuduttava konservativisuus on kylvänyt runsaasti repelevän radikalismien siementä.

Kauan puhuttu ja ennustettu suunnan muutos Amerikan työväenliikkeessä on alkanut suurella muutoksella yhteiskunnallisissa oloissamme, minkä sotavuosien aikana käynyt kehitys täydensi kansallisessa ja kansainvälisessä talouselämässä.

F. J. S—ä.

Onko uusi suursota mahdollinen

Joltakin alkoja sitten ilmestyi Mr. Will Irwinin kirja "The Next War", (Seuraava Sota), joka on osakseen saanut laajan arvostelun. Erään suurlehden arvostelussa sanotaan siitä m. m. seuraavaa:

"Edistyneemmissä maissa, joissa kansa valitsee hallituksen, yleinen mielipide alkaa puhua yhä äänekkäämmin yleispoliittisista kysymyksistä, ja aseistariisumisen menestyminen riippuu yhtä paljon yleisestä vaatimuksesta aseistariisumisen toteuttamiseksi, kuin valtiomiesten ponnistuksista. Aseistariisumista vaativan yleisen mielipiteen voimistuminen muodostaakin suurimman kannatuksen niille valtiomiehille, jotka koettavat saada maailmanrauhan lujalle ja pysyväille pohjalle. (Valitettavasti lehti on jättänyt mainitsematta ketä ne sellaiset porvarilliset valtiomiehet ovat.) Yleistajultuttamalla kansainvälisen diplomatian kysymyksiä ja vetämällä yleisen huomion ja keskustelun alaiseksi niitä vaikeuksia, jotka näyttävät sisältävän sodan mahdollisuuksia, edistetään kansainvälisen rauhan asiaa. Jos ihmisten täytyy käydä "seuraavaan sotaan" lähimpien vuosikymmenien ajalla, he tahtovat saada tietää minkä vuoksi heidän on taisteltava. Salaisen diplomatian pyhyys on järkytetty, ja maailman sivistynein osa ei enään milloinkaan suostu marssimaan sodankäyntiin opättydellisesti tunnettavista syistä tai syistä, joita ei ollenkaan tiedetä. Yleinen mielipide on "herännyt" sota-asialla ja kaikissa maissa on voimakkaita väestöryhmiä, jotka eivät hyväksy sotaa diplomatian välttämättömyyksiä väkivoimalla. Mr. Irwinin kirja vahvistaa niiden voimia, jotka työskentelevät rauhan hyväksi ja esittävät "seuraavan sodan" todennäköiset tosiasiat, sellaisessa valossa, joka auttaa lujittamaan yleistä mielipidettä taistelussa estämään "seuraavan sodan" milloinkaan alkamista.

"Tosiasiata on, että johtavat voimat ovat tulleet käännekohtaan maailman historiassa. He saattavat edelleenkin käyttää sotaa suurten kansainvälisten vaikeuksiansa selvitykskeinona tai ne saattavat perustaa koneiston, joka siirtää sellaisien vaikeuksien ratkaisun kansainväliseen sovitteiluun. Jos tämä toinen tie hyväksytään, sota tulee ajan kuluessa — se aika voi olla pitkä — käymään vanhanaikaisiksi ja katoamaan, mutta jos ponnistukset kansainväliseen rauhan järjestön aikaansaamiseksi epäonnistuvat ja sota on jatkuvasti lopullisen järjestelyn metoodina, niin Mr. Irwin tahtoo saada yleisön ymmärtämään sen seikan, että sota suuressa asteikossa maailman suurten teollisuuskansain välillä ei enään milloinkaan voi olla entisenlainen. Itse sotakin on saavuttanut käännekohdan historiassaan; jos me tahdomme jatkaa sotaa, meidän on käsitettävä, että sodankäynti on joutunut uudelle uralle ja että "seuraava sota" tulee olemaan yllättävin uutuuks, mitä "suuri yleisö" milloinkaan on kohdannut.

"Sodan käynti menneisytydessä oli jokseenkin yksinkertaiselta hommalta: vasta suursodan loppupuolella se alkoi omaksua kehittyneempiä metooeja. Mutta seuraava sota tulee olemaan tieteellistä ja oppinutta toimintaa, siinä tulevat olemaan taistelijoina kemistit, tiedemiehet ja matematikot; ja vastapuolet, kun "nykyaikaisen siviilytyksen" yhdistynyt tiee on palkatiuna heidän palvelukseensa, kykenevät tekemään toisilleen suunnatonta tuhoa: juuri tämä tosiasia alkoi pilkistää esille suursodan päättyessä.

"Mr. Irwin alkaa käsitteilyä "seuraavasta sodasta" siinä kehityspisteessä, joka oli saavutettu välirauhan allekirjoittamiseen tullessa. Nuo neljä vuotta 1914—1918 ovat todellisuudessa olleet pelkkää uusiaikaisen taistelumetoodien valmistelevaa kokeilua. Vanhat sotakäsitykset ja vanhat sota-aseet syrjäytettiin enemmän tai vähemmän nopeasti. Suursodan perintönä seuraa, että tankit, vedenalaiset, pommituslentokoneet ja myrkylliset kaasut entisestään suuresti kehitetyssä muodossa otetaan käyttöön heti kun seuraava sota alkaa. Suursota hävitti oikeastaan kaikki säännöt jo pidättimet, joita oli oletettu otettavan huomioon "siviilyneiden kansain" sodankäynnissä. 1918 jo sotaa käyvien maiden koko väestöt muodostivat taistelevat voimat. Erotus sotilaan ja siviili-

ihenkilön välillä on lakannut olemasta, sikäli kuin se oli suojeluksena siviilihenkilöille. Ne takeet, joiden luultiin suojelevan naista, ovat hävinneet sen johdosta, että naisetkin on ollut aseissa ja sotatöissä rintamien takana.

"Niinpä seuraavassa sodassa kokonaiset kaupungit joutuvat yhtäkkiään alttiiksi pommituslentokoneiden ilma-
hyökkäyksille, hyökkäävät lentokoneet ollen varustetut pommeilla, jotka ovat riittävästi myrkyllisiä muuttamaan nuo kaupungit suuriksi ruumishuoneiksi. Mr. Irwin luettelee muutamia parannuksia, joita on tehty pommiin ja myrkyllisten kaasujen valmistuksessa, ja tarkkaava lukija, joka seuraa hänen kertomustaan, tulee ehdottomasti siihen lopputulokseen, että tarkoituksellinen ja järjestetty "seuraavan sodan" valmistelu yksinkertaisesti merkitsee samaa kuin valmistaa ihmisluvun edistyneimpien osien perinjuurin hävittämistä. Henkisesti kehittyneimpien tehtävä kussakin sotivassa maassa tulee olemaan lopettaa suurteurastukset, joissa miehet, naiset, lapset, eläimet ja kaikki elolliset olot saavat loppunsa ja itse maapallon pintakin tuhoaan hedelmättömäksi."

Mr. Irwinin sanotaan oleen sota-ajan sanomalehtikirjeenvaihtajana ja siten saavuttaneen sota-asiaan tuntemusta. Porvarilehden selostaja kehuu hänen kirjansa saavan järkevän lukijan käsittämään ei ainoastaan mitä "seuraava sota" mukanaan toisi, mutta myöskin näkemään, että ei voi olla olemassa niin pulmallista kansainvälistä kiistaa, että ainoastaan sota voisi sen ratkaista. Ja jos toinen suursota milloinkaan sallitaan tulla lietsotuksi ja toimeenpannuksi, jos edistyneet ja hallitsevat kansat itsepintaisesti pitävät kiinni sellaisesta kansainvälisestä menettelytavasta, jossa sota on ratkaiseva tekijä, silloin ne hyvinkin ansaitsevat erään kirjailijan purevan lvan, että ne, nim. ihmiset, ovat "tuhoisin ilkeiden pikkusyyppäisten rotu, minkä luonto milloinkaan on sallinut madella maapallon pinnalla."

Mutta maailma on mennyt sotataidossa jättiänsäskelin "eteenpäin" senkin jälkeen, kun Mr. Irwin on kirjansa kirjoittanut. Sanomalehdissä on tämänkin vuoden kuluessa ollut eräitä tietoja niistä suurista "edistysakkeleista", joita eri suunnalloissa on saavutettu sotateknikan alalla. Kaikkiaan suurvalloissa tehdään työtä ahkerasti, keksijät ja muut spesialistit kilvan ponnistelevat. Ja suuremmosiin

saavutuksiln heidän kehutaan jo päässeen. Uusia murha-aseita, uusia entistä parempia kaasuja ja nesteitä y. m. y. m., ovat he keksineet. Edellisessä sodassa kuuluisiksi tulleet keinot on jo lyöty laudalta. Kullakin suurvaltalla ilmoitetaan olevan joitakin tärkeitä erikoisuuksia, joiden yksityiskohdat pidetään salassa ja joihin maailma saa lähemmin tutustua vasta "seuraavassa sodassa". Kaikki tuo kekseliäisyys ja toimellaisuus todistaa millä tavalla suurvaltain hallitukset ovat pitäneet huolta sekä omien kansainsa että koko ihmiskunnan onnesta ja hyvinvoinnista.

Ennen suursotaa oli tullut mielein kuin uskonkappa-leeksi, että sota suurvaltain välillä olisi mahdoton. Aheet ja sotataito olivat, arveltiin, niin korkealle asteelle kehittyneet, että vastapuolet voisivat muutamassa päivässä tehdä toisilleen aivan hirvittävä tuhoa, josta syystä muka oli mahdotonta ajatellakaan suurvaltain välillä sota. Miten perusteetonta tällainen optimismi oli, sen maailman sota sittemmin osoitti, samalla osottaen, että sodan kauhut ja hävitykset, miten suuria ja järkyttäviä ne lienevätkin, eivät suinkaan pidätä kapitalistihallituksia sodankäynnistä.

Mr. Irwin ja eräät hänen kirjansa selostajat uskovat, että kyllä "suuri yleisö" on seuraavalla kerralla viisaampi. Se ei noin vaan lähdekään sotaan salaisen diplomaattian käden viittauksesta, vaan tahtoo ennen lähtöä täyden selvyyden siitä, että mistä syystä ja minkä asian puolesta tässä nyt pitäisi tapella. Suursota on kyllä synnyttänytkin laajoissa piireissä sotavastaista miellalaa, se on totta. Mutta siitä huolimatta luottaminen epämääräiseen "yleiseen mielipiteeseen" ja "maailman elvistyneimpään osaan" on hiealle rakentamista. Ei ole olemassa mitäänlainaista todistusta siitä, että porvarillinen "yleinen mielipide" olisi varustautunut tehokkaalla tavalla estämään sotia. Päinvastoin on todistuksia siitä, että kaikista suursodan kauhuista huolimatta porvarillinen "yleinen mielipide" kyllä sallii uusienkin sotien syttymisen, kunhan se vaan muuten on mahdollista. Muistettakoon vaan viimevuotista tilannetta Englannissa. Hallitus oli juuri saattamaisillaan maan uuteen europolaiseen sotaan. Tilanne oli uhkaava. Mitä oli silloin porvarillisella "yleisellä mielipiteellä" sanottavaa? Ei yhtään mitään. Porvarillisia "maailman rauhan" harrastajia ei vaaran het-

kellä näkynyt, ei kuulunut. Ja kun järjestynyt työväestö päättävällä esintymisellään teki lopun hallituksen sotaisista selkkailuista, niin sitten kyllä porvarillinen kirjotaja siis ainoastaan laskettele lennokkaita fraaseja yllätyksään epämääräistä "yleistä mielipidettä" rauhan ta-keeksi.

Järjestynyt työväenliike tulee vastaisuudessaakin olemaan voimakkain rauhan puolustaja. Mutta työväenliikkeen täytyy olla voimakas joukko liike jos mieli sen kyötä vaikuttamaan niin ratkaisevasti, että se voi estää kapita- listiluokat toimeenpanemasta uusia sotia.

Mutta entäpä se plakkoin alkava Washingtonin konfe- renssi? Jospa sinä onkin se tekijä, joka laskee perus- tuksen "ikuiselle rauhalle"... Hm. Presidentti Har- ding on varoittanut yleisöä odottamasta liian paljon tuota konferenssiltä. Niitä kun on olemassa herkkäuskolisia ihmisiä, joille tuollainenkin varotus on tarpeen. Senaati- tori John Williams, Mississippistä, ei kuulu noiden herkkä- käuskoisten joukkoon. Hän ei näytä ottavan Hardingin aloittamaa konferenssihommaa kovin vakavalta kannalta. Hän on siitä lausunut ajatuksensa seuraavalla herttaisella tavalla: "Setä Samuli, kutsuttuaan joukon ystäviä päiväl- lisele, asteleo ulos pölkkytävöetä alkaakecon rähinä pölvieraan (Ison-Britannian) kanssa juuri silloin kun päivällisseurue on tulossa portaita ylös."

Kun tiedämme, että Washingtonin konferenssin tulevat muodostamaan samanlaiset ainekset, osaksi aivan samat henkilöt, jotka olivat Versailles'n rauhan rakennusmesta- reina, niin kylläpä voimme aavistaa mitä sellaiselta ko- kouksesta voi odottaa. Kapitalististen hallitusten edus- tajat voivat siellä kylläkin tehdä taitavaan ja kauniiseen sanamuotoon puettuja päätöksiä, joiden pohjana saattaa todellisuudessa olla vain se ajatus, että älkäämme laittako sotavarustuksia enemmän kuin asianomaiset kan- saat jaksavat kustantaa ja että älkäämme aloitako uutta sotaa aivan lähimmässä tulevaisuudessa, koska kansat o- vat läkähitymäisillään entisenkin sodan seurauksista, joi- ten uusi suureta tällä hetkellä voisi tulla vaaralliseksi kapitalistien omalla luokkavallalla. Useimmat edelliseen sotaan osaanottaneet valtiot ova: vararikon partaalla ja suuri osa niiden miespuolisesta väestöstä silvottuina ja raajarikkoina. Ei sitä aina jaksata tapelakaan ellei saa le-

vähtää välillä ja parannella haavojaan. Kun siis suurvallat nykyisin oikeastaan eivät kykene sotimaan, niin ovat hallitusherrat harkinneet, että tällainen väliaika on sopivin käyttää rauhankonferenssien pitämiseen. Niin kuin onkin. Sillä sota-aikana on suurilla herroilla taaskin niin paljon muuta tehtävää, etteivät ne silloin mitenkään jouda matkustelemaan kaukaisiin maihin rauhankonferenssejä pitämään.

K. H.

Sosialismi Yhdysvalloissa

Viime vuosikymmenen tai paremminkin maailman sodan ajalla ja sen jälkeisenä aikana Yhdysvaltain sosialistipuolue on läpikäynyt vaikeimman kriisinsä. Sen jäsenmäärä ei ole, kuten edellisenä vuosikymmenenä, jatkuvasti kohonnut, vaan siinä on ollut havaittavissa äkkinäisiä nousuja ja laskuja, viimeisimpien vuosien ajalla huomattavaa laskemista: sekä viimeisten kuukausien ajalla taas hiljaista säännöllistä kohoamista. Syynä tällaiseen ovat olleet:

1. Syndikalismi.
2. Maanviljelijäin kapinaliikkeet.
3. Sota-ajan synnyttämä natsionalismi.
4. Uuskommunismi.

Sosialistipuolueen sisällä kehittyneen syndikalistisen suuntavirtauksen aiheuttamasta kriisistä, joka kehittyi huippuunsa Indianapoiissa, v. 1912, pidetyssä puolueen kansalliskonventionissa ja joka aiheutti huomattavan jäsenmäärän alenemisen, emme lainaa tässä sen suurempaa huomiota, koska sen vaiheet ovat yleisesti tunnettuja Amerikan suomalaisillekin. Sensijasta lainaamme sitä suuremman huomion viime vuosien agraariliikkeiden vaikutukselle, koska ne näinä työväenliikkeen melkeisinä aikoina ovat jääneet melkein huomaamatta.

Sosialistipuolue oli viime vuosikymmenen puoliväliin saakka ainoa puolue, jonka kautta tyytymättömät kansan ainekset voivat panna vastalauseensa amerikalaisen kapitalismin kaksipuolue politiikkaa vastaan. Tästä johtuen puolue pakkostakin keräsi jäsenikseen ja ennenkaikkea kannattajikseen paljon sellaisia aineksia, jotka eivät olleet tietoisia sosialis-

teja ja joista kaikki eivät edes kannattaneet sosialistipuolueen päämääriäkään. He olivat mukana vain sosialistipuolueen reformivaatimusten tähden.

Tällä tavalla olivat keskilännen preerivaltioiden pikkuviljelijät ja maanvuokraajat tulleet puolueen jäseniksi ja kannattajiksi. Viime vuosisadan lopulla ja tämän vuosisadan alkupuolella oli tapahtunut laajakantoinen taloudellinen kehitys maanviljelyksessä Yhdysvalloissa, oli tapahtunut yhteiskunnallinen työnjako laajassa mittakaavassa. Maanviljelijän koti oli lakannut olemasta omillaan tai lähes omillaan toimivalla tuleva taloudellinen yhdyskunta. Maanviljelys oli jakaantunut viljankasvattajiin ja karjankasvattajiin keskilännen preereillä, hedelmäviljelijöihin Californiassa, Oregonissa, Floridassa y. m., kasvisviljelijöiksi ja maidontuottajiksi idän suurten teollisuuskeskusten ympärillä, ja puuvillan kasvattajiksi ja tupakanviljelijöiksi n. s. "vanhassa etelässä". Yhteiskunnallisen työnjaon täydellistyminen saattoi maanviljelijän riippuvaiseksi maailman markkinoista ja maailman markkinoista riippuvaisuus merkitsi riippuvaisuutta niistä, jotka omistivat ne tiet, joita myöten heidän tuotteensa kulkevat maailman markkinoille, s. t. s. he tulvat riippuvaisiksi eleavaattori- ja rautatieyhtiöistä, suurten teurastamojen omistajista, joka vähäistä myöhemmin johti riippuvaisuuteen maanviljelyskonetrustista ja ennenkaikkeaa maan rahalaitoksesta — pankeista. Lyhyessä ajassa amerikalaisesta pikkuviljelijästä tuli uudenaikaisen kapitalismin orja. Pankeille ja muille rahalaitoksille kiinnityksissä olevien maatilojen luku kasvoi vuosittain, heikommat sortuivat kokonaan tähän riistoon ja maanvuokraajien luku alkoi huimaavasti lisääntyä.

Tällainen riisto ja toimeentulon kurjistuminen synnytti kapinallisuutta pikkuviljelijäin keskuudessa. He halusivat panna vastalauseen rautateiden, lihatrustin, puuvillatrustin, pankkien ja viljakeinottelijain puolueita — republikaaneja ja demokraatteja — vastaan. Ainoa tilaisuus tehdä se oli sosialistipuolueen kautta. Ja maanviljelijät yhtyivät sosialistipuolueeseen. Viime vuosikymmenen alkupuolella kehittyi huomattavan voimakkaita sosialistipuolueen järjestöjä

pohjoislännen, keskilännen ja n. k. "uuden etelän" (lounaisvaltiot) valtioihin. Esim. Oklahomassa, joka hiilikivantoja lukuunottamatta, on puhtaasti maanviljelysvaltio, kehittyi varsin voimakas sosialistipuolue ja äänimäärä kohosi kymmeniin tuhansiin.

Mutta sosialistipuolueen kukoistusaika näissä valtioissa oli lyhyt. Pikkuviljelijät ja maanvuokraajat, kuten ylempänä jo huomautettiin, eivät olleet myötätuntoisia sosialistipuolueen lopullisille päämäärille. Eivät he kannattaneet yksityisomistuksen lakkauttamista ja maan sekä tuotannon välineiden sosialisointia. He kapinoivat vain suurpääoman kaikki murtavaa edistystä vastaan ja tahtoivat lakeja, jotka asettaisivat esteitä suurpääoman riistovallalle maanviljelijäväestön yli. He tahtoivat elevaattorien, rautateiden, säilytyslaitosten y. m. sellaisten hallituksen haltuun ottamista. Toisin sanoen he tahtoivat lakien kautta tasalla yksityisomaisuuden jakautumista kapitalistisen järjestelmän sisällä.

Tästä syystä alkoi kehittyä puhtaasti maanviljelijäin valtiollinen liike — Non-Partisan League. Tämä liike on entisten "sosialististen" maanviljelijäin alullepanema. Sen johtaja ja sielu, Townley, on sosialistipuolueen jäsen. Nämä maanviljelijäsosialistit kyllästyivät sosialistipuolueen hitaaseen edistykseen, eivätkä uskoneet sitä tietä voitavan saavuttaa aineellisia etuja maataviljelevälle väestölle.

Non-Partisan liike alusta alkaen edistyi ihmeteltävän nopeasti. John Spargo, joka vuosina 1916—17 oli sosialistipuolueen kansallistomienpanevan komitean jäsenenä ja komitean määräyksestä tutkinut mainittua liikettä, sen luonnetta ja edistystä, laajassa raportissaan, v. 1917 St. Louisissa, Mo., pidetylle sosialistipuolueen kansalliskonventionille selitti, että kysymyksessä oleva liike oli jo siihen mennessä hävittänyt sosialistipuolueen valtiojärjestön Pohjois-Dakotasta ja että se uhkasi ei ainoastaan puolueen edistystä, vaan sen olemassa oloakin kaikissa lännen valtioissa. Puolue julisti sodan Non-Partisan liittoon vastaan, kieltäen jäseniltään kaiken yhteistoiminnan sen kanssa.

Spargon ennustus toteutui pikemmin kuin moni puolueen jäsen osasi aavistaakaan. Jo saman vuoden syyskuulla sulki

socialistipuolueen valtiovirasto ovensa Etelä-Dakotassa siitä syystä kun jäsenet olivat menneet Non-Partisan liittoon. Samoin kävi socialistipuolueen järjestöille Montanassa, Oklahomassa, Washingtonissa, Oregonissa, Minnesotassa ja osittain monissa muissa lännen valtioissa. Puolue menetti tuhansittain jäseniä näissä valtioissa ja Yhdysvaltain sotaan yhdyttyä suurtilallisten ja porvareiden järjestämä valkoinen terrori hävitti socialistipuolueen järjestöjen jätteekin maanviljelysvaltioista. Täten socialistipuolueen vaikutus näissä valtioissa tykkänään lakkasi lyhyen ajan sisällä ja vasta viime aikoina, kun Non-Partisan liitto yhdeltä puolen ja I. W. W. liitto toiselta puolen ovat ehtineet osoittaa etteivät nekään kykene aikaansaamaan ihmeitä ensiksimainittu reformien ja viimeksimainittu "vallankumouksen" alalla, on jälleen alkanut ilmetä socialistista toimintaa näissä osissa maata.

Sotavuosien ajalla taas ilmeni lukuisia socialistipuolueeseen vaikuttavia tekijöitä. Amerikan socialistipuolue oli kymmenistä eri kansallisuuksista kokoonpanttu. Noin puolet puolueen jäsenistä kuului vieraskielisten järjestöihin ja amerikalaisessa puoluejärjestössä tämän lisäksi oli paljon "amerikalaisuuneita" ulkomaalaisia. Maailman sodan puhjetessa nationalistiset ainekset heistä jakaantuivat sen mukaisesti miten niiden kotimaat olivat sotarintamalla. Poikkauksen tästä tekivät vain europalaisten pienten sorrettujen kansallisuuksien jäsenet, jotka kuten böömiläiset ja eteläslaavilaiset, ollessaan Itävalta-Unkarin kaksoismonarkian orjuuttamia, näkivät pelastajansa liittolaismaissa ja böömiläisistä ja eteläslaavilaisista socialisteistakin tästä syystä tuli liittolaismielisiä. Täten sodan aiheuttaman kansalliskiihkon kautta puolue myös menetti paljon jäseniä, joista jotkut, kuten esim. eteläslaavilaiset, ovat myöhemmin tulleet takaisin.

Socialistipuolueen viikkaiden nousuvuosien ajalla puolueeseen tuli myös paljon porvarillisia intellektuaaleja, väärinymmärrettyjä "neroja", kaikenkaltaisten reformien harastajia ja suoranaisia onnenonkijoita porvaripuolueista. Nämä ainekset, jotka olivat pohjaltaan porvarillisia idealisteja, jättivät puolueen heti senjälkeen kun St. Louisin konventionin sotavastainen päätös oli tullut jäsenistön yleis-

äänestyksellä hyväksytyksi. Tällöin puolue menetti Benso-
nin, Spargon, Simonsin, Gaylordin, Lunn'in, Slobodinin, Rus-
sellin y. m. ja heidän mukanaan satoja, ehkäpä muutamia tu-
hansiakin jäseniä.

Täten tulemme kertomuksessamme Europan vallanku-
mouksien aikaan, mikä voidaan lukea alkavaksi maaliskuun
v. 1917 vallankumouksesta Venäjällä. Europan vallanku-
mouksien ensimmäinen vaikutus Yhdysvaltain sosialistipuo-
luueeseen oli jäsenmäärää lisäävä. Venäläinen kielijärjestö,
joka oli koko olemassa olonsa ajan viettänyt hyvin kituvaa
elämää ja jonka jäsenmäärä St. Louisin kokouksen ajalla
nousi vähän, äkkiä alkoi kasvaa. Uudet jäsenet, jotka tuli-
vat kielijärjestön kautta puolueeseen, eivät kuitenkaan
olleet sosialisteja. Heidän puolueeseen virtaamisensa aiheut-
tajana oli monta eri tekijää. Venäjän väliaikainen hallitus-
han kutsui takaisin kotimaahan kaikkia sellaisia Venäjän kan-
salaisia, jotka tsaarihallitus oli karkoittanut maasta. Heille
maksettiin matkakulutkin kunhan vain kykenivät osoitta-
maan kuuluvansa johonkin sellaiseen järjestöön, joka työ-
kenteli vallankumouksen eteen. Kotimaahan pääsyn toivo
näinmuodoin toi venäläiseen kielijärjestöön ainakin osan
uusista jäsenistä. Marraskuulla samana vuotena tapahtunut
bolshevikien kumous luonnollisesti lisäsi venäläisten puo-
luueeseen yhtymistä, koska tämä tapahtuma ainakin hetkelli-
sesti yhdisti kaikki täällä olevat radikaaliset venäläiset jär-
jestöt. Summien summa on, että sosialistipuolueen venä-
läisen kielijärjestön jäsenmäärä kohosi kesällä v. 1919 noin
kymmeneen tuhanteen.

Saksan vallankumouksella oli samanlainen vaikutus sosia-
listipuolueen saksalaiseen kielijärjestöön. Sen jäsenmäärä,
joka v. 1917 oli noin neljä tuhatta, kohosi kahdeksaan tu-
hanteen v. 1919 syyskuuhun mennessä. Vanhuusvuosiaan
elävä saksalainen siirtolaisväestö, joka oli alkanut vetäytyä
syrjään sosialistisista yhdistyksistään, virtasi takaisin koti-
maahan vallankumouksen innoittamana. Hekin tahtoivat elää
täällä vallankumouksen nurruttavan aikakauden.

Lyhytikäisellä neuvostotasavallalla Unkarissa oli yhtäläi-

nen vaikutus unkarilaiseen kielijärjestöön. Senkin jäsenmäärä yht'äkkiä kohosi tuhansilla.

Europan vallankumouksilla oli samanlainen voimistuttava vaikutus kaikkiin toisiinkin Yhdysvaltain sosialistipuolueen vieraskielisiin järjestöihin, vaikkei niiden jäsenmäärä kohonnutkaan niin huomattavasti kuin ylempänä mainittujen järjestöjen.

Se jäsenten menetys, minkä sosialistipuolue oli ennemmin kärsinyt pikkuviljelijäin ja natsionalistien puolueesta eroamisen kautta, tuli täten ainakin osittain korvatuksia uusilla ulkomaalaisilla jäsenillä. Mutta uudet tulokkaat eivät olleet sen enempää sosialisteja kuin olivat olleet ne, jotka vähäistä ennen puolueen jättivät. Pikkuviljelijät, maanvuokraajat ja porvarilliset intellektuaalit tulivat puolueeseen voittaakseen itselleen sen kautta hetken etuja. Ulkomaalaisten työläisten joukolla puolueeseen virtaaminen taas johtui kokonaan tunsyistä, europalaisten vallankumouksien aiheuttamasta tunnekiikutuksesta. Puolueen todellista jäsenmäärää ei kuitenkaan kukaan tiennyt v. 1919 konventionin aikana, jolloin hajaannus tapahtui. Yhdysvaltain hallituksen valkoinen terrori oli hävittänyt sosialistipuolueen sanomalehdistön ja Yhdysvaltain postilaitos kieltäysi kuljettamasta sosialistipuolueen kansallisvirastoon osotettuja tai sieltä lähetettyjä kirjoituksia. Kaikkalainen yhteys kansallisviraston ja puolueen heikompien osien välillä oli sodan ajalla ollut lakkautuksissa. Sosialistiset paikallisjärjestöt oli myös tervaamisella ja höyhentämisellä hävitetty pienemmiltä paikkakunnilta, vain suurimmissa väestökokouksissa ne olivat onnistuneet jotenkuten toimimaan sotavuosien läpi.

Kommunistiset ainekset selittivät sosialistipuolueen jäsenmäärän hajaannuksen aikana olleen sadan tuhannen vaiheilla. Se kuitenkin oli pelkkää arvailua. Todennäköisesti se oli paljon alhaisempi.

Mutta Europan vallankumouksilla oli jäsenmäärän kohoamisen ohella muunkinlainen vaikutus Amerikan sosialistipuolueeseen. Ne parikymmentä tuhatta uutta ulkomaalaista jäsentä, jotka puolue oli vallankumouksien kautta voittanut, lopultakin osoittautuivat suureksi vahingoksi puolueelle.

Kuten tunnetaan, kehitti Venäjän vallankumous oman erikoisen vallankumousoppinsa, uudisti sen saman kiistan, mikä edellisellä vuosisadalla käytiin Marxin ja Bakunin seuraajien välillä. Jo vuoden 1919 alkupuolella syntyi puolueeseen n. s. "vasemman siiven" liike, joka ase rauhan jälkeen kehittyi sosialistipuolueessa siihen saakka voimassa olleen ja yhä edelleen voimassa olevan suunnan ja Moskovassa keväällä v. 1919 perustetun kommunistisen kansainvälisen kannattajien välillä kiivaaksi periaatteelliseksi kiistaksi ja valtataisteluksi puolueessa. "Vasen siipi", sts. kommunistit tahtoivat valloittaa puolueen oppi-isänsä Leninin neuvoa seuraten keinoja valitsematta. Slaavilaisten järjestöjen kommunistiset johtajat käyttivät vastapuolueeseen tulleita kokonaan luokkavalistusta vailla olevia jäseniä iskujoukkoon puoluetta vastaan. Keväällä v. 1919 toimitetuissa toimeenpanevan komitean, kansainvälisten edustajien ja sihteerin vaaleissa harjoitettiin näiden järjestöjen toimesta niin törkeitä vaaliväärennyksiä, että Tammanyn johtajat niitä lukiessaan kateudesta kalpeneisivat. Kaikki tämä tehtiin tarkoituksella vallata puolue "vallankumoukselle".

Kaikkeen tähän puolueen johto vastasi joukkoeroittamisilla. Kokonaisia valtiojärjestöjä ja kielijärjestöjä eroitettiin puolueesta sääntöjen ja ohjelman rikkomisien tähden. Hajaannus täten tapahtui puolueessa jo toukokuulla v. 1919. Saman vuoden elokuun lopulla kokoontunut puolekonventioni Chicagossa totesi hajaannuksen tapahtuneen. Silloiset tapahtumat myös osoittivat erimielisyyksien olevan niin suuria ja katkeruuden niin syvää, ettei mistään yhtymisestä voi olla lähitulevaisuudessa puhuttakaan. Sosialistipuolue kävi siis eteenpäin omaa tietänsä kommunistien mennessä omaansa hajaantuen näiden kahden vuoden ajalla pariinkymmenen pieneen ryhmään, kadoten kokonaan tämän maan poliittiselta näyttämöltä. Ne parikymmentä tuhatta uutta ulkomaalaista jäsentä, jotka nämä järjestöt ylpeillen kuljettivat omaan kommunistiseen pyhättöönsä, ovat myös palanneet sinne mistä tulivatkin — kokonaan järjestymättömien työläisten joukkoon.

Mutta kommunistien puolueesta eroon jääminen ei ollut

ainoa hajaannus, mikä tapahtui sosialistipuolueessa vuoden 1919 ajalla. Samana vuotena edistysmielisten ammattiunionistien toimesta, Chicagon työväenliiton alullepanemana, perustettiin Työväenpuolue, joka vuoden 1920 presidenttivaalien edellä uudelleen järjestettiin Farmer-Labor puolueen nimellä. Tämä puolue taas osaltaan veti sosialistipuolueesta ammattiunioniin kuuluvia opportunistisia aineksia huomattavan määrän.

Sosialistipuolue täten menetti reformistisia opportunisteja oikealle ja "vallankumouksellisia" opportunisteja vasemmalle. Kummatkin heistä olivat pettymystä täynnä sosialistipuolueen hitaaseen edistykseen valistustyön kautta. Kummatkin luulivat löytäneensä sen taikasanan, millä ne sytyttävät vallankumouksen liekin amerikalaisen proletariaatin sieluun ja nostattavat sen pyhään sotaan kapitalismin kukistamiseksi ja uuden onnellisemman yhteiskunnan luomiseksi.

Mutta nämä taikasanat ja uudet valot olivat virvatulia, jotka oikotien asemasta johtuivat epätoivon rämeikköön.

Non-Partisan liike on saavuttanut huippukohtansa ja elää laskukauttaan. Sen lyhyt historia riittää osoittamaan, ettei suurkapitalistisessa yhteiskunnassa voida köyhtyvän keskiluokan asemaa kohottaa suurkapitalismin kustannuksella.

Sodan jälkeinen aika on osoittanut sotasosialisteille, ettei heidän yhteistyönsä kapitalistiluokan kanssa "kansallisen häädän hetkellä" tuottanutkaan voittoja työväenluokalle. Se päinvastoin teki aseman epäselvemmäksi ja heikensi työväenluokan voimaa.

Kommunistinen liike on hajaantunut lukemattomiin toisiaan vastaan sotivien ryhmiin. Sitäpaitsi Venäjän vallankumouksen myöhäisempi kehitys on osoittanut kommunistisen vallankumouksellisen ideologian vääräksi ja valtavasti todistanut vallankumouksellisen marxilaisuuden oikeaksi.

Farmer-Labor puolue kävi v. 1920 ensimmäisen ja viimeisen vaalitaistelunsa.

Sosialistipuolue on vieläkin ainoa vallankumouksellinen työväenpuolue Yhdysvalloissa. Omaksuessaan marxilaisen tieteellisen sosialismin, puolue on voinut purjehtia niiden myrskyjen läpi mitä sota-ajan natsionalistinen kiihoitus ja

vallankumouskauden kiihko synnyttivät maailman sosiaalisessa liikkeessä. Ja puolueella, joka myrskyisellä kriisikaudella on oikein osannut määritellä kehityksen suunnan, on varmasti tulevaisuus. — Y. M.

Alinpalkkalait Yhdysvalloissa

Työväenlainsäädäntö Yhdysvalloissa, niin suhteellisesti vähäistä kuin se onk'in, on kaikki ollut ankarana taistelun alaista. Vuosia on kestänyt, ennenkuin joku työväestöä hyödyttävä laki on saatu ensinnäkin valmiiksi ja jälleen on vuosia vierinyt, ennenkuin on saatu vahvistus siitä, että asianomainen laki on perustuslain mukainen. Ja kaikkien näiden harrastuksien tuloksena sitten lopulta on asianomaisia lakeja muutamissa valtioissa ja toisissa ei mitään.

Vaikeudet työväenlainlaadinnan tiellä ova: monenlaiset. Ensinnäkin työväestön valtiollinen edustus on heikko. Toiseksi maan perustuslait ja valtiojärjestys, laadittuna aikakaudella, jolloin nykyaikainen keskitetty tuotannon johto oli tuntematon, ovat osottautuneet hyvin käytännöllisiksi väli-neiksi työväenlainsäädännön vastustajille, joita tietenkin omistavan luokan keskuudessa on valtava enemmistö. Liittovaltain perustuslain julistama tasa-arvoisuus lain edessä on "haka" jota työväenlainlaadinnan vastustajat mielellään käyttävät jarrunaan ja epäkeskitetty hallintomuoto toinen. Viimemainitun ansio on, että yleistä työväenlakia ei liittovaltioissa löydy, syystä kuin kansalaisten "hyvinvoinnin huoltaminen" on jokaisen yksityisen valtion asia ja työväenlainlaadinta näinollen kuuluu yksityisille valtioille, eikä liittovaltiolle. Ainoastaan Columbian piirissä ja territooreissa sekä liittovaltion palveluskuntaan nähden on liittovaltioiden kongressilla oikeus säätää erikoislakeja; mutta "vapaat teollisuusyöläiset" ovat asianomaisten valtioiden lainlaatijakuntien laatimien lakien varassa. Jos valtion lainlaatijakunta ei suvaitse heitä varten erikoislakeja laatia, niin saavat olla ilman — siinä kaikki.

Yllämainittu yleismääritelmä mikäli työväenlainlaadinta Yhdysvalloissa on kysymyksessä, soveltuu joka suhteessa myöskin tämän lainlaadinta-alan nuorimpaan teelmään — alinpalkkalakeihin, joita nykyään on voimassa 12 valtiossa Columbian piirissä ja Porto Ricossa. Ensimmäinen alinpalkkalaki tässä maassa hyväksyttiin Massan valtiossa vuonna 1912. Se ei ollut erittäin kaksinen. Laki käsitti ainoastaan naisten työtä ja sen täytäntöönpano oli järjestetty siten, että min-käänlaisia pakkokeinoja ei lain vastustajiin nähden voitu käyttää. Näin jäi laki enimmäkseen teoreettiseksi tekeleek-si- josta kuitenkin jossain määrin saattoi olla hyötyä.

Seuraavana vuonna hyväksyttiin alinpalkkalakeja jo 8 val-tiossa. Näytti siltä, että lainlaadinta tällä alalla pääsee vauhtiin. Mutta niin ei kuitenkaan käynyt. Yksi mainittuna vuonna laadituista alinpalkkalaista, nimittäin Oregonin val-tion alinpalkkalaki, joutui kyseenalaiseksi ja sai vaeltaa kaik-ki oikeusasteet liittovaltain ylioikeuteen asti, jossa se käsi-teltiin parissakin eri kuulustelussa ja päätös tehtiin vasta vuonna 1917. Useiden toistenkin valtioiden alinpalkkala-keja ei syntynyt, ennenkuin vuonna 1915 kaksi ja vuonna 1917 yksi sekä vuonna 1918 yksi (liittovaltain kongressin hyväksymä alinpalkkalaki Columbian piiriä varten) sekä vuonna 1919 kolme (kaksi valtiota ja Porto Rico). Vuonna 1920 Nebraskan valtiossa alinpalkkalaki peruutettiin, mikä peruutus käytännössä ei merkinnyt mitään, sillä lakia ei oltu yritettykään voimaansaattaa. Valtion uudessa perustuslaissa on kohta mikä valtuuttaa alinpalkkalain säätämisen ja on tuo kohta yleisäänestyksellä vahvistettu. Massachusettsin val-tion alinpalkkalakia myös vuonna 1920 täydennettiin (lakia on kerta aikaisemmin täydennetty v. 1916).

Se seikka, että alinpalkkalait ovat eri lainlaatijakuntien laatimat eri valtioita varten on johtanut, samoin kuin työ-väenlainsäädännössä muillakin aloilla, mitä suurempaan eri-laisuuteen lakien sisältöön nähden. Yhteinen piirre niissä kaikissa on se, että niiden avulla **pyritään** turvaamaan tais-telukyvottomämmän työläisaineksen elämää. Missä määrin tämä pyrkimys kussakin eri tapauksessa on onnistunut sel-

venee parhaiten seuraavassa katsauksesta nykyään voimassa olevien alinpalkkalakien pääasiallisimpiin ominaisuuksiin.

Arizonan alinpalkkalaki.

Laki hyväksytty maaliskuun 3 p. 1917.

Laki koskee kaupoissa, toimistoissa, ravintoloissa, ruoka-kaupoissa, hotelleissa, majataloissa, pesulaitoksissa ja manufactuurilaitoksissa työskenteleviä naispuolisia henkilöitä. Lain voimaansaapoa ei mikään erityinen virasto valvo, vaan ovat rikkomukset lakia vastaan käsiteltävät samassa järjestyksessä kuin muut lainrikkokset. Alin palkka on laissa määrätty \$10 viikossa. Sen perusteena on, että pienempi summa ei riitä välttämättömiin tarpeisiin.

Lain rikkomisesta säädetty rangaistus on sakkoa \$50:stä \$300 tai 10:stä 60 päivään vankeusrangaistusta, tai kumpaisetkin rankaisumääräykset yhdistettyinä.

A-kansasin alinpalkkalaki.

Laki hyväksytty maaliskuun 15 p. 1915 ja täydennetty v. 1919.

Laki koskee erityisesti manufactuuri, käsityö ja mercantiiililaitoksissa, sekä pesulaitoksissa ja kuljetusyhtiöissä ja expressiliikkeissä työskenteleviä naisia ja yleisesti kaikkia teollisuuslaitoksissa työskenteleviä naisia, lukuunottamatta puuvillatehtaita ja hedelmä- ja farmituotteiden kerääjiä.

Lain täytäntöönpanoa valvoo erityinen alinpalkkakomissiooni, jonka muodostavat kolme henkilöä — työtalostokomisiooneeri, yksi hänen nimittämänsä nainen sekä yksi kuvernöörin nimittämä nainen. Komissioonilla, jonka virkautta ei ole määrätty, eikä kulunkia eikä korvausta säädetty, on oikeus toimeenpanna julkisia kuulusteluja, käydä tuotantolaitoksissa ja tarkastaa niiden kirjat, määrätä palkat ja työaika, lisätä tai vähentää alinpalkka, mikä laissa on määrätty, lukuunottamatta hotelleja ja ravintoloita, joissa alinpalkkalain määräämää palkkaa ei saa ylentää, käyttää poliisivaltaa, ja panna laki voimaan.

Lain maaraama palkka on erityisesti maaritellyissa laitok-
sissa vahintaan \$1 päivältä, naisille, joilla on alle kuuden
kuukauden kokemus; kokeneille naisille on alin palkka
\$1.25. Komissionilla on valta korottaa tai vahentaa palkkaa
sekä maarata palkkaehdot muissa teollisuuslaitoksissa, jotka
lain rajojen sisapuolella ovat.

Lain perusteena on, että palkka pitäisi riittää naisen tai
alaikäisen työläisen välttämättömiin tarpeisiin.

Määrättäessä palkkaa niille aloille, joissa laki nimenomaan
ei ole sitä määrännyt pysyväiseksi, noudatetaan menetelmää,
että pidetään julkisia kuulusteluja, joissa kumpikin asiapuoli
esittää väitteensä, jonka jälestä komissio määrää palkan ja
julkasee ehdot, jotka siitä lähtien ovat lakimääräinen alin
palkka.

Lain rikkomisesta on sakkoa \$25:stä \$100 ja katsotaan jo-
kainen päivä rikkomuksesta erikoiseksi rikokseksi.

Californian alinpalkkalaki.

Laki hyväksytty toukokuun 26 päivänä 1913 ja varmen-
nettu lisäyksellä valtion perustuslakiin marraskuun 3 päivä-
nä 1914 sekä täydennetty v. 1915.

Laki koskee "jokaista liikettä, tointa, tai teollisuutta, jos-
sa naisia tai lapsia työskentelee". Lain suojeluksen alaisena
ovat naiset ja alle 18-vuotiaat nuorukaiset.

Lain voimaantuloa valvoo erityinen, kuvernöörin nimit-
tämä, viisihenkinen komissio, jonka yksi jäsen pitää olla
nainen. Komissionin jäsenten toimiaika on neljä vuotta ja
saavat he \$10 päivältä korvausta, sekä kulungit, virkatoiminta
suorittaissaan. Komissionilla on valta toimeenpanna julkisia
kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa niitä, pakottaa
esittämään todistuksia, saattaa rangaistukseen halveksumi-
sesta, tarkastaa kirjoja ynnä muuta, päästä laitoksiin, järjes-
tää palkkalautakuntia, määrätellä sääntöjä ja ohjeita itseään
ja palkkalautakuntia varten, määrätellä palkka, työaika, ja
työehtoja, antaa erityisiä lupakirjoja, harkita uudestaan
määräyksiä ja saattaa lakia voimaan.

Palkkalautakunnat muodostetaan yhtä monesta työnanta-

Jain ja työläisedustajista ja määrää ylempänä mainittu komissiooni sen kokonaislukumäärän. Palkkalautakuntien jäsenten palkkio on §5 päivältä ja kulungit. Palkkalautakunnilla on valta kuulustella ja harkita asioita, joita komissiooni on sille esittänyt, ja tehdä esityksiä komissionille palkoista, työajasta ja työehdoista.

Alimman palkan määrää komissiooni kuulustelun perusteella tai palkkalautakunnan ehdotuksen perusteella.

Palkan perusteena on, että sen pitäisi riittää naiselle tai alaikäiselle elämän välttämättömyyksiin ja terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen.

Määriteltäissä alin palkka menetellään siten, että komissiooni pitää joko omasta aloitteestaan tai anomuksen johdosta yleisen kuulustelun ja määrää alimman palkan y. m. tai kutsuu neuvottelun tai palkkalautakunnan ja tekee päätöksensä sen esityksen mukaan, julkinen kuulustelu pidetään edelläkäyneen tiedoksiannon jälkeen, määräykset astuvat voimaan 60 vuorokauden kuluttua.

Määräystä voidaan uudelleen harkita joko komissionin omasta aloitteesta tai työläisten tai työnantajain ehdotuksesta.

Komissionin määräyksestä voidaan vedota jos komissiooni on toiminut ilman tai yli valtuuksiensa, tai jos määräys on saatu aikaan epärehellisellä tavalla.

Oppilaille voi komissiooni antaa erityisiä lupakirjoja, joissa määrätään oppiaika ja palkka, sekä työsuhteet, ollen komissionilla valta määrätä niiden luvun.

Työläisille joiden työkyky on rajotettu voi komissiooni myös antaa erityislupakirjoja, kuuden kuukauden ajaksi kerrallaan, ollen niiden lukumäärä komissionin määrättävissä.

Lain rikkomuksesta voidaan työnantaja määrätä suorittamaan maksetun työpalkan ja alimman palkan välinen ero, sekä kustannukset, työläiselle ja on komissionilla valta ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin tässä suhteessa.

Rangaistus lain rikkomisesta on §50 sakkoa tai 30 päivän vankeusrangaistus, tai molemmat yhdistettynä; sama rangaistus seuraa kostotoimenpiteistä työläisiä kohtaan joka tutkimuksissa on todistanut.

Coloradon alin palkkalaki.

Laki hyväksytty huhtikuun 20 p. 1917.

Laki käsittää: "Jokaista tointa Coloradon valtion rajain sisäpuolella".

Lain suojeluksen alaisena ovat naiset sekä alle 18-vuotiaat.

Lain voimaansaattamista valvoo kuvernöörin nimittämä, kolmihenkinen teollisuuskomissioni, jonka jäsenistä ei useampi kuin kaksi saa olla samasta valtiollisesta puolueesta, yhden jäsenen edustaessa työnteittäjiä ja yhden työläisiä; komissionin jäsenten toiminta-aika on kuusi vuotta ja palkkio \$4,000 ynnä kulut. Komissionilla on valta toimittaa tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa heitä, pakottaa esittämään todistuksia, saattaa halveksijat rangaistukseen, tarkastaa kirjoja, y.m. sekä mennä laitoksiin, järjestää palkkalautakuntia, laatia sääntöjä ja ohjeita itselleen ja palkkalautakunnille, määritellä työaika, palkka ja työsuhteet, joko suorastaan tai esityksen perusteella, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudestaan annettuja määräyksiä, ja saattaa laki voimaan.

Neuvonantavina lautakuntina toimivat palkkalautakunnat, jotka muodostuvat kolmesta työnantaj n, kolmesta työläisten ja kolmesta yleisön edustajasta, joista ainakin yhden joka ryhmässä pitää olla nainen, sekä yhdestä komissionin edustajasta. Palkkio lautakunnan jäsenille on sama kuin valamiehille toisen luokan kaunteissa (§2 päivältä) sekä kulut. Palkkalautakunnalla on valta kutsua todistajia, vannottaa niitä, pakottaa esittämään todistuskappaleita, ja esittää komissionille esityksiä palkoista, työajasta ja työsuhteista.

Palkan määrittelee teollisuuskomissioni joko suorastaan tai palkkalautakunnan esityksestä. Lain perusteena on käsitys, että on lakivastaista pitää työssä naista palkalla mikä ei riitä elämisen tarpeisiin tai alaikäisiä kohtuuttoman pientä palkkaa vastaan.

Komissioni toimeenpanelee tutkimuksia omasta aloitteestaan tai 25 henkilön allekirjottaman anomuksen johdosta. Komissioni voi joko itse määritellä työajan, palkat ja työsuhteet, tai kutsua palkkalautakunnan tekemään esityksiä. . . Ko-

missioni voi esityksen joko hyväksyä tai hyljätä tai palauttaa takasin. Yleisiä kuulusteluja pidetään edeltäkäs in annetun ilmoituksen perusteella. Komissionin antamat määräykset astuvat voimaan 30 päivän kuluttua.

Komissionin antamia määräyksiä voidaan uudelleen harkita joko komissionin omasta alotteesta tai työnteettäjiin tai työläisten anomuksesta; asianomainen palkkalautakunta voidaan tällöin joko kutsua toimeensa uudelleen tai nimittää uusi.

Komissionin päätösten suhteen ei ole osotettu valitustietä. Komissionin päätös käsitetään lopulliseksi ja mahdolliseksi harkita uudelleen ainoastaan ylempänä mainitun menetelmän puitteissa.

Oppilaille edellytetään määrättäväksi kohoava palkkatariffi ja työläisille joiden työkyky on rajoitettu, voidaan antaa erikoislupakirjoja, joissa poikkeus yleisestä palkkasäänöstä on määrätty. Mainitunlaisia lupakirjoja älköön anneta enemmän kuin korkeintaan 10 pros. jonkun laitoksen työläisistä.

Lain rikkomisesta on seuraus, että työläinen voi saada korvauksen siitä minkä hän alle alimman palkan on työtä tehnyt sekä kulut komissionin välityksellä. Pienin rangaistus lain rikkomisesta on \$100 sakkoa tai 30 vuorokautta vankeutta tai molemmat rangaistuslajit yhdistettynä. Jos työläistä joka tutkimuksessa on todistanut sen johdosta väärin kohdellaan, seuraa siitä sakkoa \$200:sta \$1,000:iin jokaisesta rikkomuksesta.

Columbian piirin alinpalkkalaki.

Laki hyväksytty syyskuun 19 päivänä 1918

Laki koskee "Jokaista työalaa Columbian piirissä" ja suojelee naisia sekä alle 18-vuotiaita nuorukaisia.

Lain voimaansaapanaa valvoo vakinainen alinpalkkalautakunta, johon kuuluu kolme jäsentä, jotka Columbian piirin komissionerit nimittävät; yksi jäsen edustaen työnteettäjiä, toinen työläisiä ja kolmas yleisöä. Lautakunnan virkakausi on kolme vuotta. Lautakunnan korvauksesta ei mainita. Lautakunnalla on valta toinienpannä tutkimuksia, pitää jul-

kisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa, pakottaa esittämään todistuskappaleita, saattaa rangaistukseen halveksimisesta, tarkastaa kirjoja y.m. sekä järjestää neuvotteluja, laatia sääntöjä ja ohjeita lain voimaansaattamiseksi sekä jäsenten valitsemiseksi neuvotteluihin, ottaa selville ja määrätä standardipalkka, antaa erikoislupakirjoja sekä tutkia määräysten noudattamista tai laiminlyöntiä.

Neuvonantavana elimenä toimivat neuvottelukokoukset, jotka muodostuvat korkeintaan kolmesta työntekijäin edustajasta ja kolmesta työläisten edustajasta, ynnä kolmesta yleisön edustajasta, sekä yhdestä tai useammasta lautakunnan edustajasta. Korvausta ei ole heille varattu. Neuvottelijoilla on valta tutkia ja tiedustella asioita, joita lautakunta on heidän käsiteltäväkseen jättänyt, sekä esittää selostus havainnoistaan.

Palkan määrää alinpalkkalautakunta neuvottelijain esityksestä, lukuunottamatta alaikäisten palkkaa, jonka määräämiseksi ei neuvottelua tarvita. Palkan perusteena on, että palkan pitäisi riittää naisten elintarpeisiin ja elämän ylläpitoon sekä moraalin suojaamiseen; alaikäisten palkka ei saa olla kohtuuttoman pieni.

Menetelmä palkkaa määriteltäissä on, että alinpalkkalautakunta tutkii asian ja voi kutsua neuvotteluun jossa asia käsitellään ja tehdään esitys lautakunnalle. Jos lautakunta esityksen hyväksyy, ilmotta se julkisen kuulustelun ja pitää sen jos lautakunta esitystä ei hyväksy se voi sen palauttaa neuvottelijoille. Lautakunta antaa määräyksen mikä astuu voimaan 60 päivän kuluttua.

Lautakunnan määräysten uudesti harkinnasta ei ole säädetty.

Oikeuteen voidaan lautakunnan määräyksestä vedota ainoastaan mikäli kysymyksessä on oikeudellinen tulkinta.

Oppilaille voidaan määrätä alempi alin palkka, mikä saa olla voimassa ainoastaan määrätyn ajan jokaisessa yksityistapauksessa.

Työläisille joiden työkyky on alentunut, voidaan antaa erikoislupakirjoja missä palkka määrätään.

Lain rikkomisesta voidaan työläiselle määrätä maksetta-

vaksi ero alimman palkan ja hänen saamansa palkan välillä, sekä lakimiehen palkkio. Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoo §25:stä §100, tai vankeutta 3 vuorokaudeksi, tai kolmeksi kuukaudeksi, tai molemmat. Työläisen, joka on todistanut tai ollut neuvottelukokouksen jäsenenä, puolueellista kohtelusta seuraa sakkoo §25:stä §100:iin.

Kansain alinpalkkalaki

Laki hyväksytty maaliskuun 6 p. v. 1915.

Laki koskee "kaikkia teollisuuksia tai toimia". Se suojelee naisia, oppilaita, harjottelijoita sekä nuorukaisia alle 18 vuoden.

Lain voimaansaattamista valvoo vakinainen teollisuuden hyvinvointikomisiooni, jonka kuvernööri nimittää neljäksi vuodeksi. Komisioonin yksi jäsen on työkomisiooneeri, yhden jäsenen pitää olla nainen; komisioonin jäsenistä ei kaksi saa olla samasta kongressionaalisesta vaalipiiristä. Komisioonille ei ole varattu palkkiota, mutta kustannuksia sallitaan. Komisioonilla on valta toimeenpanna tutkimuksia, järjestää yleisiä kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa niitä, pakottaa esittämään todistuksia, määritellä ja tarkastaa työntteittäjain luettelota, järjestää palkkalautakuntia, laatia sääntöjä ja ohjeita itselleen ja palkkalautakunnille, julkaista määräyksiä, joissa määritellään työaika, palkka ja työsuhteet, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudelleen annettuja määräyksiä, ja saattaa voimaan niiden huomioonotto.

Neuvonantavina lautakuntina toimivat palkka-, työaika- ja terveydenhoitolautakunnat, jotka muodostuvat kolmesta työntteittäjän, kolmesta työläisten ja yhdestä yleisön edustajasta, jotka komisiooni nimittää. Mainituille lautakunnan jäsenille on määrätty sama palkkio kuin valamiehille (§2 päivältä) sekä kulut. Lautakunnilla on valta tutkia asioita, jotka komisiooni on tutkittavaksi jättänyt, kuulustella todistajia, ja esittää lausuntoja esityksiä.

Palkan määrää teollisuushyvinvointikomisiooni edellä-

mainittujen lautakuntien esityksen perusteella. Palkan perusteena on, että sen pitäisi riittää naisten ja alaikäisten ylläpitoon.

Palkkaa määriteltäissä komissiooni toimeenpanee tutkimuksia, omasta aloitteestaan tai 25 kysymyksen alaisessa toimessa olevan työläisen anomuksesta, pitää julkisen kuulustelun ja saattaa nimittää lautakunnan tutkimaan ja selostamaan sekä esittämään ehdotuksia, komissiooni voi joko hyväksyä tai hyljätä ehdotuksen ja palauttaa asian lautakunnalle. Julkisia kuulusteluja pidetään edelläkäyneen ilmoituksen jälestä, määräys astuu voimaan 60 vuorokauden kuluttua.

Uudelleen harkinta on sallittua, komissionin harkinnan mukaan, työnteettäjän tai työläisten anomuksesta, joko samalla lautakunnalla tai uudella.

Valitus oikeuteen on sallittua jos määräys ei ole lainmukainen tai on pakkoluovuttava laadultaan, tai kohutuon.

Oppilaille voi komissiooni antaa erityisiä lupakirjoja, joissa palkka ja työaika määritellään. Samoin voi komissiooni antaa erityisiä lupakirjoja työläisille joiden työteho on heikentynyt, määritellen työajan ja työpalkan asianomaisille.

Lain rikkomisesta on seuraus, että työläinen voi periä eron saamansa palkan ja säädetyn alimman palkan välillä, sekä kustannukset ja lakimiehen palkkion. Rangaistus on sakkoa \$25:stä \$100, lain rikkomisesta tai kostotoimenpiteistä työläistä vastaan, joka on ollut todistamassa, tai allekirjottanut anomuksen, tai esittänyt valituksen.

Massachusettain alinpalkkalaki

Laki hyväksytty kesäkuun 4 päivänä 1912 ja täydennetty vuosina 1914, 1915, 1916 ja 1920.

Laki koskee "jokaista tointa valtiossa" ja suojelee naisia, sekä nuorukaisia alle 18 ikävuoden.

Lain voimaansaattamista valvoo vakinaisesti erityinen alinpalkkajaosto valtion työ ja teollisuusdepartementissa. Jaostolla on valta toimeenpanna tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa heitä, ottaa todistuksia, tarkastaa kirjoja, ym., sekä järjestää palkkalautakuntia, laatia sääntöjä ja ohjeita itselleen ja palkkalautakunnille, määrätä palkka, määräyksen tai julistuksen kautta, antaa erityisiä lupakirjoja, harkita uudelleen annettuja määräyksiä, tutkia määräysten noudattamista tai laiminlyöntejä, ja julkaista niiden työnteittäjän nimet jotka hyväksyvät tai hylkäävät annetut julistukset.

Neuvonantavina eliminä ovat palkkalautakunnat, jotka muodostuvat yhtä suuresta lukumäärästä työnteittäjän ja työläisten edustajia ja yhdestä tai useammasta yleisön edustajasta. Lautakunnan jäsenten palkkio on sama kuin valamiesten (\$4 päivältä) sekä kulut. Lautakunnilla on valta käsitellä asioita joita komisioneerit ovat niiden käsiteltäväksi siirtäneet sekä esittää ehdotuksia.

Palkan määrää alinpalkkajaosto, palkkalautakunnan ehdotuksen mukaan, paitse mikäli alaikäisten palkka on kysymyksessä, joissa palkkalautakuntaa ei tarvita.

Palkan perusteena on, että sen pitäisi riittää naisen elämän ylläpitoon ja terveyden säilyttämiseen; alaikäisille pitäisi palkka olla tyydyttävä.

Palkkaa määriteltäissä komisioneerit toimeenpaneavat tutkimuksen ja voivat järjestää palkkalautakunnan joka harkitsee esitettyjä tosiasioita ja laatii selostuksen sekä tekee esityksen. Komisioneerit voivat esityksen hyväksyä tai hyljätä tai palauttaa takasin. Julkisia kuulusteluja pidetään edelläkäyneen ilmoituksen jälkeen ja määräys annetaan missä palkka määrätään.

Määräystä voidaan uudesti harkita työnteittäjän tai työläisen anomuksen perusteella tai vapaaehtoisesti, saman tai uuden palkkalautakunnan avulla.

Valistus määräyksen johdosta on oikeutettu, tapauk-

sisä, jolloin komissionin määräys tekee mahdottomaksi hoitaa liikettä niin, että se kohtuullista voittoa tuottaisi.

Oppilaille voi lautakunta esittää tyydyttävää palkkaa. Työläisille, joiden työteho on alentunut, voidaan antaa erityisiä lupakirjoja.

Rangaistus lain rikkomisesta on, että työnteettäjän nimet voidaan julaista sanomalehdissä. Sanomalehteä, joka kieltäytyy nimiä julkaisemasta, voidaan sakottaa \$100 jokaisesta rikkomuksesta. Kostotoimenpiteet työläistä vastaan joka palkkalautakunnassa on ollut rari-gaistaan sakolla \$200:sta \$1.000.

Minnesotan alinpalkkalaki

Laki hyväksytty huhtikuun 26 päivänä 1913.

Laki koskee "jokaista liikettä, teollisuutta, kauppaa tai kaupan haaraa" ja suojelee naisia ja alaikäisiä (miehiä alle 21 ja naisia alle 18).

Lain voimaansaattamista valvoo alinpalkkakomissio, jonka muodostaa kolme henkilöä, joista yksi on työkomissioneri, yksi naistyönteittäjä ja yksi nainen, kuvernöörin nimittämä kahdeksi vuodeksi, ilman palkkiota, lukuunottamatta \$1,800 palkkaa naisjäsenelle joka toimii sihteerinä; kulujen korvaus on sallittu. Komissionilla on valta toimeenpanna tutkimuksia, pitää julkisia kuulelukuja, haastaa todistajia, vannottaa heitä, pakottaa esittämään todistuksia, tarkastaa kirjoja, ym. sekä järjestää neuvonantavia lautakuntia, laatia sääntöjä ja ohjeita itselleen ja mainitulle lautakunnille, määrittellä alin palkka, joko itse tai lautakunnan esityksestä, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudelleen annettuja määräyksiä, ja saattaa lakia volmaan.

Neuvonantavina eliminä toimivat neuvonantavat lautakunnat, jotka muodostuvat vähintään kolmesta ja enintään kymmenestä työnteettäjän edustajasta, yhtä monesta työläisen edustajasta ja yhdestä tai useammasta yleisön edustajasta, yksi yleisön edustaja pitää olla nai-

nen ja yksi viidesosa lautakunnan jäsenistöstä pitää olla naisia. Mitään määräystä ei ole korvauksesta tai kuluista. Lautakunnalla on valta, samoin kuin komissioonilakin, haastaa todistajia, vannottaa, pakottaa esittämään todistuksia, sekä käsitellä komissionin esittämiä asioita ja esittää selostus ja ehdotuksia.

Alimman palkan määrää alinpalkkalautakunta joko suorastaan tai neuvonantolautakunnan ehdotuksesta.

Naisten ja alaikäisten palkan pitää olla elämiseen riittävä palkka, riittävä työläisen terveyden ylläpitämiseen ja tarpeellisten mukavuuksien ja kohtuullisten elämisen ehtojen hankkimiseen.

Palkkaa määriteltäissä komissiooni toimeenpanee tutkimuksen omasta aloitteestaan tai anomuksen perusteella minkä on allekirjottanut 100 henkilöä jollakin määrätyllä toiminta-alalla, pidetään julkinen kuulustelu, annetaan määräys missä palkka määritellään, tai kutsutaan neuvonantava lautakunta joka harkitsee tosiasioita ja esittää ehdotuksen. Komissiooni tällöin harkitsee ehdotusta ja, jos se hyväksytään, antaa määräyksen, mikä astuu voimaan 30 vuorokauden kuluttua.

Annetun määräyksen uudestiharkinta on edellytetty joko komissionin omasta aloitteesta, tai anomuksen johdosta minkä on esittänyt neljäsosa jonkun määrätyn toimialan työläisistä.

Oppilaille voi komissiooni määrätä "alimman palkan mikä riittää elämiseen oppilaille ja apulaisille".

Työläisille, joiden työteho on heikentynyt, voi komissiooni antaa erikoislupakirjoja, joissa määrätään alin palkka; lupakirjoja ei saa antaa useammalle kuin tosalle yhden laitoksen työläisistä.

Lain rikkomisesta on seuraus, että työläinen voi saada korvaukseksi eron määrätyn alimman palkan ja sen palkan välillä millä hän on työskennellyt, sekä kustannukset ja lakimiehen palkkion. Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa \$10:stä \$50, tai 60 vuorokauden vankeus.

Kostotoimenpiteet työläistä vastaan, joka on todistanut, ovat lakivastaisia.

North Dakotan alinpalkkalaki

Laki hyväksytty maaliskuun 6 päivänä 1919.

Laki koskee "kaikkia toimialoja", joihin kuuluu liikealat, teollisuus, kauppa tai kaupan haara, mutta ei maanviljelys tai kotipalvelus. Laki suojelee naisia ja alaikäisiä alle 18 ikävuoden.

Lain valvontaa hoitaa vakinainen työläisten korvaustoimisto, jonka muodostavat maanviljelys- ja työkomisiooneeri, vakuutuskomisiooneeri, sekä kolme henkilöä jotka kuvernööri nimittää viideksi vuodeksi kerrallaan \$2,500 palkkaa vastaan. Komisioonilla on valta määrittellä työaika-, palkka- ja työsuhde-standaardit naisten ja alaikäisten työlle, valmistaa ja julkaista sääntöjä jäsenten valitsemiseksi konferensseihin ja saattaa ne voimaan, toimeenpanna tutkimuksia, haastaa todistajia ja vaatia selostuksia työntekijöiltä, sekä laatia määräyksiä ja julkaista sääntöjä niiden voimaansaattamiseksi.

Neuvottelevana lautakuntana toimivat konferenssit, jotka muodostuvat enintään kolmesta työntekijän edustajasta, siltä työalalta mikä on harkinnan alaisena, sekä yhtä suuresta määrästä työläisten edustajia ja korkeintaan kolmesta yleisöä edustavasta henkilöstä, ynnä yhdestä tai useammasta työläisten korvaustoimiston edustajasta. Palkkiosta tai kuluista ei ole määritelmää. Konferenssilla on valta harkita mitä ikinä asiaa toimisto sen harkittavaksi esittää ja laatia selostus ja esityksiä sen johdosta.

Palkkaa määriteltäessä on työläisten korvaustoimiston otettava selville naisten ja alaikäisten standardipalkka ja julistettava se.

Naisten palkan pitää riittää välttämättömiin elämisen tarpeisiin ja terveyden ylläpitoon, alaikäisten palkka ei saa olla kohtuuttoman alhainen.

Palkkaa määriteltäissä toimeenpanee joku toimiston komisioneereista tai hänen edustajansa tutkimuksen, toimisto pitää julkisen kuulustelun, nimittäen jäsenet ja kutsuen työnteittäjiin, työläisten ja yleisön edustajat neuvotteluun. Neuvottelukokouksen selostuksen saatuaan ja sen esitysten perusteella toimisto tekee esityksen ja pidettyään julkisen kuulustelun antaa määräyksen mikä 60 vuorokauden kuluttua astuu voimaan.

Uudestiharkintaa ei ole edellytetty sen jälkeen kun konferenssi on esityksensä tehnyt.

Valituksia tosiasiajn perusteella ei ole edellytetty. Oikeudellista laatua olevista asioista on valitusoikeus Burleigh kauntin oikeuteen ja sen kautta valtion ylioikeuteen.

Oppilaille voi toimisto antaa työlupakirjoja pienempää palkkaa vastaan kuin mitä määrätty alin palkka on. Samoin työläisille joiden työteho on heikentynyt.

Lain rikkomisesta seuraa, että työläinen voi saada korvauksen mikä vastaa eroitusta sen palkan välillä minkä hän on saanut ja määrätyn alimman palkan välillä, sekä lakimiehen korvauksen oikeuden määräyksen mukaan. Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa \$25:stä \$100 tai vankeutta kauntin vankilassa vähintään 10 vuorokautta ja korkeintaan kolme kuukautta, tai molemmat rankaisutavat yhdistettynä jos oikeus sen hyväksi näkee; kostotoimenpiteistä työläistä vastaan joka on todistanut on sakko sama kuin ylempänä mainittu.

Oregonin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty helmikuun 17 päivänä 1913 ja täydennetty v. 1915.

Laki koskee "kaikkia toimialoja Oregonin valtiossa" ja suojelee naisia ja alaikäisiä alle 18 vuoden.

Lain voimaansaattamista valvoo teollinen hyvinvointikomisioni, jonka muodostaa kolme henkilöä: yksi edustaan työnteittäjiä, yksi työläisiä ja yksi yleisöä; komissionin jäsenet nimittää kuvernööri kolmeksi vuodeksi.

Mitään korvausta komisioonille ei ole myönnetty, mutta kulut on varattu. Komisioonilla on valta toimeenpanna tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa, tarkastaa kirjoja ym. sekä järjestää, nimittää ja perustaa palkkalautakuntia tai konferensseja, laatia määräyksiä ja ohjeita lain voimaansaatamiseksi, saada selville ja määrätä työaika, palkka ja työsuhteet, antaa erityisiä lupakirjoja, laatia yliaikamääräyksiä hätätilatapauksissa, harkita konferenssien selostuksia, ja saattaa laki voimaan.

Neuvonantavana elimenä toimivat konferenssit, jotka muodostetaan tasaväkisestä lukumäärästä, korkeintaan kolmesta, työntteettäjän, työläisten ja yleisön edustajista, jotka komisiooni nimittää, sekä yhdestä tai useammasta komisioonin edustajasta. Korvausta tai kuluja ei ole varattu. Lautakunnalla on valta kuulustella todistajia, harkita asioita joita komisiooni harkittavaksi alistaa ja selostaa havaintojansa ja tehdä esityksiä.

Alimman palkan määrää teollinen hyvinvointikomisiooni, konferenssin esityksen perusteella, paitse alaikäisiin nähden, joiden suhteen konferenssin esitystä ei vaadita.

Palkanmäärittelyn perusteena on olettaus, että on lakivastaista pitää naisia työssä palkalla mikä ei riitä tarpeelliseen elämän ylläpitoon ja terveyden ylläpitämiseen, tai alaikäisiä kohtuuttoman pienellä palkalla.

Palkkaa määriteltäissä komisiooni toimeenpanee tutkimuksen, pitää julkisen kuulustelun, kutsuu konferenssin harkitsemaan asiaa ja selostamaan sitä komisioonille; komisiooni voi joko hyväksyä tai hyljätä selostuksen tai palauttaa sen takasin. Jos selostus hyväksytään komisiooni pitää julkisen kuulustelun, annettuaan siitä ennakolta julkisen tiedon, jonka jälestä määräys julkaistaan, mikä voi koskea erityisesti määrättyjä paikkakuntia tai teollisuuden baaroja; määräys astuu voimaan 60 vuorokauden kuluttua.

Määräyksen uudesti harkitsemisesta ei ole laissa mai-

nintaa. Vetoamus oikeuteen on sallittua ainoastaan mikäli on kysymyksessä oikeudellinen tulkinta.

Oppilaiden varalta voidaan antaa erikoisia määräyksiä, joissa määrätään alin palkka ja palkanmaksun aikamäärä samalla tavalla kuin varsinaisissa palkkamääräyksissä.

Työläisille, joiden työteho on heikentynyt, voi komissioni antaa erityisiä lupakirjoja.

Lain rikkomisesta on seuraus, että työläinen voi saada palkkaeroavaisuuden ja lakimiehen palkkion. Rangaistus on sakkoa \$25:stä \$100. tai 10 päivästä kolmeen kuukauteen vankeutta, tai molemmat. Kostotoimenpiteistä työläistä vastaan, joka on todistanut, rangaistaan sakolla \$25:stä \$100.

Porto Ricon alinpalkkalaki

Laki hyväksytty kesäkuun 9 päivänä 1919.

Laki koskee teollisia, kaupallisia ja yleisön palvelulaitoksia. Sen suojeluksen alaisia ovat naiset ja tytöt.

Lain voimaansaattamista valvoo työtoimisto. Neuvonantavia elimiä ei ole. Alin palkka on laissa määrätty \$4 viikossa tytöille alle 18 vuotta ja \$6 viikossa yli 18 vuotta vanhoille.

Palkan määräyksen perusteena on, että sitä pienempi palkka on lakivastainen. Oppilaiden suhteen on olemassa määräys, että kolme viikkoa harjotteluaikaa on lain määräyksen alaisuudesta vapaa. Työläisten suhteen joiden työteho on heikentynyt ei löydy mitään erikoissäädöstä. Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa \$5:tä \$50.

Texasin alinpalkkalaki

joka hyväksyttiin v:na 1919 on tänä vuonna peruutettu.

Lain yksityiskohdista mainittakoon, että se koski "jokaista tointa, liikettä tai teollisuutta", ollen poikkeuksia määrätty kotipalvelijoille, sairaanhoitajille ja maanviljelys- ja karjanhoitotaloudessa toimiville. Lain suojeluk-

sen alaisena olivat naiset ja alle 15-vuotiaat, viime-mainitutkin erinäisin poikkeuksin. Lain voimaansaannosta oli säädetty samantapaisia määräyksiä kuin useimmissa alin palkkalaeissa. Rangaistus sen rikkomisesta oli korvaus työläiselle sekä sakkoa \$10:stä \$100 tai vankilaa korkeintaan 30 vuorokautta tai molemmat rankaisutavat yhdistettyinä. Kostotoimenpiteistä todistavaa työläistä vastaan oli samat rangaistukset.

Kuten jo alussa mainittiin laki peruutettiin tänä vuonna.

Utahin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty maaliskuun 18 päivänä 1913.

Laki koskee "jokaista säännöllistä naispuolisen työläisen työntekijää" ja suojelee yksinomaan naispuolisia työläisiä.

Lain voimaansaattamisesta ei ole tehty mitään erityistä määritelmää. Teollisuuskomisiooni valvoo ylinnä lain voimaansaattamista ja kaikki kaupunkien, valtion ja kauntien virkailijat ovat velvolliset saattamaan edesvastuuseen lain rikkojia.

Neuvonantavia elimiä ei ole määrätty.

Alin palkka on määrätty lain kautta. Alaikäiset alle 18 ikävuoden saavat 75 senttiä päivässä, oppilaat ja harjoittelijat 90 senttiä päivässä, yhden vuoden ajan, ja harjaantuneet työläiset \$1.25 päivässä.

Alemman palkan maksaminen, kuin mitä laki määrää, pidetään lakivastaisena.

Oppilaille palkka on määrätty 90 sentiksi päivässä ja on työntekijän vuoden kuluttua annettava oppilaalle todistus.

Työläisten suhteen, joiden työteho on heikentynyt, ei ole mitään erikoismääräyksiä.

Lain rikkomisesta seuraa rangaistuksena sakkoa korkeintaan \$300 tai vankeutta korkeintaan 6 kuukautta, tai kumpikin rangaistustapa yhdistettynä.

Washingtonin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty maaliskuun 24 päivänä 1913 ja täydennetty erityisellä lisäyksellä v. 1915 sekä täydennetty v. 1917.

Laki koskee "jokaista teollisuutta tai tointa valtion rajain sisällä".

Sen suojeluksen alaisena ovat naiset ja alaikäiset alle 18 ikävuoden. Lain voimaansaattamista valvoo vakainainen teollisuuden hyvinvointikomisiooni, joka muodostuu viidestä jäsenestä, työkomisiooneerin toimesta virkansa puolesta ja kuvernöörin nimittäissä neljä henkilöä, jotka eivät viiteen vuoteen ennen nimitystään ole olleet minäkään työntteittäjain järjestön tai työläisten järjestön jäsena. Komisioonille ei ole määrätty palkkiota mutta kulungit ovat sallitut. Komisioonilla on valta toimittaa tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa, pakottaa esittämään todistuksia, tarkastaa kirjoja ym. sekä kutsua koolle konferensseja, laattia sääntöjä ja ohjeita, hyväksyä tai hyljätä ja palauttaa takasin konferenssin selostuksia, määritellä palkat ja työsuhteet konferenssin esityksen perusteella, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudestaan määräyksiä, ja saattaa laki voimaan.

Neuvonantavina eliminä toimivat konferenssit, jotka muodostuvat yhdestä komissionin jäsenestä ja tasaväkisestä lukumäärästä työntteittäjain ja työläisten edustajia sekä yhdestä tai useammasta yleisön edustajasta. Korvauksesta ja kuluista ei ole erikseen määritelty. Konferensseilla on valta harkita komissionin alistamia asioita ja esittää selostuksia palkoista ja työsuhteista.

Alimman palkan määrää teollisuus hyvinvointikomisiooni konferenssin esityksen perusteella, lukuunottamatta alaikäisten palkkaa, jonka määrittelyssä konferenssin esitystä ei tarvita.

Alin palkka naisille pitäisi olla riittävä tarpeellisten elinkustannusten varustamiseen ja naistyöläisen tervey-

den ylläpitämiseen; alaikäisten alin palkka määrätään sellainen kuin kohtuulliseksi nähdään.

Palkkaa määriteltävissä komissiooni toimeenpanee tutkimuksen ja pitää julkisen kuulustelun, kutsuu koolle konferenssin, joka harkitsee asiaa ja selostaa sitä esittäen esityksensä, jotka komissiooni voi joko hyljätä tai palauttaa takasin, tai hyväksyä. Jos esitys hyväksytään komissiooni antaa määräyksen, jossa palkka tai työehdot määritellään. Määräys astuu voimaan 60 vuorokauden kuluttua.

Määräyksiä voidaan uudesti harkita jos komissiooni sen hyväksi näkee, tai työntekijät tai työläiset sitä anovat, joko saman tai uuden konferenssin välityksellä.

Valitus oikeuteen on sallittu ainoastaan mikäli oikeudelliset seikat ovat kysymyksessä.

Oppilaille voi komissiooni antaa erikoislupakirjoja, joissa määritellään erityinen palkka määrätyksi ajaksi.

Työläisille, joiden työteho on heikentynyt, voidaan niinkään antaa erikoislupakirjoja, joissa palkka on määritetty.

Lain rikkomisesta on yhtenä seurauksena, että työläinen voi saada korvattua eron saamansa palkan ja alimman palkan välillä sekä kustannukset ja lakimiehen palkkion; komissiooni on velvollinen toimimaan työläisen puolesta.

Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa \$25:stä \$100. Sama rangaistus on todistajana olleen työläisen kostamisesta. Valituksen lain rikkomisesta voi esittää ken tahansa työläinen tai alaikäisen holhooja.

Wisconsinin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty heinäkuun 31 päivänä 1913.

Laki koskee "jokaista henkilöä, toiminimeä tai korporatioonia, asiameistä, johtajaa, edustajaa, urakoitsijaa, aliuurakoitsijaa tai isännöitsijää tai muuta henkilöä", jo-

ka suoranaisesti tai epäsuorasti on vastuunalainen toisen henkilön palkasta. Laki suojelee naisia ja alaikäisiä.

Lain voimaansaattamista valvoo teollisuuskomisio, jonka muodostaa kolme henkilöä, jotka kuvernööri, senaatin myönnytyksellä nimittää kuuden vuoden ajaksi \$5,000 vuosipalkalla sekä korvauksella kuluista. Komissionilla on valta toimittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan tai todennetun valituksen esitettyä, haastaa todistajia, vannottaa, pakottaa esittämään todistuksia, saattaa rangaistukseen halveksimisesta, tarkastaa kirjat ym. sekä luokitella toimialat, kutsua kokoon neuvottelulautakunnat, määrittellä ja päättää palkka, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudelleen annettuja määräyksiä, ja saattaa laki voimaan.

Neuvonantavia elimiä ovat palkkauslautakunnat, jotka muodostuvat sellaisista henkilöistä, jotka oikeamielisesti edustavat: työntekijäitä, työläisiä ja yleisöä. Mitään määräystä korvauksesta tai kuluista ei ole. Lautakunnalla on valta avustaa komisioonia "elämiseen riittävän" palkan etsinnässä ja määrittelyssä.

Palkan määrää teollisuuslautakunta neuvonantolautakunnan esityksen mukaan.

Naisille ja alaikäisille on maksettava elämiseen tarpeellinen palkka mikä "riittää työläiselle, joka sen saa, oman itsensä ylläpitämiseen, olosuhteissa, mitkä hänen hyvinvoinnilleen ovat myönteiset."

Palkkaa määriteltäessä komisiooni toimittaa tutkimuksen ja kutsuu neuvottelulautakunnan; yhdessä he määrittelevät työajan, palkan ja työsuhteet, jonka jälestä komisiooni julkaisee määräyksen mikä astuu voimaan 30 vuorokauden kuluttua.

Määräyksen uudesti harkinta on sallittu työntekijäin tai työläisten anomuksen perusteella, mikäli määräyksen kohtuullisuus on kysymyksessä.

Oikeuteen voidaan määräyksen johdosta valittaa jos se on lakivastainen tai kohtuuton.

Oppilaille voi komisiooni antaa erikoislupakirjoja,

joissa palkka määritellään. Samoin työläisille, joiden työteho on heikentynyt.

Lain rikkomisesta on rangaistus sakkoa \$10:stä \$100, joka päivä rikosaikaa ollen uusi rikkomus. Kostotoimenpiteistä todistavaa työläistä kohtaan rangaistaan \$25 sakolla jokaisesta tapauksesta.

Kuten ylläolevasta tiivistetystä selostuksesta ilmenee ja aikaisemmin jo mainittiin, on voimassa olevien alin-palkkalakien yhtenäisyytenä pyrkimys suojella yhteiskunnan vähäväkisiä jäseniä. Lakien vaikutus rajoittuu useimmissa tapauksissa naisiin ja alle 18-vuotiaisiin nuorukaisiin, joka tapauksessa ei edes viimeainittuihin-kaan. Palkan määrittelyn suhteen on useimmissa laeissa säädetty menettelytapa, että määrätty komissio joko suorastaan tai jonkun neuvonantavan lautakunnan esityksestä palkan määrää, joka sitten joko pysyy muuttumattomana tai voidaan harkita uudelleen, tai oikeudellista valitustietä kumota. Niissä tapauksissa missä lainlaatijat ovat heti palkan määritelleet se on huomattavan pieni "riittääkseen palkannauttijalle elämisen tarpeisiin ja terveyden ja moralin suojelemiseen", kuten eräiden lakien perustelut määräävät. Toisissa tapauksissa, kuten esimerkiksi Massachusettsin laissa on palkkamääräyksen noudattaminen jotakuinkin vapaaehtoinen, sillä eihän kapinoitsevan työnteettäjän nimen julkaiseminen sanomalehdessä mikään rangaistus ole, sen sanan varsinaisessa merkityksessä. Kuvaava on muuten, että sanomalehden toimittajalle, joka kieltäytyy nimiä julkaisemasta, mätkäistään sakkoa, mutta asianomaiselle niskottelevalle työnteettäjälle ei tehdä mitään muuta kuin julkaistaan nimi sanomalehdessä; mutta samoin se julkaistaan myöntävän työnteettäjänkin.

Sakkomääräykset ja rangaistusmääräykset useissa toisissakin laeissa ovat yleensä lievät. Menettelytapa alinta palkkaa määriteltävissä ja lain voimaansaattaminen

ovat huomattavan suuressa määrässä työnteettäjän vaikutusten alaisia. Työnteettäjällä tosin ei ole sen suurempaa edustusta lautakunnissa, jotka palkkaa harkitsevat, kuin työläisilläkään; mutta huomattava on, että "yleisön edustajat" useimmissa tapauksissa nykyoloissa ovat työnteettäjälle päin "kallellaan"; tulevaisuudessa saattavat asiat muuttua, mutta nykyään asia on niin.

Kaiken kaikkiaan "analyysi" näistä voimassa olevista alinpalkkalaista osottaa, että heikkoja tekeleitä ne ovat tarkotukseensa. Mutta parempia ei nykyoloissa voi toivoa. Sellaisinakin kun ne nykyään ovat ne joka tapauksessa sisältävät yhden periaatteellisen myönnytyksen, mikä on mitä ankarammassa ristiriidassa vapaan kilpailun pyhän evankeliumin kanssa. Niissä tunnustetaan, että yhteiskunnan on astuttava väliin "vapaita sopimuksia tehtäissä"; astuttava suojelemaan sitä heikompaa puolta jolla sopimuksen teossa ei ole yhtä suuria edellytyksiä puolensa pitämiseen kuin mitä toisella sopimuspuolella on, eli, kuten ylioikeuden tuomari Holmes lausuu: "Oikeuslaitokset ja lainlaatiakunnat ovat joskus havainneet, että niin kutsutun vapauden tehdä sopimuksia tai olla tekemättä voi yhden sopimuspuolen taloudellinen tilanne saattaa kokonaan illusooriseksi."

Periaatteellisessa suhteessa lait merkitsevät edistystä, vaikkapa niiden käytännöllinen merkitys onkin hyvin rajotettu.

Lakien käytännöllinen vajanaisuus johtuu luonnollisesti suurimmaksi osaksi siitä, että lait ovat porvarillisten ainesten laatimat ja porvarillisesti ajattelevien käytäntöön sovellettavat. Onpa esimerkkejä siitä, että omistavaa luokkaa edustava järjestö on alinpalkkalakia suositellut, havaiten sen edulliseksi. Kun kongressissa käsiteltiin alinpalkkalakia Columbian piiriä varten, selitti piirin kauppiaiden ja teollisuuden harjottajain liitto, että se kannattaa mainittua lakia ja asianomainen edustajahuoneen valiokunta, huomauttaen tästä seikasta lausuu: "Heidän hyväksymisensä merkitsee sitä, että laki tun-

nustetaan perustuvan terveille liikeperiaatteille, syystä kun se on omiansa kehittämään tehokkaampaa ja tyytyväisempää työvoimaa. Laki myöskin suojelee kohtuullista ja valistunutta työnteettäjää halvemmalla tarjovista kilpailijoista."

Niin, että porvarillisia ne ovat nämä lait ja kapitalistisia oloja varten laaditut. Mutta siitä huolimatta ei ole syytä hylkiä niitä urakalla. Tämän porvarillisen yhteiskunnan työläisinä me tarvitsemme kaikki ne lait mitä meidän hyväksemme on laadittu, kehoimmatkin. Ja käyttäessämme niitä hyväksemme meidän on yhä pyrittävä eteenpäin, parannettava niitä, kehitettävä täydellisemmiksi ja lisättävä niiden alaa ja lukua. Tätä työtä on suoritettava amerikalaisen työväestön kanssa rinnastusten ja suoritettava siinä mielessä, että pieninkin askel eteenpäin on askel eteenpäin eikä taakse.

Aatto.

Kalevala

Kirj. fil. toht. N. R. af Ursin.

”Tämä maa on runon manner
ikisoiton sorja maa.”

Niin, Kauko-Karjalaa voidaan todellakin nimittää Kalevalan, ”kansan ihanan satuaarten” kotimaaksi.

Vaikka tosin uudemmat tutkimukset, Borenus'en, J. ja K. Krohnin y. m. ovat vastaanvälttämättömästi todistaneet, että Kaukokarjala, kirjaimellisesti katsoen, ei ole sen ”kotimaa”. Muinaisrunot ovat alkujaan Suomesta ja Virostä, joista maista ne osaksi Inkerin kautta ovat kulkeneet Kaukokarjalaan, osaksi suoraan Suomesta saapuneet mainittuun maahan, osaksi myöskin Ruotsiin ja Norjaan. Ruotsiin tulivat laulut niiden suomalaisten mukana, jotka Kaarlo 9:nen toimesta saivat ”raivata maata” Värmlannissa ja J. Krohn välttää, että he 1800-luvun alussa tunsivat Kalevalan runot paremmin kuin varsinaiset suomalaiset. Stolbovan rauhan jälkeen muutti suuret joukot suomalaisia Inkeriin ja ”ison vihan aikana” seuraavalla vuosisadalla, Kaukokarjalaan, vieden ihanat laulunsa mukanaan. Että runovirta on kulkenut lännestä itään ja etelästä pohjoiseen, sitä todistavat etupäässä: ne lukuisat skandinaviaiset ja kristityt sadut ja keskiaikaiset legendat, jotka ovat Kalevalan laulujen perustana: merkillisintä on, että Kullervo runo, mikä Kalevalassa on kaikista traagillisimman valtava, ilmeisesti nojaa erääseen tanskalaisen historioits. Saxo Grammaticus'en 1200-luvulta kirjottamaan tarinaan Shakespearen Hamletista, jota seikkaa jo J. Krohn on osottanut ja prof. Setälä lähemmin selostanut. (Finn. Forsch. Bd. 3 hft 1—3 p. 61—97). Mainittu satu kenties peräntyy roomalaiseen Brutus tarinaan, mahdollisesti aina Persiaan

asti. Todistukseksi laulujen kulusta lännestä itään voidaan mainita, että useissa vanhoissa Kaukokarjalan lauluissa mainitaan Ruotsista, Tukholmasta, Öresundista.

Näinollen ei saata olla epäilystäkään siitä, että laulut ovat vaeltaneet lännestä itään ja että ne ovat lainanneet paljon lännestä. Mutta niinhän on ollut laita muinaispohjalaisten laulujenkin, kuten Sophus Bugge on osottanut.

”Sivistys seisoo lopultakin epävapaalla maaperällä.

Vain raakalaisuus oli kerran isänmaallista.”

Niinpä Tegnerin ihailemat kreikkalaisetkin, entisajan suurin kulttuurikansa, seisoiivat, kuten me nyt tiedämme ”lopultakin epävapaalla maaperällä” Lönnrotin ja Ahlqvistin käsityksestä Kalevalan muinaislaulujen syntymisestä Kaukokarjalassa, täytyy näinollen luopua.

Mutta sittenkin ovat Kaukokarjalan kansan ansiot Kalevalaan nähden suuremmat kuin kenenkään muun, Lönnrotin ansiot ehkä lukuunottamatta. Sillä sikäläiset laulajat laajensivat huomattavasti ylitulleet melkoista lyhemmät laulut; edelleen he liittivät niitä yhteen, sovittamalla lauluihin välienkaita ja ylimenokohtia, jopa huomattavampia muutoksia-kin aiheuttamalla; he valoivat runoon suuremman runollisen hengen ja lopullisesti — he säilyttivät uskollisesti tämän kallisarvoisen perinnön miespolvien ajan. Pääasiallisesti Vuokkiniemessä ja sen lähiympäristöllä Kalevalan lopullinen yhdistäjä, Lönnrot, Arhiippan ja muiden runonlaulajien huuilta keräsi ja organiseksi yhtenäisyydeksi liitti kerätyt runolaulut; jolloin hän, oman selityksensä mukaan ei tarvinnut suuriakaan lisätä yhtenäisyyden aikaansaamiseksi — kiitos kaukokarjalaisten kansallista esityötä.

Onko tämä yhtenäisyys nyt täydellinen?

Jos J. Krohnin tavoin pidämme Sammon taontaa ja sen saattamista kalevalalaisten käsiin runon keskipisteenä — K. Krohnilla on hieman eriävä mielipide — niin täytyy myöntää, että useiden viittausten kautta laulusta lauluun on todellinen ”organinen” yhtenäisyys aikaansaatu; mutta toiselta puolen on myönnettävä, että tämä yhtenäisyys ei ole täysin tyydyttävä (varsinkin mikäli on kysymyksessä yllmenö Väinämöistä käsittävistä lauluista seuraaviin) ja erikoiset koh-

taukset eivät ole suhteellisesti käsitellyt. Vaikkakin homeerisissa runoissa vastakkalsuuksia löytyy, niin Kalevala ei tässä suhteessa voi kohota niiden tasolle. Ne vaikuttavat ehjemmältä — katsottakoon ne sitten saaneen alkunsa yhdestä runoilijasta, nyttemmin todellisuudessa kerran eläneestä Homerosta, tai ei — Kurensbergerin kirjottama tai uudesti järjestämä Niebelungenlied vaikuttaa vieläkin enemmän taideepokselta. Kalevalan yhtenäisyyden suhteen on otettava huomioon, että me emme tiedä, miten paljon alkujaan ehkä suuremmasta yhtenäisyydestä on hävinnyt laulujen pitkän vaeluksen aikana. Että hyvin paljon on kadonnut jo Suomessa kristinuskon kasvavan vaikutuksen alaisena, näyttää todennäköiseltä, koskapa myöhemmät runojen kerääjät Kaukokarjalassa usein kohtasivat vastahakoisuutta, syystä kuin "pakanallisten" laulujen laulamista pidettiin "riähkänä" s. o. syntinä.

Milloinika Kalevalan runot, sellaisena kuin ne nyt ovat, seipitettiin?

On kaiken epäilyksen ulkopuolella, m. m. Ahlqvistin ja Donnerin mukaan, että suomalaiset jo pakanuuden aikakaudella ovat lainalleet uselta sivistyssanoja germanilaisilta ja skandinaavelta. Epällemättä myöskin Kalevalassa löytyy suuri määrä pakanallista suomalaista mytologiaa — Kalevalahan m. m. on saanut nimensä Kalevalasta, joka Lönnrotin mukaan oli vanhempia suomalaisia urhoja". — Kenties alkuperäinen Kalevala nojautuu mytologiseen luonnonkäsitykseen, jossa Sampo, kuten jo Donner halusi, merkitsi aurinkoa ja taistelu Kalevalan ja Pohjolan (—Hiltola—helvetti, eli Pimentola — pimeän valtakunta) taistelua valon ja pimeyden, hyvän ja pahan välillä, kuten jo Fabian Collan on asian käsittänyt ja K. Krohn näyttää hyväksyvän: — taistelu näinollen oli taistelua Ormuzin ja Ahrimanin välillä sielläkin, kuten useissa muissa paikoissa. Väinämöinen ja toiset urhot olivat siten alkujaan Jumalia, mutta muuttuivat sitten urhoiksi. Mutta siltä huolimatta eivät Kalevala runot syntyneet pakanuuden aikakaudella, vaan vasta katolisella keskiajalla, jätelmä olevine kuteineen pakanallisesta mytologiasta jopa pakanallisine lisäkkeineen Kaukokarjalassa. Sammosta

muodostui tällöin lohikäärme (Setälä) tai sotapursi (Viklund) tai joku muu ihmeellinen esine ja roomalais-katollaisista pyhimystarinoista saatiin runsaasti aiheita ja nimiä.

Kalevalan ihannuutta — varsinkin lyrillisistä — ovat kilttäneet kaikki jotka käsittävät poeettisesti kaunista runollua. Suomalaisessa runoudessa vallitsee todellakin, kuten J. Krohn sanoo, "lumoava sulous". Luonnonkuvaukset osottavat korkealle kehittynyttä luonnon kauneuden aistia ja runokokoelma piirtelee verrattomalla tunteellisuudella inhimillisen elämän hienoimpia tunnelmia, kuten esimerkiksi Lemminkäisen ja Kullervon hellä suhde äitelhinsä. Kalevalassa on erinomainen luonne- ja yksilöihisyyskuvaus, joka suuresti voittaa homeerisen, sekä darmaatillinen vervi, mikä voidaan asettaa Eddan tasolle. Antilikkista kohtuullisuutta pyöreyttä tosin puuttuu, mutta sitähän puuttuu useissa paikoin uudemmassakin runoudessa.

Kalevala, tuo kaunis epos, mikä useassa suhteessa ei anna perään homeerisille runoilille, joka voidaan asettaa Chanson de Rolandin ja Niebelungenliedin yläpuolelle, joka kuuuluisan kansapsykologin ja kielentuntijan Steinhaldin käsityksen mukaan on luettava yhdeksi maailman kirjallisuuden neljästä kansanepoksesta, joka on käännetty useille eri kielille, joka on aiheuttanut jäljennöksiä, m. m. amerikalaisen runoilijan Longfellowin miellyttävän Hiawatha-runon — tämä ihana kansanruno on kerätty ja oleellisesti kehitetty Kaukokarjalap kansan keskuudessa, sen syvissä riveissä, sen kansallisten runonlaulajien keskuudessa. Professori Krohn lausuu suuressa teoksessaan (Kalevalan runojen historia 825) "Karjalan runonlaulajat ovat välittäneet länsisuomalaisten muinaislaulujen luojain ja Kalevalan yhdistäjain työtä. Ilman viimeainittua, sekundäristä kehitystä, minkä muualta päin tulleet, alkujaan yksinkertaiset, runot heidän kauttaan saivat, ei kukaan olisi voinut yhteenliittää nykyistä Kalevalarunoa. Lönnrotin poliittinen yhteenliittäjä ja diakenasti, suoritti alnoastaan viimeisen tehtävän tässä työssä, minkä Kaukokarjalan kansa oli saattanut miltel päätökseen, sen kautta todistaen, että tällä kansalla henklisessäkin suhteessa on kätettyä jotakin suurta, mikä ennustaa valoisempaa, iloisempaa, kaunlimpaa ja tolvorikkaampaa tulevaisuutta.

E. V. Debsin vankilasaarna

Debs heitti ensialuksi niille, jotka ovat ensisijassa vastuunalaiset hänen ja muiden vainottujen persoonallisen vapauden riistämisestä, seuraavat mahtavat sanat:

"Minä luulen ettei historiassa ole toista miestä joka saisi enempi jatkuvaa halveksumista osakseen kuin Woodrow Wilson. Kun hän meni Europaan, omasi hän suurimman kunnianhimon mikä milloinkaan on polttanut ihmis-sydäntä. Napoleon oli ainoastaan kääpiö hänen mielestään ja kun hän palasi takasin ja kulki yli maan, nimittäen niitä, jotka olivat eri mieltä hänen kanssaan, käärmeiksi ja matelijoiksi, sanoi herran ääni: "Se riittää sinulta ja Jumalan käsi iski hänet alas. Siinä hän makaa nyt koko maailman säälivän halveksumisen ja ivan esineenä."

Vähä myöhemmin, kun sanomalehdissä puhuttiin, että Wilson oli kieltäytynyt käsittelemästä Debsin "armahtamis-asiaa", vastasi Debs, että Wilson itse kaipaa paremmin armahdusta kuin kukaan muu. Wilson ei saa yön lepoa eikä päivän rauhaa omaltatunnotaan, ollen ruumiillisesti ja henkisesti sairas, jotavastoin Atlantan kuritushuonevangin mieli on keveä ja reipas, koska hän tietää olleensa uskollinen aatteilleen ja ihmisille, jotka uskovat vapauden ja oikeuden aatteisiin.

Edelleen hän lausui näin:

"Yhdysvallat on ainoa koko maailman malsta, sivistyneistä tai raakalaisista, joka pitää sotavankejaan tyrmässä vielä kahden vuoden kuluttua sodan loppumisesta. Amnestiaa ei tulla antamaan. Sotatila yhä vallitsee, sotalait ovat yhä voimassa ja Wilson on yhä sotaloordi, kiitos kansan, joka teki

häneistä presidentin pitämään meidät pois sodasta. Sotaa käytiin Amerikan tekemiseksi turvalliseksi autokratialle.

Palmer ilmoittaa, että sotavankien jutut tullaan tarkastamaan yksilöittäin. Toivon, että minun juuttuni tulee esille viimeiseksi tai ei lainkaan nykyisen hallituksen aikana. Niin kauan kuin hävytön vakoilulaki, jonka nojalla perustuslaillisia oikeuksia kuristetaan, puhevapaus kielletään ja mielipiteistä rangaistaan, ja yhtä hävytön Leverin laki, jonka nojalla työväkeä nuijitaan, kahlehditaan ja rosvotaan — niin kauan kuin nämä rikokset mustaavat asetuskokoelmia, minua hävettäisi olla vapaalla jalalla.

”Vakoilulaki perustuu Venäjän tsaarivainajan hallitusjärjestelmän Amerikkaan. Yhtään urkkijaa ei ole tuomittu, mutta armeija turmeltuneita olentoja on laskettu valloilleen maassa, ja heidän ilkiyönsä viattomia miehiä, naisia ja lapsia kohtaan huutavat talvaaseen saakka.

Kukaan ei ole voittanut Wilsonin demokraattisten ihantelujen ylistämisessä ja kukaan ei ole niin katalasti pettänyt niitä. Suuttumuksen myrsky tulee pyyhkäisemään hänet pois Valkotalosta huonomaineisimpana ja epäkunnioitetumpana miehenä mitä koskaan on ollut kansakunnan ylimmän toimienpanevan virkailijan istumella.”

Porvaripuolueitten yhtäläisyyttä.

Debs selitti vankilasaarnoissaan jatkuvasti porvaripuolueitten ”aatteitten” ja aseman yhtäläisyyttä. Seuraavilla leimuaivilla sanoilla hän alotti:

”Republikaani- ja demokraattipuolueiden eroavaisuus vähitellen tulee tiedoksi. Toinen on kuiva ja märkä ja toinen märkä ja kuiva. Kumpikin on juhlallisesti sitoutunut olemaan tekemättä mitään kansan hyväksi ja kumpikin tulee pyhästi pitämään lupauksensa.

”Yksi presidentin ehdokkaista nähtiin puhuttelemassa neekerinä; toisen ehdokkaan vaimo salli koneenkäyttäjän puristaa hänen hansikkaista kättään, ja muuan varapresidentiksi pyrkivä ihan ilmeisesti lypsi lehmää. Nämä ja muut samanlaiset halvat melumetkut ovat republikaanien ja de-

mokraattien vaalikysymyksiä, Kansainliiton ja lahjusrahastojen tuottaessa vaihtelua.

"Niinkutsuttu Kansainliitto on yksinkertaisesti: hallitsevien luokkien liitto maailman hallitsemista ja riistämistä varten. Wilsonista oli tulla tämän taivaankappaleen ensimmäinen presidentti.

"Me sosialistit haluamme todellista kansojen liittoa. Meille kansakunta merkitsee vain kansaa.

"Meidän ei tarvitse enään murehtia korkeista elinkustannuksista. Wilson ja Palmer ovat voittaneet. Juusto on alentunut 1 prosentilla ja pavut 2 prosentilla. Keskimääräinen korotus on nyt ainoastaan 168 pros.

"Oh, te Amerikan työläiset, milloin avautuvat silmänne? Milloin seisotte kuin miehet ja naiset ja iskette vapautenne puolesta yksimielisellä äänestyksellä? Neljäkymmentä vuotta on teitä puoskaroitu korkeilla tulleilla, alhaisilla tulleilla, vapaakaupalla, kultakannalla, hopeakannalla, Kansainliitolla, lahjusten rahastoilla, ja kaiken aikaa ovat loiset zhmineet kalkkunsu rehelliisten työläisten järjessä vain haukan pakkaroita.

"Herätkää, te Amerikan kansa! On vain yksi kysymys. Se on: kapitalismiko vai sosialismi, teollisuus-itsevaltiusko vai teollinen kansanvalta? Älkää antako heidän enää narrata teitä ja palkita kannatustanne ylenkatseellaan.

"Farmer-Labor puolue haluaa reformeerata kapitalismia. Se on mahdotonta. Mädäntynyt järjestelmä tarvitsee haudauksen, ei uudistamista.

"Sosialistipuolue on ainoa puolue, joka pyrkii hävittämään kapitalistisen järjestelmän, kansallistuttamaan teollisuudet, harjottamaan tuotantoa kaikkien hyväksi eikä muuttamien voitoksi ja perustamaan todellisen tasavallan, Amerikan kansan oikean kansavallan."

Työttömyys, sotilaat ja patriotismi.

"Hirvittävimpanä tällä kansakunnalla talven lähestyessä on työttömyys.

"Sota-ajan hyvinvoinnin tulva, joka tuhosi työväenluokkaa

ja rikkoi maailman, nopeasti laskee, ja työttömyyden ja kalliiden aikojen louhikkorannat ovat selvästi näkyvissä.

”Työttömyys on työkansan kirous ja kapitalistisen yhteiskunnan rikos. Se aiheuttaa enemmän kammoa ja epävarmuutta, enemmän pelkoa ja huolta, pelkuruutta ja orjamaisuutta, kärsimystä, onnettomuutta, nälkää ja alastomuutta, paheita ja epänormaalisuutta ja rikoksia; se on hävittänyt enemmän koteja, särkenyt enemmän perheitä, syössyt enemmän miehiä turmioon, ajanut enemmän naisia haureuteen ja ottanut enemmän pienokaisia hengiltä työväen keskuudessa kuin kaikki muut syyt yhteensä.

”Työvoimansa myynnistä elävä palkkaorja ei ikinä pääse eroon tuosta kummituksesta, ei edes unissaankaan. Yksikään työläismies tai nainen ei ole turvattu siltä. Työttömyys on kapitalismin tuote, yhteisten elinkeinojen ja yksityisomistuksen tuote, ja kalliita aikoja tulee yhtäläisesti demokraattisen hallituksen aikana. Mitä on Hardingilla ja Coxilla tarjottavana työttömille työläisille ja heidän perheilleen, jotka nääntyvät nälkään tuotettuaan vuosittain rikkautta voittoileville isännilleen?

”Entinen presidentti ja entinen tuomari Taft, paremmin tunnettu järjestyneiden työläisten keskuudessa — joita hän lähetti vankilaan — ”Injunction Billin” nimellä, vastaa heidän puolestaan. Hän sanoo: ”Jumala tietää.”

”Pian tulee leipälinjoissa olemaan yhtä paljon rekryttejä kuin oli ennen sotaakin ja soppakeittiöt alkavat tuhista yötä päivää, mutta te ette kuule Coxilta tai Hardingilta sanaakaan työttömyydestä tai sen seurauksista.

”He ja heidän puolueensa ovat oppineita lypsäjiä ja ovat kauan lypsäneet kansaa. Heillä ei ole ohjelmassaan mitään työttömyydestä. Nuo ohjelmat ovat laaditut vain kalastamaan ääniä.

”Tuhannet sotilaat, jotka olivat taistelemassa voittoilijain hyväksi valtameren takana, nyt etsivät työpaikkaa, aivankuin minä ennustin Cantonissa saaden siitä kymmenen vuotta.

”Eiispäivän loistavista sankareista on tulemassa huomispäivän hooboja.

”Eiispäivänä ylimääräisellä junalla tulleita sankareita vas-

tassa oli rikkaan miehen tytär syli täynnä lukkia. Huomispäivän hitaalla tavarajunalla tulleet hooboja vastassa on poliisi, joka telkeää heidät vankilaan irtolaisina."

Vastaus republikaanipuolueen ehdokkaalle.

"Lyhyessä vankilapuheessani tällä viikolla tahdon esittää muutamia kylmiä tosiasioita suoramieliselle kansalle ja joitakin suorita kysymyksiä.

"Puheessaan Omahassa herra Harding selitti vastustavansa poliittisten vankien vapauttamista siksi, että he ovat samalaista rikollisliutaa ku'n vorotkin. Kiitän häntä suorapuheisuudestaan kapitalismin ehdokkaana Valkotaloon. Tiedämme hänen kantansa. Näimme sen hänen tylystä naamastaan jo ennenkin, mutta olemme iloisia saadessamme kuulla sen hänen omasta suustaan.

"Vorojen ja meidän poliittisten vankien välillä, herra Harding, on kuitenkin tämä erotus: Vorot silloin tällöin särkevät jonkun teidän isäntänne kassakaapin varhaisen aamun hiljaisina hetkinä ja joutuvat kuritushuoneeseen rosvouksen harjottamisesta niin typerällä tavalla ja niin pienessä mittakaavassa, jotavastoin teidän isäntänne rosvoavat kansalta biljoonia turvallisesti, järkevästi ja laillisesti yksinkertaisesti hallitsemalla hallitusta panemalla yleiseen virkaan renkinsä.

"Me poliittiset vangit sensijaan emme harjota kassakaapin särkemistä yön pimeydessä saadaksemme hiukan rahaa. Me aijomme särkeä koko kapitalistisen rosvojärjestelmän selvällä päivällä ja palauttaa rosvotulle ja köyhdytetylle kansalle heiltä varastetun kansakunnan kaikkine luonnonrikkauksineen ja tuotanto- ja jakokoneistoineen, antaaksemme jok'ainoalle m. m. teille ja voittoileville Wall-kadun huijariveikoillenne, tasapuolisen tilaisuuden ansaita rehellisesti elatuksensa.

"Pidämme suorapuheisuudestanne, herra Harding. Olette vihollisemme ja me olemme teidän vihollisenne.

"Nyt käsiksi tosiasioihin:

Tosiasia no. 1. — Vähemmän kuin kaksi prosenttia Ame-

rikan kansasta joko omistaa tai kontrolloi kansakunnan teollisuudet ja niinollen hallitsee kansakunnan valtiollisesti ja taloudellisesti.

”Tosiasia no. 2. — Leivän isäntä on ajattelun isäntä. Hänellä on voimaa panna kansa ajattelemaan, että hän on, joko jumalallisella tai muunlaisella oikeudella, heidän isäntänsä ja että he saman oikeuden mukaisesti ovat hänen orjiaan. Tätä mahtiaan on hän käyttänyt kaikkina historian mustina ja verisinä aikakausina. Hän omistaa sanomalehdistön. Hän valehtelee ja kieltää totuudelta julkipääsystä pitääkseen kansan tietämättömyydessä ja orjuudessa. Se mikä tunnetaan amerikalaisena sanomalehdistönä on hänen sanomalehdistönsä, hänen äänitorvensa, ja voi sitä toimittajaa tai kirjottajaa, joka kieltäytyy prostitueraamasta hengenhajojaan leivän hinnasta. Amerikan sanomalehdistö, on kapitalistisen orjaherran lehdistö ja kiinteästi tukee Coxia ja Hardingia tai Hardingia ja Coxia, miten sopivammalta näyttää.

”Tosiasia no. 3. — Vaalipäivänä kansalaiset äänestävät joko Wall-kadun hallitusta kansan ja kaiken muun yli tai kansan hallitusta Wall-kadun ja kaiken muun yli. Sosialistipuolue ehdokkaalteen on kansan puolella. Jokainen kapitalistilehti kiistämättömästi osottaa tämän tosiasian.

”Tosiasia no. 4. — Pankaamme tämä tosiasia merkille erikoisesti työväenluokkaa ja työväenunioita varten. Kansallinen tehtailijaliitto, työnteittäjien liitto, terästrusti, Yhdysvaltain kauppakamari ja sen paikallisosastot kaikkialla, Kaivosiäntien liitto, kaikki työväenluokan armottomat riistäjät ja työväenunioiden veriviholliset, jotka nyt koettavat särkeä unioita valheellisesti kaunistellen haluavansa vain avointa työpajaa, — jok’ainoa näistä kapitalistien järjestöistä, erikseen ja yhteisesti, tukee joko Coxia tai Hardingia sanomalehdillään, lahjusrahastoillaan, alhaisilla poliitikoitsijoillaan, virankärkkyjillään, kätyreillään, veijareillaan, petkuttajillaan, hurtillaan, pysymiehillään, toisinta-äänestäjillään, äänestyslaatikkojen täyttäjillään, vaalipaimenillaan ja kaiken lajisilla olennoilla ja keinoilla, mitä rikollisen kapitalismin mätä politiikka tuntee.

“Nyt pari kysymystä Wall-kadun presidenttiehdokkaille:

Kysymys 1. — Herrat Cox ja Harding, miksi pitää koskaan tulla pula-aikaa Yhdysvalloissa? Meillä on luonnonrikkauksia, raaka-aineita, koneistoa ja työläisiä. Kykenemme tuottamaan kaikkea yllin kyllin kalkille. Miksi pitää tuotannon halvaantua ja kansan olla ryösyissä ja nälässä? Vastatkaapa tähän kysymykseen. Ette uskalla, sillä te ette voi vastata tuomitsematta itseänne.

“Kysymys 2. — Työttömyys on aikamme kirouksena. Työläinen pelkää sitä kuin ruoskaa. Työttömyys on kroonillista kapitalismin vallitessa. Miksi pitää yhdenkään miehen tai naisen kärsiä työttömyyttä Yhdysvalloissa? Vastatkaa, herra Cox ja Herra Harding, sillä työläisen vaalikysymys on tämä eikä mikään League of Liars tai League of Looters (valehtelijain tai rosvojen liitto).

“Rajotettu tilani on nyt käytetty. Tervehdys teille, työläiset? Nyt on teidän aikanne! Iskekää yksimielisesti äänestän yhteiskunnallisen vallankumouksen ja vapauden puolesta!”

Luokkavastakohtia.

“Esitän tässä vaalikysymyksenä Yhdysvaltain työväelle erään selvän esimerkin kapitalismista. Alabaman hiilikalvos-herrat kieltäytyivät noudattamasta Leverin lain päätöstä riidassa kaivosmiesten kanssa. He eivät ainoastaan halveksuneet tuota päätöstä, vaan uhmasivat hallitusta, ja onnistuivat siinä.

“Prokuraatori ja hänen edustamansa kapitalistinen hallitus raukkamaisesti antautuivat isännilleen, rosvoavalle hiilitrustille. Sillävälin kaivosmiehet nurisivat ja pyysivät hallitusta voimaanpanemaan päätöksensä. Kaikki turhaan. Hiiliherrat pilkkasivat päätöstä, kieltäytyivät tunnustamasta kaivosmiesten uniota ja käskivät hallituksen mennä.... —n!

“Joutuiko yksikään hiiliherra syytteeseen tai vangituksi? Annettiinko yhtään injunksionia? Yhtään tuomioistuimen mandaattia eli käskyä? Määrättiinkö poliiseja nuijimaan laitomia hiiliiherroja? Sotilaita ampumaan heitä?

“Eipä tietenkään; he ovat kapitalisteja, luokkaa, joka hal-

litsee kapitalismin vallitessa. He eivät tottele lakia, he itse ovat laki; he eivät alistu hallitukselle he itse ovat hallitus.

"Ettekö näe sitä, Mr. Palkkaorja? Näette varmaan, ellette ole umpisokea. Asia on niin kristallisen selvä, että ette voi olla ymmärtämättä sitä, jos teillä on lapsenkaan aivot.

"Mitä sitten seuraa? Alabaman kalvosmiehet vihdoin tekevät lakon. Entä sitten? He kutsuvat kokouksia keskustellakseen epäkohdista ja keinoista, joilla ne voitaisiin korjata täysin laillisesti. Sitten? Sotilaat kutsutaan esiin ja nuo lailliset rauhalliset kokoukset estetään pistimillä, joita käyttävät sotilaskätyrit, joille on annettu määräys ampua tappavasti.

"Ja tällainen laitton, raaka sota nälkäisiä kalvosmiehiä, heidän vaimojaan ja lapsiaan vastaan on jatkunut Alabamassa siitä saakka. Kuvernööri Comer ammutti heidät pois teloitetaan sen jälkeen kun heidät oli häädetty asuntopahasistaan.

"Tässä näemme kapitalismin täydessä alastomuudessaan. Mitä arvelette siltä Mr., Mrs. ja Miss Palkkatyöläinen. Teistä se riippuu. Harding ja Cox edustavat sitä. Minä haastan heitä tuomitsemaan Alabaman ja muiden valtioiden hiihheroja laittomiksi, rikollisiksi, kuten minä nyt teen.

"Se mitä nyt tapahtuu Alabamassa, on tapahtunut eri muodoissa West Virginiassa, Pennsylvaniassa, Ohiossa, Indlanassa, Illinoisissa, Coloradossa, Utahissa ja kaikissa muissa hiiltä tuottavissa valtioissa. Minä tiedän syyn, sillä olen ollut tämän järjestynyttä työväkeä vastaan käydyn sisällissodan keskellä neljäkymmentä vuotta. Huudettuaan esiin Coxin ja Hardingin vaalitaistelun rahastaja, niin saamme nähdä jokaisen lakia rikkovan hiihheran jommankumman ehdokkaan takana, jotavastoin turhaan etsitte yhtään heistä Sosialistipuolueen vaalitaistelun rahastajain joukosta. Näillä herrasmiehillä sitä on otsaa sanoa sinulle, että sosialistit eivät ole lainkuuliaista väkeä ja että he tahtovat ryöstää sinulta uskonosi ja särkeä kotisi.

"Tässä kouraantuntuvassa esimerkissä kapitalismin olemuksesta nähdään selvästi, todistetaan kumoamattomasti, että hallitus tukee kapitalisteja heidän laittomuuksissaan ja rikoksissaan, jota vastoin työläisiä kuristetaan, kun he yrit-

tävät käyttää laillisia oikeuksiaan; ja tämän varman tosiasian valossa, jokainen kaivosmiehes tai muu palkkatyöläinen, joka äänestää Hardingia tai Coxia, kapitalismin ja palkkaorjuuden valtiollisia edustajia, häpäisee itseään, kavaltaa itseään, vaimonsa ja lapsensa orjuuteen ja leimaa itsensä omalla vaalipullallaan koko luokkansa kavaltajaksi — sittenkin, vaikka hän tekee niin raukkamaisen ja mädän union johtajan kehotuksesta joka palvelee isäntänsä tarkoituksia.

“Oh, Amerikan työläiset, minä vetoan teihin näiden vankeilamuurien takaa: olkaa kerrankin tosi-miehiä ja -naisia, uskollisia itsellenne ja yleisen kansan suurelle asialle!”

Vuimeinen saarna vankilasta.

“Tämä tulee olemaan minun viimeinen sanani tässä vaali-taistelussa. On kylliksi minulle, kun olen saanut olla yksi työväenluokan lipunkantaja. Pahoittelen vain, etten ole saanut tavata työläisiä mieskohtaisesti kuten ennen.

“Yhdestä seikasta olen varma tänä vaalien aattona — en tule tuntemaan pettymystä. Tulos on oleva sellainen kuin sen tuleekin olla. Kansa äänestää, mitä se ajattelee tahtovansa, mikäli se ajattelee ollenkaan, ja kansa ei myöskään tunne pettymystä.

“Kypsyneemmällä iälläni en enää salli itseni tuntee pettymystä tai masennusta. Toivon kaikkea enkä odota mitään. Kansa saa kaikkea, mitä se haluaa. Vika on vain siinä, ettei halua mitään. Ainakin se siten äänestää vaalipäivänä.

“Sosialistipuolue tahtoo, että kansa ottaisi kaiken mitä nähdään olevan otettavissa.

“Jos maa ja kaikki sen antimet eivät ole kansaa, koko kansaa eikä vain muutamia harvoja varten, on jossakin varmasti suuri virhe, joka kaipa kaikkivaltiaan korjausta.

“Kaikkina aikakausina muutamat ovat omistaneet maan ja hurjastelleet sen yltäkylläisyydellä. Tämä on yhtä totta nyt kuin koskaan ennenkin. Sangen pieni, mitätön vähemmistö kansasta omistaa Yhdysvallat ja ehdottomasti hallitsee niitä.

“Tässä samoin kuin kaikissa poliittisissa taisteluissa Sosia-

listipuolue taistelee merkityksettömän pientä vähemmistöä vastaan ja kansan puolesta.

"Millä puolella ovat lahjusrahastot, kuka hankkii ne ja miksi?"

"Oletteko te lahjusrahastoäänestäjiä näissä vaaleissa?"

"Tai oletteko te miehiä ja naisia tänä päivänä enemmän kuin koskaan ennen maailman historiassa?"

"Elämä ei ole koskaan ollut rikasta, täydellistä ja runsasta ihmiskunnan suurille joukoille. Ne ovat ankarassa raadannassa ja kyynelissä kylväneet, että loiseläjät saisivat niittää ylellisyydessä ja paheissa.

"Taistelu tänäpäivänä, kuten kaikkina aikoina, on tuottajain ja loiseläjain välinä. Tämä taistelu on nyt tullut tuliseksi ja akuuttiseksi sekä lähenee ratkaisuaan. Heränneet työläiset ovat nousseet polviltaan, seisovat suorina pää pystyssä tietoisina voimastaan, tervehtäen toisiaan tovereina yli valtakuntien rajojen kaikilla kielillä ja koko maailma on yhteiskunnallisen vallankumouksen liekeissä.

"Se on innottavaa ja mahtavaa!"

"Maa vapisee tänäpäivänä köyhällistön vapautusjoukkojen eteenpäin marssiessa.

"Venäjän työläiset ja talonpojat ovat puhuneet ja kapitalistinen ryöstävä maailma seisoo peloissaan turhaan koettaen valheilla kääntää takasin vuoksen, joka upottaa sen kaikine rikoksineen.

"Englannissa, Italiassa, Ranskassa, Saksassa, Yhdysvalloissa ja kaikkialla kysymyksessä on kansannousu.

"Ihmiset eivät enää tyydy siihen, että heitä keritään ja riistetään ja lähetetään teurastettaviksi kuin lampaita isäntiensä tähden.

"Tuottamattomien loiseläjain pieni vähemmistö ei saa enää pitemmälle hallita ja tuhota maailmaa. Se on tehnyt parhaimpansa ja pahimpansa. Sen aika on päättynyt. Sen on nyt poistuttava näyttämöltä. Me sosialistit olemme järjestyneet kukistamaan heidän valtansa. Vaalipäivänä me tarkastamme kuinka paljon ihmisiä on meidän kanssamme kukistamassa loiseläjain valtaa ja vapauttamassa kansaa itse itsensä hallitsemaan.

”Kysymys on kansan ja loiseläjien välillä!

”Tämä on alnoa todellinen kysymys ratkaistavana vaalipäivänä.

”Sosialistipuolue vaatii teollisuuslaitokset työläisille ja maan kansalle.

”Alas loiseläjät ja heidän verta imevä järjestelmänsä.

”Eläköön kansa ja heidän oikeutensa elämään, vapauteen ja onnellisuuteen!

”Maailman työläiset nouskaa. Murtakaa kahleenne ja olkaa vapaat!

”Teidän on vain sana sanottava ja tähdetkin radoillaan tais-televat teidän talsteluitanne ja maailma on oleva teidän.

”Te ette ole koskaan eläneet. Parhain osa teissä ei ole vielä syntynytkään. Pyhin olemus teissä ei ole vielä nähnyt valoa.

”Minä vetoan teihin mennelsyyden nimessä, jossa te olette jättäneet veriset jäljet kautta vuosisatojen; minä vetoon teihin nykyisyyden nimessä, jossa teitä yhäkin riistetään, nälällä nälännytetään ja kurjistutetaan; minä vetoon teihin tulevalisuuden nimessä, joka on näkevä teidän luokkanne vapaana ja teidän asianne voitokkaana.

”Teidän on vain järjestyttävä ja annettava isku ihmisyvun vapauttamiseksi. Teidän tehtävänne on vapauttaa kansa ja tehtävä maailma kauniiksi ja ihanaksi kaikille.

”Teidän tehtävänne on valloittaa maailma ja järjestää se palvelemaan ja onnellistuttamaan ihmiskuntaa.

”Teidän on lopetettava sodat, saatettava rauha maailmaan, hävitettävä köyhyys ja tietämättömyys, järjestettävä koko maailman toiminta korkeammalle tasolle, vedottava jaloimpaan henkeen, viitattava korkeimpiin aatteisiin ja annettava ihmisille rikkaampi elämä, parempi vapaus ja ihmisrodulle korkeampi päämäärä ja jalompi sivistys.”

Ylläesitettyjä vankilasaarnoja ei voi olla vertaamatta ”Pyhän Raamatun” vuorisaarνοιhin. Aika vaan on toinen ja olosuhteet ovat muuttuneet, mutta henki on niille yhteistä.

SUOMALAINEN
— NAISTEN —
VAATETUSLIIKE

MARTHA RAITA

1974 Madison Ave., New York

Tel. Harlem 8197

Suuri valikoima kaikenlaatuisia käsitöitä.
Postitilaukset suoritetaan nopeasti ja
huolellisesti.

Jos olette kipeä

Pyytäkää VAPAA 5
Lääkekirja — No. 5

Siiik on yli 35 miehen ja naisten tautia selitettynä. Kuten myöskin täydellinen luettelo suomalaisista kotilääkkeistä. Mistä jokainen voi itse valita sopivan lääkkeen taudilleen, samaten myöskin lääkkeitten hinnat y. m.

Lääkkeet eivät ole patenttilääkkeitä, vaan tosiasiassa suomalaisessa kodissa, sillä ette tiedä koska sitä tarvitsette, varokaa humbuukilääkkeitä ja humbuuki-tohtoreita.

Tämän kirjan saatte vapaasti ja pitäisi sen olla jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette tiedä koska sitä tarvitsette, varokaa humbuukilääkkeitä ja humbuuki-tohtoreita.

— Lignellin Apteekki on suurin —
— Suom. Apteekki Yhdysvalloissa —

P. A. LINGNELL CO.,

Superior, Wis.